2020 BØRNENES U-LANDS KALENDER

Dansk, 1.-5. klasse
Omfang: 2 lektioner

Opdag Etiopien

- introduktion med film, fakta og quiz

Dine elever får en god og bred introduktion til Etiopien ved at gå på en struktureret opdagelse på hjemmesidens sektion 'Opdag Etiopien'. Siden består af film og fakta, billedserier, quizzer, små faktabøger – og et spil til de yngste om at pakke skolekasser.

Siden er tilrettelagt, så eleverne på en hurtig og sjov måde får sat scenen for jeres forløb om Etiopien og 'Ørkenpigen'. Siden kræver ikke UNI-Login.

Inspiration til læringsmål

- Eleverne skal kunne formulere relevante spørgsmål om et andet land og finde svarene på hjemmesiden.

Inspiration til tegn på læring

- Eleverne kan finde informationer og bruge forskellige funktioner på 'Opdag Etiopien'.

Kompetencer og målpar

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Dansk efter 2. klasse		
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i nære og velkendte situationer	**Forberedelse 1:** Eleven kan formulere undre-spørgsmål / Eleven har viden om enkle ideud-viklingsmetoder
Dansk efter 4. klasse		
Læsning	Eleven kan læse multimodale tekster med henblik på oplevelse og faglig viden	**Finde tekst 1:** Eleven kan navigere ud fra søge-spørgsmål på alderssvarende hjemmesider og på biblioteket / Eleven har viden om hjemmesi-ders struktur

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

Opgave:
Sådan bruger I 'Opdag Etiopien'

Tryk på det store menupunkt foroven, 'Opdag Etiopien'. Nu kommer du ind på en side, der rummer en hel række forskellige elementer, som giver eleverne et bredt indtryk af landets natur, livet i ørkenen, byer, religion og hverdagsliv.

Det er en lang og 'myldrende' side, som børnene kan scrolle nedad, og de kan selv trykke på de elementer, som fanger deres interesse. Der er ingen links eller aktiviteter, der sender eleverne væk fra hjemmesiden. I finder bl.a.:

- Tematiske billedserier
- Infografik med fakta om Etiopien
- Quizzer
- Faktabøger med korte tekster
- Musikvideo med Oh Land
- Korte film fra Danida, der er direkte lavet til dette undervisningsmateriale
- Film fra DR: 'Ramasjang Mysteriet' – med kaffe og Etiopien som tema. (alle de fire film kan I finde under 'Ramasjang' øverst på siden – og i Filmbanken).
- Elevbogen og de små læselet-fabler som medlæsningsbøger. Her kan eleverne bladre og læse teksten side for side, men også få hver sides indhold læst højt.
- Et spil fra UNICEF Danmark nederst på siden. Her skal de mindste hjælpe med at pakke kasser med basalt skoleudstyr. Læs mere om det i Opgaveark 26 i Opgavebanken.

Tip: *I 'den elektroniske' elevbog på websiden følger sidernes indhold den trykte elevbog, så svage læsere kan læsetræne de samme sider med oplæsning, som de stærke læsere læser i den trykte bog.*

Sådan gør I:

1. Vis hjemmesiden på storskærmen, og giv eleverne en kort introduktion.
2. Del klassen ind i grupper á 2-3 elever.
3. Bed hver gruppe om at formulere mindst tre undre-spørgsmål om Etiopien, som de gerne vil have svar på. I 1. og 2. klasse kan I sammen lave en idéudvikling på tavlen, hvor I laver en bruttoliste over spørgsmål. Grupperne kan herefter byde ind på, hvilke spørgsmål de vil finde svarene til.
4. Eleverne bruger 20-30 minutter på opgaven. Evt. lidt længere.
5. Bagefter fortæller eleverne i klassen, hvad de har fundet ud af om deres undre-spørgsmål, og hvor på siden de fandt oplysningerne.

Forslag til spørgsmål:

Hvis eleverne har svært ved at finde på spørgsmål kan du hjælpe dem lidt i gang:

- Hvor i verden ligger Etiopien?
- Hvad hedder Etiopiens hovedstad?
- Hvordan ser der ud i Afar-ørkenen?
- Hvad laver børnene i ørkenen?
- Hvordan ser Etiopiens flag ud?
- Hvad spiser de i Etiopien?
- Hvilket sprog taler de i Etiopien?
- Hvilke dyr lever der i Etiopien?
- ... du kan selv supplere med flere.

BØRNENES U-LANDS KALENDER 2020

Dansk, 1.-5. klasse
Omfang: Varierende

Forslag til samtaler om 'Ørkenpigen

I dette opgaveark får du en række forslag til gode klassesamtaler om elevbogen 'Ørkenpigen'. Samtaleemnerne er opdelt kapitel for kapitel.

Vælg selv at bruge få eller mange af emnerne alt efter, hvor lang tid du har afsat til at læse bogen. Eller efter, hvad der er mest spændende for netop dine elever.

Inspiration til læringsmål

- Eleven ved, at man kan tale om æstetiske tekster, og at de er åbne for fortolkning..

Inspiration til tegn på læring

- Eleverne kan deltage aktivt i samtaler i klassen om temaerne i Ørkenpigen.

Kompetencer og målpar

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Dansk efter 2. klasse		
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer gennem samtale om litteratur og andre æstetiske tekster	**Fortolkning 2:** Eleven kan deltage i enkel fortolkning / Eleven har viden om metoder til enkel fortolkning
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer gennem samtale om litteratur og andre æstetiske tekster	**Vurdering 2:** Eleven kan udtrykke egen opfattelse af teksten / Eleven har viden om måder at begrunde sin opfattelse på
Dansk efter 4. klasse		
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer i eget og andres liv gennem undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster	**Fortolkning 1:** Eleven kan forklare sin tekstforståelse / Eleven har viden om sammenhæng mellem virkemidler og budskab i tekster
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer i eget og andres liv gennem undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster	**Vurdering 1:** Eleven kan sammenholde egen tolkning med andres tolkning / Eleven har viden om fortolkningsmuligheder
Dansk efter 6. klasse		
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til almene temaer gennem systematisk undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster	**Fortolkning 2:** Eleven kan sammenfatte sin fortolkning / Eleven har viden om motiv og tema

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

Baggrund til læreren

Resumé:

I 'Ørkenpigen' følger vi 11-årige Halima. Hun bor sammen med sin familie i sådan en lille teltlandsby i Etiopiens Afar-region. Hun elsker at gå i skole og drømmer om at blive lærer. Hun er også glad for sin hverdag i landsbyen, og hendes yndlingsged, Basma, har netop fået et kid, som hun passer godt på.

Men landsbyens eksistens er truet, for selvom det er regntid, kommer der i år næsten ikke en dråbe. Noget i vejret er ved at blive helt anderledes. Halima og hendes familie har ventet i ugevis, men skyerne har kun bragt støvregn og kulde.

Nu bliver der vendt op og ned på Halimas verden. Hendes far og bror Musa må drage væk med dyrene for at søge vand og føde. Skolen bliver lukket. Og det bliver ikke bedre af, at mormor og onkel Ali lægger planer for hendes fremtid. Der er nødt til ske noget lige nu...

Elevernes forforståelse

Inden I går i gang med at læse Ørkenpigen, vil det være en god idé at sætte en kontekst op for eleverne. Her kan I bruge det grundforløb, som er beskrevet i lærervejledningen. På den måde kommer I både omkring livet i stenørkenen og Etiopien som land. Har I kortere tid, kan du også "sætte scenen" på 1-2 lektioner ved at bruge Opgaveark 1, hvor eleverne går på opdagelse på hjemmesidens 'Opdag Etiopien'.

FN's verdensmål og Børnekonventionen

Hvis du gerne vil inddrage FN's verdensmål for bæredygtig udvikling i undervisningen, er det oplagt at gøre det i relation til flere af de temaer, som optræder i historien:

- **Mål 4: Kvalitetsuddannelse** (Alle børn skal have mulighed for at gennemføre gratis grundskoleundervisning).
- **Mål 5: Ligestilling mellem kønnene** (Om diskrimination og eliminering af skadelige børneægteskaber).
- **Mål 6: Rent vand og sanitet** (Sikre at alle har adgang til vand og sanitet).
- **Mål 13: Klimaindsats** (Om at vi skal handle hurtigt for at bekæmpe klimaforandringerne og deres konsekvenser).

Læs mere om FN's Verdensmål her: verdensmaalene.dk

Børnekonventionen, der handler om børns grundlæggende rettigheder, kan også inddrages. Den finder I på Børnerådets hjemmeside boerneraadet.dk.

Ekstra tips til brugen af bogen

Brug ordforklaringerne og faktaboksene

I elevbogen er der masser af ordforklaringer og faktabokse, som I kan stoppe op ved og tale om undervejs i læsningen af fortællingen. Samtidig er der flere overordnede temaer i handlingen, som I kan tage op i klassen. Se temaerne i slutningen af dette opgaveark:

- Generelt om historien Ørkenpigen
- Hjem og levevis
- Nomadeliv
- Mangel på rent drikkevand

Brug lærervejledningens fakta

Husk også at læse fakta-afsnittet i lærervejledningen. Her bliver du hurtigt og godt klædt på til at fortælle ekstra og til at svare på de fleste af elevernes spørgsmål.

En fiktiv familie med bund i virkeligheden

Personerne og begivenhederne i Ørkenpigen er fiktive, men de er inspireret af virkeligheden og de familier, som bor i Etiopiens Afar-region. Som lærer har du altså ikke mulighed for at fortælle eleverne, hvordan det siden er gået med Halima og hendes familie. Fortællingen åbner dog et håb for, at familien går en lidt lysere fremtid i møde.

Forslag til samtale

Kapitel 1: En dramatisk fødsel

Halima bliver vækket midt om natten af sin bror, Musa, fordi geden Basma skal have sit første kid.

- Hvorfor vil Halima gerne være med til fødslen?
- Hvorfor synes de andre børn i landsbyen, at Halima er fjollet, fordi hun mener, Basma er noget særligt?
- Har du eller har du haft et kæledyr, som du var/er glad for?

Basmas fødsel tager længere tid end normalt.

- Hvorfor gør den det?
- Hvad mener Halimas far med, at Halima ”skal være tålmodig og lade naturen gå sin gang”?
- Hvad gør Halima, da kiddet hænger helt slapt og stille?

Halima kalder kiddet for en fighter.

- Hvad betyder det?
- Er du en fighter? Eller kender du en, du synes, er det?

Halima savner sin søster, Amira, der er god til at fortælle historier og få tiden til at gå. Hvorfor er Amira stukket af?

- Har du prøvet at stikke af hjemmefra eller ønsket at gøre det? Hvorfor?
- Tror du, at Amira savner sin familie?
- Evt. noget om ægteskab mellem fætter og kusine

Kapitel 2: Du skal leve

Halima står op ved daggry, selvom hun kun har sovet få timer efter kiddets fødsel.

- Hvad tid står du op, når du skal i skole?
- Bliver du vækket, eller kan du godt selv finde ud af at stå op?
- Er du A-menneske (morgenfrisk) eller B-menneske (natugle)?

Halima står op med solen hver dag.

- Hvorfor gør hun det?
- Hvilke pligter har Halima?
- Har du pligter derhjemme, fx at lægge tøj sammen, tømme opvaskemaskinen, gå ud skraldet eller tur med hunden?
- Synes du, det er rimeligt, at børn har pligter derhjemme?
- Får du lommepenge for at hjælpe til? Hvorfor/hvorfor ikke?

Halima og Musa går i skole. De er heldige. Kun få børn i Afar får lov til det. (Se også kapitlet i lærervejledningen om årets projekt: 'Uddannelse er en superkraft, som alle børn har ret til'.)

- Hvor mange børn får lov til at begynde i skole i Afar?
- Hvilke færdigheder (superkræfter) får man af at gå i skole?
- Hvad tror du, Halimas far mener med, at det er Halimas hoved, der skal sikre familien en fremtid?
- Synes du, det er vigtigt at gå i skole? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Tal med eleverne om, hvad I sammen kan gøre for at gøre det endnu sjovere at gå i skole.

Basma afviser sit kid. Hvis det ikke får mælk, vil det hurtigt dø. Halima mader det.

- Hvorfor tror du, Halimas mor bliver sur og siger, det er spild af god mælk?
- Hun siger også, at Halima får alt for mange fikse idéer af faren, men at man ikke bliver mæt af idéer. Hvad tror du, hun mener med det?

Kapitel 3: Tomme dunke

Musa hjælper Halima med at hente brænde, selvom det er hendes job. I Etiopien har drenge og piger forskellige pligter i hjemmet.

- Hvad hjælper pigerne til med?
- Hvad hjælper drengene til med?
- Hvorfor tror du, det er sådan?

Før i tiden var der også meget forskel på, hvad drenge og piger skulle gøre og fik lov til her i Danmark.

- Hvorfor tror du, det har ændret sig?

- Bliver der stadig gjort forskel på drenge og piger i Danmark?
- Tal om ord som tøsefnidder, drengestreger, tøsedreng, tøsefornærmet, politimand, kassedame. Hvilken opfattelse af drenge og piger giver de?

Musa er Halimas storebror. Han spiller en vigtig rolle i historien. Han driller tit Halima, men han hjælper hende også altid – bl.a. med hendes pligter.

- Hvordan vil du beskrive Musas og Halimas forhold til hinanden?
- Har du en eller flere søskende?
- Hvad synes du, det besværlige ved at have søskende er?
- Hvad synes du, det gode ved at have søskende er?
- Hvordan synes/tror I, det er ikke at have nogen søskende?

Kapitel 4: En snedig plan

Tankbilen der plejer at bringe vand til landsbyen, kommer ikke. Familien har ikke ret meget vand tilbage. Det er Halimas opgave at hente vand, og hun kan derfor ikke komme i skole.

- Hvorfor?
- Hvordan skal hun hente vandet?
- Hvor langt har du prøvet at gå?

Musa og Halima følges ad det første stykke af vejen til skolen og vandhullet. Musa har sin elskede radio med på deres lange gåtur. Men radioen støjer og skratter mest.

- Hvorfor skratter radioen?
- De har ikke strøm i ørkenen, så hvad kører radioen på?
- Hvilke elektroniske apparater bruger du selv hver dag (fx mobiltelefon, tablet mv.) ?
- Prøv at forestille dig, at du slet ikke har adgang til strøm og elektronik. Hvad ville du så få tiden til at gå med?

Musa reparerer gammel elektronik, så det får nyt liv. Afar-folket ejer ikke ret mange ting, men det, de har, reparerer og genbruger de mange gange, så mindst muligt går til spilde.

- Hvad gør I derhjemme med elektronik, tøj, møbler mv., når det er gået i stykker?

Kapitel 5: Sig det ikke til nogen

Halima, Musa og Kedija er kommet i skole. Halima hjælper Mariam i undervisningen og får ros.

- Hvad er Halimas største drøm?
- Hvorfor har hun ikke fortalt om sin drøm til Musa?
- Hvad drømmer du om at blive, når du bliver stor?

Det er sent, da de forlader skolen igen. De får vand med hjem, men stemningen er trykket, og Halima er urolig.

- Hvilken hemmelighed beder Musa Kedija om at holde på? Og hvorfor?
- Kan du holde på en hemmelighed?
- Halima beder Kedija om at lyve for sin familie. Hvordan tror du, at Kedija har det med det? (find spor i teksten)

- Har du nogensinde fortalt en løgn?
- Synes du, det er okay, at Halima beder Kedija om at lyve? Hvorfor/hvorfor ikke?

Da Musa og Halima kommer hjem, er deres far ikke vendt hjem med deres dyr endnu. Så de spiser til aften uden ham. De får en skål hver til aftensmad, og vi får at vide, at de heller ikke i aften bliver mætte.

- Hvad får de at spise?
- Hvorfor tror du, at de ikke bliver mætte?
- Hvis du har prøvet at være rigtig sulten eller gå sulten i seng, hvordan føltes det så?
- Har du en livret?

Kapitel 6: En uventet gave

Halima er ked af det, da hun skal sige farvel til sin far og Musa. Hendes far siger, at hun ikke skal græde, men være 'stærk som en løve'.

- Hvad tror du, han mener med det?
- Hvilken uventet gave får Halima af Musa?
- Hvordan har han fået fat i gaven?
- Hvordan vil Halima oplade gaven, når der ikke er strøm i ørkenen?

Halima har aldrig prøvet at få en gave før. Der er hverken tradition for eller råd til gaver i Afar.

- Hvornår giver/modtager vi typisk gaver i Danmark?
- Prøv at tælle, hvor mange gaver du har fået i år indtil nu – både uventede og ventede, store og små. Hvor mange bliver det til?
- Bliver du ked af det, hvis du ikke får det, du ønsker dig?
- Prøv også at forestille dig, du får en gave for første gang eller en uventet gave, som du har ønsket dig i meget lang tid. Hvordan mon det føles?

Kapitel 7: Spredt for alle vinde

Halima og hendes mor skal bo hos mormor, mens far og Musa er væk.

- Hvorfor gør det Halima nervøs?
- Hvordan er stemningen hos mormor (find spor i teksten og beskriv den)?

Onkel Ali foreslår, at de slagter gedekiddet. Det, synes Halima, er synd for Basma. Ali bliver vred og spørger Halima, om det er det, piger lærer i skolen: at være blødsødne.

- Hvad tror du, han mener med det?
- Hvorfor kan Halima ikke falde i søvn den aften?
- Har du prøvet ikke at kunne sove? Hvis ja, hvorfor?

Kapitel 8: Alis pris

Der går en uge, hvor Halima ikke hører fra Musa.

- Hvorfor kommer hun ikke i skole?
- Hvad er det længste periode, du ikke har været i skole?
- Hvordan var det komme tilbage?
- Hvad tror du, der sker, hvis man er meget væk fra skolen?

Kapitel 9: Brug for hjælp

Halima går modløs hen for at se til Basma og kiddet. Men de er væk.

- Hvorfor undgår Yusef hendes blik, da han fortæller det?
- Der står, at det er dråben for Halima. Hvad betyder det?
- Hvorfor føler Halima sig på ingen måde 'stærk som en løve'?
- Akacietræet giver Halima mod igen. Hvad er der særligt ved Akacietræet?

Kapitel 10: En ny start

Halima skynder sig tilbage til landsbyen. Hendes far er kommet tilbage.

- Far ønsker stadig at familien skal forlade landsbyen, selvom der nu igen er vand. Hvorfor tror du, han gør det?
- Hvorfor er Halima trist, da de drager af sted?
- Hvad skal kiddet hedde? Hvorfor tror du, at Halima giver kiddet lige præcis det navn?
- Hvorfor hedder kapitlet "En ny start," når det er sidste kapitel i bogen?

Temaer

Generelt om historien Ørkenpigen

Halima og hendes familie bor i telt i en lille landsby i Afar-ørkenen. Se det illustrerede kort i bogen og tal om, hvordan familien lever.

- Hvilket slags miljø bor Halima i? Brug bogens fotos og tekst til at beskrive omgivelserne.
- Hvordan er klimaet (vejret og temperaturen)?
- Hvordan er infrastrukturen (veje, jernbaner, havne, flyruter, el, mobilmaster mv.)?

Hjem og levevis

- Hvor sover familien?
- Hvor laver de mad?
- Hvor spiser de deres måltider?
- Hvor går familien mon i bad?

- ... og på toilettet?
- Tror du, Halima har nogle private ting, altså ting, der kun er hendes?
- Tal om forskellene mellem din og Halimas måde at bo og leve på: Hvordan tror du, det ville være at bo så tæt sammen både i familien og med andre familier?
- Hvordan tror du, det ville være at bo i telt hele året rundt i Danmark?
- Tror du, du ville kunne bo i ørkenen som Halima? Hvorfor/hvorfor ikke?

Nomadeliv

Halima og hendes familie er nomader. De bor kun i landsbyen, så længe der er vand og føde nok til dyrene. Ellers flytter de. Hele deres hjem kan pakkes sammen på få timer. Alt, de ejer, kan være på et par kameler eller æsler.

- Har du prøvet at flytte?
- Hvordan tror du, det er at flytte fra sted til sted?
- Hvor lang tid tror du, det ville tage dig og din familie at pakke alle jeres ting?
- Tror du, et par kameler ville være nok til at bære jeres ting?
- Hvordan flytter vi typisk vores ting fra sted til sted?

Mangel på rent drikkevand

Mangel på vand er et vigtigt og gennemgående tema i historien.

- Hvilke konsekvenser har manglen på vand for familien, dyrene og landsbyen?
- Hvad betyder manglen på vand for Halimas skolegang?
- Mangel på vand har også konsekvenser for sundhed (fx sygdom) og hygiejne (fx vaske hænder).
- Prøv at forestille dig, at du ikke har et toilet eller bad. Hvordan ville det være?
- Halima henter vand i et vandhul, som både mennesker og dyr drikker af og bader i. Tror du, vandet er rent?
- Hvad kan der ske, hvis man drikker beskidt vand?
- Hvad gør Halima med vandet for at gøre det sikkert at drikke?

En dansker bruger i gennemsnit ca. 105 liter vand om dagen. Lav en fælles brainstorm med eleverne om alt det, man bruger vand til i dagligdagen (fx drikke, madlavning, opvask, vandkamp om sommeren, langt varmt bad om vinteren mv.). Selvom vi i Danmark ikke har mangel på vand, er det alligevel en god idé at spare på det.

- Er der ting på jeres liste, som du og din familie helt ville kunne lade være med at bruge vand på?
- Er der ting på listen, hvor I kunne skære forbruget af vand ned?

2020 BØRNENES U-LANDS KALENDER

Dansk, 1.-5. klasse
Omfang: 2 lektioner

Genfortæl 'Ørkenpigen'

Når I har læst 'Ørkenpigen', kan I bruge denne øvelse, hvor eleverne gengiver hovedindholdet af historien. Eleverne i 1.-2. klasse får guidende spørgsmål til historien. Så skal de udvælge billeder fra et printet udklipsark, sætte dem ind i en skabelon og skrive en lille tekst til i hånden. Eleverne i 3.-5. klasse skal genfortælle historien ud fra forskellige karakterers synsvinkler, og de arbejder med begyndelse, midte og slutning.

Inspiration til læringsmål

Eleverne kan genfortælle den overordnede handling i en historie.

Inspiration til tegn på læring

Eleverne kan udvælge billeder fra 'Ørkenpigen' og skrive en kort tekst til hver af dem, så handlingen er gengivet.

Kompetencer og målpar

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Dansk efter 2. klasse		
Læsning	Eleven kan læse enkle tekster sikkert og bruge dem i hverdagssammenhænge	**Tekstforståelse 1:** Eleven kan gengive hovedindholdet af tekster til klassetrinnet / Eleven har viden om fortællende og informerende teksters struktur
Dansk efter 4. klasse		
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer i eget og andres liv gennem undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster	**Oplevelse og indlevelse 1:** Eleven kan udtrykke sig om tekstens univers / Eleven har viden om tomme pladser og teksters tid og rum
Dansk efter 6. klasse		
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til almene temaer gennem systematisk undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster	**Fortolkning 1:** Eleven kan udtrykke sin tekstforståelse gennem medskabelse af teksten / Eleven har viden om metoder til medskabende arbejde

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

Opgave: Genfortæl

For 1.-2. klasse

1. Lav et print af det medfølgende fotoark og et print af skemaet med fortælle-skabelonen til hver elev eller hver gruppe af elever.
2. Eleverne skal nu udvælge seks billeder, som de vil bruge til at genfortælle 'Ørkenpigen' med.
3. Eleverne klipper de udvalgte billeder ud og limer dem ind i skabelonen.
4. I skabelonen er der plads til, at eleverne kan skrive lidt tekst ved hvert billede. Til hvert billede er der også et guidende spørgsmål, som eleverne kan tage udgangspunkt i.
5. Eleverne kan eventuelt farvelægge skabelonerne. De skriver navne på og hænger skabelonerne op i klassen.
6. Afslut med at lave en udstilling, hvor eleverne præsenterer deres skabeloner.
7. I kan evt. udskrive fotoark og skabelon i A3, hvis skolens printer eller kopimaskine kan klare det, for så er der mere plads at skrive på.

For 3.-5. klasse

1. Eleverne klipper billederne på fotoarket ud.
2. I mindre grupper udvælger eleverne 6 billeder ud af de 12.
3. Grupperne placerer billederne på en tidslinje med begyndelse, midte og slutning. Tidslinjen kan tegnes på tavlen eller på en planche, og billederne sættes på med et stykke tape.
4. Nu genfortæller eleverne historien i jeg-form over for klassen. Der er mange muligheder for at vælge synsvinkel, for eksempel Halima, Musa, Halimas mor os. Synsvinklen kan også være geden Basmas.
5. Bagefter kan I tale om, hvordan historien ændrer sig, når synsvinklen skifter.

#03 Ørkenpigen Elevark

BØRNENES U-LANDS KALENDER 2020

Klip billederne ud

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

#03 Ørkenpigen Elevark

Indsæt foto

Hvor bor Halima?

Indsæt foto

Hvad sker der med Halimas ged?

Indsæt foto

Hvorfor tager faren afsted?

Indsæt foto

Hvad laver Halima i skolen?

Indsæt foto

Hvad er det Halima får af Musa?

Indsæt foto

Hvordan ender historien?

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

BØRNENES U-LANDS KALENDER 2020

Dansk, 1.-2. klasse
Omfang: 2-4 lektioner

Læseteater i klassen

I dette opgaveark finder du elevbogens tre små læselet-fabler af Sandra Schwartz omskrevet til læseteater: 'Den dumme tjener', 'Den hårde sandhed og 'Den snu ræv'.

Læseteater er en god måde at få eleverne til at arbejde med læsning, oplæsning og udtale. Man øver sig i at læse en tekst dramatisk op for et publikum, f.eks. resten af klassen eller forældrene. I kan også bruge teksterne til at sætte et rigtigt teaterstykke op med udklædning og kulisser.

De tre historier findes i den trykte elevbog 'Ørkenpigen' – og på hjemmesiden som både elektroniske bøger med oplæsning og som rene lydbøger.

Inspiration til læringsmål

- Eleverne ved, hvad et læseteater er, og at nogle genrer har en indbygget morale.

Inspiration til tegn på læring

- Eleverne kan lægge stemme og krop til roller i et læseteater samt reflektere og samtale om fortællinger med en morale.

Kompetencer og målpar

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Dansk efter 2. klasse		
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer gennem samtale om litteratur og andre æstetiske tekster	**Vurdering 1:** Eleven kan tale om teksters temaer / Eleven har viden om teksters typiske temaer
Kommunikation	Eleven kan kommunikere med opmærksomhed på sprog og relationer i nære hverdagssituationer	**Krop og drama 1:** Eleven kan improvisere med kropssprog og stemme / Eleven har viden om enkelt kropssprog
Kommunikation	Eleven kan kommunikere med opmærksomhed på sprog og relationer i nære hverdagssituationer	**Krop og drama 2:** Eleven kan deltage i rollelege og rollespil / Eleven har viden om dramatiske roller

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

Sådan gør I:

1. De tre små læselet-historier fra elevbogen er Sandra Schwartz' gendigtning af traditionelle fabler fra forskellige dele af Etiopien. Læs først lige teksterne igennem og vurdér, om de fungerer til din klasse.
2. Eleverne kan evt, læse historierne først – enten i elevbogen eller som skærmbog med oplæsning på hjemmesiden. Under 'Lydbøger' ligger de også som rene lydbøger oplæst af forfatteren.
3. Fordel rollerne til eleverne.
4. Print et oplæsningsark ud til hver af eleverne/rollerne. Måske skal de enkelte roller have en farve med en overstregningspen, så det er nemmere for eleverne at orientere sig.
5. Læs op for de andre i klassen – eller for forældrene.

Den dumme tjener

Medvirkende:

- Fortæller 1
- Fortæller 2
- Fortæller 3
- Kongen
- Tjeneren
- Mand
- Kvinde

Fortæller 1: Der var engang et lille kongerige i Kaffa. Kongen var en ond mand. Hans folk sultede og led, mens han selv var rig og fed.

Fortæller 2: Kongen havde også en tjener. En meget dum tjener, syntes han. Tjeneren gjorde nemlig kun lige præcis det, han fik besked på. Ikke noget andet.

Fortæller 3: En dag var kongen og den dumme tjener på marked. De skulle sælge noget af kongens fine kaffe, så han kunne købe vin.

Kongen: Køb vin til mig.

Fortæller 1: Kongen rodede i sin lomme. Men den var tom.

Kongen: Åh nej! Jeg har tabt min pung!

Tjeneren: Ja, jeg så da godt, at du tabte den.

Kongen: Hvorfor sagde du ikke noget? Eller samlede den op?

Tjeneren: Det sagde du ikke, at jeg skulle, svarede den dumme tjener.

Fortæller 2: Kongen blev rasende.

Kongen: Du skal samle alt op! Alt, som jeg eller min hest taber! Det er en ordre.

Fortæller 3: Og så red de hjem igen uden at købe vin.

Fortæller 1: Et par dage efter red kongen igen på marked med kaffe. Den dumme tjener gik med bag hesten.

Fortæller 2: Denne gang gjorde tjeneren, som han fik besked på. Han samlede alt op, som kongen og hesten tabte. Så lagde han det ned i tasken til kaffen.

Kongen: Dumme tjener, tabte vi så noget i dag?

Tjeneren: Ih ja!

Kongen: Vis mig det!

Fortæller 3: Den dumme tjener åbnede tasken.

Kongen: Føj! Det er jo hestemøg! Nu kan vi jo ikke sælge kaffen. Den er lige til at smide ud. Hvorfor gjorde du dog det?

Tjeneren: Jeg skulle jo samle alt op. Alt det, som du og hesten tabte.

Fortæller 1: Alle folk rundt om dem lo og pegede fingre.

Mand: Sikke en dum tjener

Kvinde: Kongen er et fæ!

Fortæller 2: Kongen var meget vred. Men så fik han en idé. Han skrev en lang liste med ting til tjeneren. Han gav listen til tjeneren.

Kongen: Fra nu af må du kun samle de ting op, der står på listen. Det kan være min pung, min hat eller taske. Ja, selv min hest, hvis den skulle finde på at stikke af.

Tjeneren: Okay

Fortæller 3: Nogle dage senere tog de for tredje gang af sted til marked.

Kongen: Husk nu listen. Lige meget hvad der sker, skal du holde dig til den! Det er en ordre.

Tjeneren: Javel!

Fortæller 1: De var nået et godt stykke, da de pludselig så en farlig slange på vejen. Hesten smed kongen af.

Fortæller 2: Kongen røg lige ned i et stort hul. Han slog sig slemt.

Kongen: Hjælp! Red mig, eller jeg dør!

Tjeneren: Store konge, det ville jeg gerne. Men det må jeg ikke! For du står ikke på listen.

Fortæller 3: Så tog tjeneren hesten og alle tingene og red hjem.

Fortæller 1: Fra den dag af fik det lille rige en ny konge, og alle var glade.

Den hårde sandhed

Medvirkende:

- Fortæller 1
- Fortæller 2
- Fortæller 3
- Ild
- Vand
- Sandhed
- Løgn

Fortæller 1: Ild, Vand, Sandhed og Løgn var venner. De styrede hele verden sammen i fred.

Fortæller 2: Men inderst inde hadede Løgn de tre andre. Han ville være konge og regere alene i hele verden. En dag sagde Løgn:

Løgn: Hvorfor finder vi ikke hver et rige at regere?

Fortæller 3: Han havde nemlig lagt en ond plan for at slippe af med de andre.

Fortæller 1: Ild, Vand og Sandhed var med på idéen. Så tog de alle fire af sted. Nogle dage senere løb de tør for mad.

Løgn (taler til Sandhed): Vi to kan jo rafle om, hvem der skal hente mad. Den, som slår højest, vinder.

Sandhed: Fint.

Fortæller 2: De raflede, og Løgn vandt. For Løgn snød. Så Sandhed gik på jagt efter mad. Nu satte Løgn sin onde plan i gang. Han hviskede til Vand:

Løgn (hvisker til Vand): Ild er vores værste fjende. Han vil brænde alt af. Først sit eget rige. Så vores. Det har han selv sagt!"

Vand (bange): Hvad skal vi gøre?

Løgn: Vi må slå Ild ihjel. Du må slukke ham. Lige nu!

Vand: Okay. Men lov mig, at du øser mig op bagefter. Ellers dør jeg.

Løgn: Klart. Jeg skal øse dig op med min egne hænder!

Fortæller 3: Som sagt så gjort. PLASK, lød det, da Vand sprang på Ild. Med et arrigt sprut blev Ild slukket.

Vand: Hjælp mig!

Fortæller 1: Vand var nu kun en lille pyt på den tørre jord.

Fortæller 2: Men Løgn lo bare ondt, og Vand sev bort. Til sidst var han helt væk. Kort efter kom Sandhed tilbage med mad.

Sandhed: Hvor er Vand og Ild?

Løgn: De kom op at slås og slog hinanden ihjel. Det er så trist. Jeg gjorde alt for at stoppe dem.

Fortæller 3: Løgn og Sandhed gik videre. Da de kom til et stort bjerg, slog de lejr.

Løgn: Tænd du bål. Så finder jeg mere brænde.

Sandhed: Fint.

Fortæller 1: Løgn løb op på bjerget. Nu ville han slå Sandhed ihjel også. Han gav en kæmpe sten et skub. Den rullede i høj fart ned mod Sandhed.

Fortæller 2: Men Sandhed anede uråd. Hun sprang væk fra stenen. Stenen ramte jorden og gik midt over. Den var fuld af smukke ædelsten.

Fortæller 3: Løgn kom ned og fandt Sandhed i live og med en stor skat.

Løgn: Det er snyd! Jeg vil også have en skat! Skub en af de der store sten ned til mig.

Sandhed: Godt, men det er på eget ansvar.

Fortæller 1: Så løb hun op på bjerget. Med et skub sendte hun en ny stor sten ned.

Fortæller 2: SPLAT, lød det, da den ramte Løgn. Og stendød var han.

Fortæller 3: Så selv om Løgn kan lave mange ulykker, så sejrer Sandhed altid til sidst.

Den snu ræv

Medvirkende:

- Fortæller 1
- Fortæller 2
- Fortæller 3
- Løven
- Strudsen
- Den snu ræv
- Dyrene

Fortæller 1: Der var engang en struds og en løve. De boede i ørkenen. Begge to havde husdyr, som de passede. Strudsen havde en ko. Løven havde en tyr. En dag sagde løven:

Løven: Hvorfor lader vi ikke vores ko og tyr gå sammen? Så kan vi jo skiftes til at vogte dyrene. Du kan vogte den ene dag, og jeg kan vogte den anden dag.

Strudsen: Okay.

Fortæller 2: I lang tid gik det fint med at vogte koen og tyren på skift.

Fortæller 3: Så en dag så løven, at koen skulle have en kalv. Den havde fået en meget tyk mave. Den dag var det strudsens tur til at vogte dyrene. Men løven var snedig:

Løven: Tag du bare fri i dag, kære struds. Jeg skal nok vogte vores dyr i dag.

Strudsen: Tusind tak, kære løve! Hvor er du en god ven.

Fortæller 1: Strudsen stak hovedet i busken og nød sin fridag.

Fortæller 2: Løven tog dyrene med ud at græsse. Kort efter fik koen en sund og rask kalv.

Fortæller 3: Om aftenen kom strudsen forbi for at hente sin ko.

Løve: Se struds Min tyr har født en kalv.

Strudsen: Sikke noget ævl. Det kan da ikke lade sig gøre. Tyren er jo en han.

Løven: Men det passer!

Fortæller 1: Sådan kom de ud i et stort skænderi.

Løven: Lad os ikke blive uvenner. Rådet kan afgøre vores strid.

Fortæller 2: Så sendte de bud efter alle dyr i ørkenen.

Strudsen: Min ko har fået en kalv.

Løven: Nej, det er min tyr, der har fået en kalv.

Fortæller 3: Løven smilede med alle sine skarpe tænder.

Dyrene (hvisker til hinanden): En tyr kan da ikke få en kalv!

Fortæller 1: Men ingen turde sige det højt. De var bange for løven.

Fortæller 2: Men så kom den snu ræv løbende forbi.

Dyrene: Du må hjælpe os, hr. Ræv! Afgør striden mellem strudsen og løven.

Ræven: Det kan jeg ikke. Jeg har så travlt. Far ræv skal nemlig føde en lille hvalp om ti minutter.

Løven: Ævl. Far ræv kan da ikke føde hvalpe. Det er kun en Mor ræv, der kan det. Du har bare at blive her og hjælpe os!

Ræv: Det er vel ikke mere ævl, end at en tyr kan føde en kalv, kære løve.

Fortæller 3: Den snu ræv løb sin vej.

Fortæller 1: I det samme indså løven sin fejl.

Løven (brøler): WA-A-AH!"

Fortæller 2: Løven løb rasende efter den snu ræv. Men ræven var både snu og hurtig. Den løb om hjørner med løven, så den til sidst ikke kunne finde hjem.

Fortæller 3: Og sådan gik det til, at Strudsen fik både koen, kalven og tyren.

2020 BØRNENES U-LANDS KALENDER

Dansk og Idræt, 1.-5. klasse
Omfang: 1-3 lektioner

Syng og dans med Oh Land og Sofie Østergaard

Sangen 'Vilde piger, Vilde drenge' er skrevet af danske Oh Land i samarbejde med den etiopiske popstjerne, Zeritu Kebede.

Sangen handler om, at børn kan meget mere, end vi tror. På tværs af forskelligheder som f.eks. nationalitet og køn kan drømme gøres til virkelighed – og vi har mange drømme til fælles.

Opgaven rummer både aktiviteter til Dansk og Idræt. I kan synge med på sangen og reflektere over tekstens og videoens budskaber. Og I kan lære dansen – og bygge videre på den. Der hører både en musikvideo og to instruktionsvideoer til, som ligger i Filmbanken.

Inspiration til læringsmål

Tegn på læring

Kompetencer og målpar

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Dansk efter 2. klasse		
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer gennem samtale om litteratur og andre æstetiske tekster	**Fortolkning 2:** Eleven kan deltage i enkel fortolkning / Eleven har viden om metoder til enkel fortolkning
Dansk efter 4. klasse		
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer i eget og andres liv gennem undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster	**Fortolkning 1:** Eleven kan forklare sin tekstforståelse / Eleven har viden om sammenhæng mellem virkemidler og budskab i tekster
Idræt efter 2. klasse		
Alsidig idrætsudøvelse	Eleven kan deltage aktivt i basale, alsidige bevægelser i leg	**Dans og udtryk 1:** Eleven kan bevæge sig rytmisk til en variation af musikformer / Eleven har viden om kroppens grundlæggende bevægelsesmuligheder

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

Idræt efter 5. klasse		
Alsidig idrætsudøvelse	Eleven kan anvende grundlæggende, sammensatte bevægelser i idrætspraksis	**Dans og udtryk 1:** Eleven kan udføre grundlæggende bevægelser inden for dans og udtryk / Eleven har viden om variationer i bevægelser inden for dans og udtryk

Opgave 5 A: Syng med og arbejd med teksten

Til dansktimen kan klassen:

- Læse teksten op
- Synge sangen sammen
- Tale om tekstens budskaber til børn
- Tale om og analysere musikvideoens billedfortælling

Opgaven lægger op til at arbejde med sangens betydning, både ved at lytte til sangen, se videoens billedfortælling og arbejde med teksten.

I kan arbejde med betydningen i forhold til tre sammenhænge: At årets U-landskalender-projekt støtter pigers muligheder for uddannelse i Etiopiens fattige ørkenregion, Afar. At UNICEF Danmark arbejder ud fra Børnekonventionens 54 artikler. Samt mere generelt i forhold til, om eleverne kan genkende noget af historien om de 'vilde børn' i deres eget liv.

Dansk, 1.-2. klasse:

Sådan gør I:

1. Dan en halvcirkel af stole til alle.
2. Skriv omkvædet på tavlen og læs det højt for klassen. Eleverne øver sig på skift i at huske ordene/læse det op.
3. Afspil "Vilde piger, vilde drenge" (ligger i Filmbanken på hjemmesiden).
4. Inddel eleverne i grupper på 3-4. I grupperne læser de på skift op for hinanden. I kan evt. bruge rollelæsning, hvor man på skift læser op, refererer, stiller spørgsmål og undersøger betydningen af svære ord.
5. Grupperne fortæller nu på skift i plenum, hvordan de forstår sangens tekst.
6. Opsamling og refleksion. Her er forslag til spørgsmål, klassen kan drøfte:
   a) Hvad synes I, at videoens fortælling handler om?
   b) Hvad tror I, Oh Land mener med, at "vi kæmper for de samme drømme"?
   c) Hvad mener Zeritu med, at vi kan påvirke det, der skal ske i fremtiden?
   d) Kan I ændre noget i dag her i klassen, som vil gøre en forskel i morgen?
   e) Har drenge og piger lige muligheder i jeres klasse?
   f) Hvad kan vi gøre her og nu i klassen for at skabe lige muligheder?
7. Afspil sangen igen, og denne gang synger alle med på omkvædet.

Dansk 3. - 5. klasse

Sådan gør I:

1. Print PDF'en med sangteksten (sidst i dette opgaveark), og del teksten ud til alle i klassen.
2. Print en PDF til hver elevgruppe med Børnekonventionen: https://www.unicef.dk/wp-content/uploads/2019/11/UNICEF-CRC-poster-A3-B420xH297.pdf
3. Del klassen op i grupper på 4-6 elever.
4. Afspil 'Vilde piger, vilde drenge' (ligger i Filmbanken på hjemmesiden).
5. I grupperne læser eleverne på skift op for hinanden. Brug evt. rollelæsning, hvor man på skift læser op, refererer, stiller spørgsmål og undersøger betydningen af svære ord.
6. Grupperne fortæller på skift i plenum, hvordan de forstår sangens tekst.
7. Opsamling og refleksion. Her er nogle forslag til spørgsmål, som klassen kan drøfte:
   a. Hvad synes I, at videoen handler om?
   b. Hvordan hænger teksten sammen med den handling, I ser i videoen?
   c. Hvad tror I, Oh Land mener med, at "vi kæmper for de samme drømme"?
   d. Hvordan kan man bruge sin stemme som et våben?
   e. Hvad mener Zeritu Kebede mon med, at "vi i dag kan påvirke i morgen"?
   f. Hvorfor har uddannelse noget med ens drømme om fremtiden at gøre?
   g. Har drenge og piger lige muligheder – i jeres klasse, på skolen, i Danmark og i resten af verden?
   h. Hvad kan vi gøre her og nu i klassen for at skabe lige muligheder for alle klassekammeraterne?
8. Find printene af plakaten med Børnekonventionens 54 artikler frem. Grupperne skal nu kigge på sangens tekst og finde mindst tre artikler, som de synes, passer på sangens budskaber.
9. Efterfølgende fremlægger grupperne deres tre udvalgte artikler over for klassen, som efterfølgende reflekterer over, hvilke rettigheder, de synes, er mest relevante for deres hverdag.
10. Afspil sangen igen, og denne gang synger alle med.

Opgave 5 B: Dans med Sofie Østergaard

Idræt, 1.-2. og 3.-5. klasse:

Denne opgave handler om at lære dansen fra musikvideoen og om, hvordan man kan bruge sin fantasi til at føje noget til dansen eller lave sin helt egen.

Til opgaven hører dels musikvideoen, dels to korte filmklip, hvor Sofie Østergaard og danserne fra musikvideoen viser en forenklet version af de trin, som dansen består af. Der gives også en god idé til, hvordan eleverne kan bruge deres fantasi til at tilføje nye trin og elementer, der passer til musik og tekst.

Filmene ligger på hjemmesiden i Filmbanken i lærer-universet. Her finder du dels selve musikvideoen, dels to små film med Sofie Østergaard.

Opgaven er niveaudifferentieret til 1.-2. og til 3.-5. Klasse.

Sådan gør I:

Arbejd med. dansetrinene:

1. Introducér musikvideoen og forklar, at eleverne skal kigge godt efter, hvad danserne gør.
2. Afspil musikvideoen.
3. Alle elever stiller op med god plads til siderne.
4. Afspil Film 1 med Sofie Østergaard – den rummer en enkel instruktion til dansetrinene.
5. Gentag Film 1, hvis der er behov for det.
6. Afspil nu hele musikvideoen igen – hvor alle nu danser med på trinene til omkvædene.

Fantasien slippes løs:

1. Fortæl eleverne om, at man kan danse på alle mulige forskellige måder. Og at dans også handler om at udtrykke sig med sine egne idéer.
2. Tal kort om, hvilke følelser man får, når man hører sangen.
3. Afspil Film 2 med Sofie Østergaard. Den instruerer eleverne i en leg, der sætter fantasien i gang.
4. Sæt musikvideoen på og udfør legen på egen hånd. Gentag så mange gange, I har lyst!

Vilde piger, vilde drenge

Af Oh Land og Zeritu Kebede, 2020

Oh Land synger:

Vilde piger, vilde drenge
Over alle verdens lande
Kæmper vi for det samme
Kæmper vi for de samme drømme

Vilde piger, vilde drenge
Over alle verdens lande
Kæmper vi for det samme
Kæmper vi for de samme drømme

Hvad vil du blive? Hvad vil gøre?
Du kan vælge, hvem du vil være:
Eventyrer eller bio-ingeniør?
Din stemme er dit våben
Hele verden ligger åben
Troen og håbet er fremtiden

Zeritu Kebede synger på etiopisk:
(Vores piger, vores drenge, vores børn...)

Oh Land synger:

Kan du høre mig?

Vilde piger, vilde drenge
Over alle verdens lande
Kæmper vi for det samme
Kæmper vi for de samme drømme

Vilde piger, vilde drenge
Over alle verdens lande
Kæmper vi for det samme
Kæmper vi for de samme drømme

Zeritu Kebede synger på etiopisk:
(Fremtiden er ikke vores
Den ledes af sine egne herskere
Vores efterfølgere, vores næste generation
Vi har nuet i vores hænder
I dag kan vi påvirke i morgen
I dag kan vi plante gode frø i vores børn)

Oh Land synger:

Fortæl mig, hvad kan vi gøre?
Tage chancer og ændre
Tanker som undertrykker vores stemmer
Kalder, kalder, kalder
Kalder på dig

Zeritu Kebede synger på etiopisk:
(Vores i morgen
Vores piger, vores drenge, vores børn...)

Oh Land synger:

Kan du høre mig?

Vilde piger, vilde drenge
Over alle verdens lande
Kæmper vi for det samme
Kæmper vi for de samme drømme

Vilde piger, vilde drenge
Over alle verdens lande
Kæmper vi for det samme
Kæmper vi for de samme drømme

Vilde piger, vilde drenge
Over alle verdens lande
Kæmper vi for det samme
Kæmper vi for de samme drømme

Vilde piger, vilde drenge
Over alle verdens lande
Kæmper vi for det samme
Kæmper vi for de samme drømme

2020 BØRNENES U-LANDS KALENDER

Natur/teknologi, 1.-5. klasse
Omfang: 1-2 lektioner

Hold på varme og kulde

Ørkenfolk er ofte godt klædt på, når det er allervarmest. Gerne endda med langt tøj i flere lag. Men hvorfor er de egentlig det?

I denne opgave skal I undersøge, hvordan stillestående luft isolerer mod både varme og kulde.

Inspiration til læringsmål

Målet er at eleverne ud fra egne undersøgelser får indsigt i forskellige materialers isoleringsevne.

Inspiration til tegn på læring

Eleverne skal dels arbejde med at holde en isterning frossen i længst mulig tid, dels holde en iskold væske kold så længe som muligt. Efterfølgende skal eleverne forsøge at holde en væske på 37oC varmt vand over en periode.

Kompetencer og målpar

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Natur/teknologi efter 2. klasse		
Kommunikation	Eleven kan beskrive egne undersøgelser og modeller	**Formidling 1-2:** Eleven kan fortælle om egne resultater og erfaringer / Eleven har viden om enkle måder til at beskrive resultater
Undersøgelse	Eleven kan udføre enkle undersøgelser på baggrund af egne og andres spørgsmål	**Undersøgelser i naturfag 1-2:** Eleven kan udføre enkle undersøgelser med brug af enkelt udstyr / Eleven har viden om enkle undersøgelsesmetoder
Modellering	Eleven kan anvende naturtro modeller	**Modellering i naturfag 1-2:** Eleven kan skelne mellem virkelighed og model / Eleven har viden om naturtro modeltyper
Natur/teknologi efter 4. klasse.		
Kommunikation	Eleven kan beskrive enkle naturfaglige og teknologiske problemstillinger	**Ordkendskab 1-2:** Eleven kan mundtligt og skriftligt anvende centrale fagord og begreber / Eleven har viden om fagord og begreber
Modellering	Eleven kan anvende modeller med stigende abstraktionsgrad	**Modellering i naturfag 1:** Eleven kan konstruere enkle modeller / Eleven har viden om symbolsprog i modeller
Modellering	Eleven kan anvende modeller med stigende abstraktionsgrad	**Modellering i naturfag 2:** Eleven kan anvende enkle modeller til at vise helheder og detaljer / Eleven har viden om modellers detaljeringsniveau
Undersøgelse	Eleven kan gennemføre enkle undersøgelser på baggrund af egne forventninger	**Undersøgelser i naturfag 2:** Eleven kan opstille forventninger, der kan testes i undersøgelser / Eleven har viden om enkle undersøgelsers muligheder og begrænsninger

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

Introduktion til eleverne

Hvad har ørkenfolk, isbjørne og termoflasker til fælles? Stillestående luft!

Ørkenfolk er ofte pakket godt ind. Men hvorfor tager de tøj på i stedet for at tage tøj af, som vi jo gør om sommeren på vores breddegrader?

Det handler om isolering. Stillestående luft mellem krop og tøj er et rigtig godt middel til at isolere kroppen fra den stærke ørkenvarme udenfor.

Vi kender det fra isbjørnen. Den har en helt speciel pels, som holder den varm. Det specielle ved isbjørnens pels er, at hvert enkelt hår i pelsen er hult og fyldt med luft. Den store mængde luft, der er fanget i hårene i pelsen bliver opvarmet af kroppen og holder isbjørnen varm.

Alligevel møder vi også isbjørnen i varme omgivelser i zoologiske haver – også midt på den hede sommer! – uden at isbjørnen lider nød. Luften i pelsen isolerer nemlig både mod kulde og mod varme.

Når vi isolerer vores huse i Danmark, er det oftest for at holde varmen inde i huset om vinteren, når det er koldt udenfor. Men isoleringen isolerer faktisk samtidig mod varmen, når det er rigtig varmt om sommeren. Isoleringen i et hus har altså den samme effekt som isbjørnens pels med de hule hår.

Isoleringen i et hus fungerer da også næsten på samme måde som pelsen: De fleste huse er isoleret med et lag af mineraluld på ydervæggene og op mod taget. Mineraluld består af meget tynde tråde af glas- eller stenmateriale. Evnen til at isolere mod kulde og varme skyldes, at der er fanget en masse luft inde mellem de mange tynde tråde. Det r også derfor, at pladerne føles bløde, når man trykker på dem – det meste af pladen er bare luft. Luften mellem trådene står stille, og det luftlag bremser både kulde og varme.

En termokande eller termokop er bygget op på præcist samme måde: Her sørger et hulrum (fyldt med luft!) mellem væsken inde i termokanden og luften udenfor, for at holde væsken kold eller varm.

Opgave 06 A:
Hold isterningen frossen

I dette forsøg skal eleverne dels arbejde med at holde en isterning frossen i længst mulig tid, dels holde en iskold væske kold så længe som muligt.

Materialer – til hver gruppe:

- 2 glas
- Gennemsigtig frysepose
- Elastik
- Isterninger og vand

Sådan gør I
– indledende fællesforsøg:

1. Læg en isterning i en kop og tal om, hvad der sker med isterningen.
2. Hvad tror I, det sker? Hvorfor?

Sådan gør I
– gruppeforsøg med tre isterninger:

1. Lad eleverne fylde lidt håndvarmt vand i et glas og tilsvarende mængde iskoldt vandt i et andet glas.
2. Kom en isterning i hvert glas.
3. Kom en tredje isterning i en gennemsigtig frysepose og luk posen med en elastik. Sørg for at der er luft omkring isterningen i posen.
4. Tal om, hvilken isterning der smelter først.

Alt efter voksenbemanding og elevgruppe kan forsøget i 4.-5. klasse suppleres med det omvendte forsøg af det beskrevne – med samme forsøgsopstilling. Så skal eleverne arbejde med at lave en kop, der kan holde en kop varm kakao varm bedst muligt. Denne øvelse er forbeholdt de ældste elever af sikkerhedsmæssige grunde.

Opgave 06 B: Hold vandet koldt

Næste opgave går ud på at holde et glas med is og vand koldt så længe som muligt, kun ved at isolere glasset – og teste, hvordan forskellige materialer fungerer som isolering.

Materialer – til hver gruppe:

- Isterninger og vand
- Et tyndt papkrus
- Et termometer
- Elastikker
- Tape
- Snor
- Et skema til at notere temperaturer
- Forskellige isoleringsmaterialer: F.eks. vat, skumklude, stof, plastposer, stanniol, papir, dun, fjer, pels, spæk, blade, fleece, bomuld, jord, nylonstrømper, bomuldsstrømper, uldsokker.

Sådan gør I:

1. Del klassen op i mindre grupper.
2. Fortæl om opgaven: I får et papkrus med vand og tre isterninger. Jeres opgave er at holde vandet så koldt som muligt, så længe som muligt. Det skal I gøre ved at isolere papkruset. Inden I går i gang skal hver gruppe blive enige om, hvilke materialer de vil bruge.
3. Eleverne arbejder. Giv eleverne 15 minutter til at løse opgaven, inden vand og isterninger hældes i krusene.
4. Grupperne måler nu temperaturen i deres krus hvert 5. minut og fører resultaterne ind i skemaet.
5. Lad grupperne fortælle, hvilke materialer de har valgt og hvorfor.
6. Hvad skal der til, for at isterningerne smelter langsommere? Hvilke materialer var bedst til at holde vandet koldt?

Opgave 06 C: Hold vandet lunt

De ældre elever kan nu udføre en lidt sværere udgave af forsøget, hvor opgaven er at holde vand med kropstemperatur stabilt lunt ved 37 grader så længe som muligt.

Materialer – til hver gruppe:

Samme materialer som ovenfor til Opgave 06 B, men isterningerne erstattes af lunt vand.

- 37 grader varmt vand
- Et tyndt papkrus
- Et termometer
- Elastikker
- Tape
- Snor
- Et skema til at notere temperaturer
- Forskellige isoleringsmaterialer: fx vat, skumklude, stof, plastposer, stanniol, papir, dun, fjer, pels, spæk, blade, fleece, bomuld, jord, nylonstrømper, bomuldsstrømper, uldsokker.

Sådan gør I:

1. Giv også her eleverne 15 minutter til at løse opgaven, inden vandet hældes i krusene.
2. Placer gruppernes isolerede papkrus med 37 grader varmt vand på en meget varm radiator, og test hvor gode deres beholdere er til at holde temperaturen stabilt på cirka 37 grader. Før resultaterne ind i skemaet.
3. Overvej:
    - Hvad skal der til, for at vandet holder sig på 37 grader i længere tid? Hvilke materialer var bedst til at holde vandet på de 37 grader?
    - Var det lettest at holde isvandet koldt eller var det lettest at holde vandet på 37 grader?
    - Hvad kunne I have gjort anderledes eller bedre?

#06 Ørkenpigen Elevark

Tid	Temperatur	Temperatur
0 min.		
5 min.		
10 min.		
15 min.		
20 min.		
25 min.		
30 min.		

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

BØRNENES U-LANDS KALENDER 2020

Natur/teknologi, 2.-5. klasse
Omfang: 2-3 lektioner

Drivhuseffekt i et syltetøjsglas

Et varmere klima har betydning for mennesker på hele kloden. I nogle dele af verden betyder det bl.a. flere og kraftigere regnskyl og storme. Andre steder, som i Etiopien, betyder det længere perioder med tørke.

I denne opgave skal eleverne gennem en helt enkel forsøgsopstilling med syltetøjsglas og termometre undersøge, hvordan drivhuseffekten fungerer.

Når I arbejder med opgaven, berører I verdensmål 13, der handler om klimaindsats.

Inspiration til læringsmål

- Eleverne skal ud fra egne undersøgelser have indsigt i, hvordan drivhuseffekten fungerer.

Inspiration til tegn på læring

- Eleverne skal have viden om, at temperaturstigninger har globale perspektiver og udfordringer ikke mindst i udviklingslande og lavtliggende områder i særdeleshed.

Kompetencer og målpar

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Natur/teknologi efter 2. klasse		
Kommunikation	Eleven kan beskrive egne undersøgelser og modeller	**Formidling 1-2:** Eleven kan fortælle om egne resultater og erfaringer / Eleven har viden om enkle måder til at beskrive resultater
Undersøgelse	Eleven kan udføre enkle undersøgelser på baggrund af egne og andres spørgsmål	**Undersøgelser i naturfag 1-2:** Eleven kan udføre enkle undersøgelser med brug af enkelt udstyr / Eleven har viden om enkle undersøgelsesmetoder
Modellering	Eleven kan anvende naturtro modeller	**Modellering i naturfag 1-2:** Eleven kan skelne mellem virkelighed og model / Eleven har viden om naturtro modeltyper
Natur/teknologi efter 4. klasse.		
Kommunikation	Eleven kan beskrive enkle naturfaglige og teknologiske problemstillinger	**Ordkendskab 1-2:** Eleven kan mundtligt og skriftligt anvende centrale fagord og begreber / Eleven har viden om fagord og begreber

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

Modellering	Eleven kan anvende modeller med stigende abstraktionsgrad	**Modellering i naturfag 1:** Eleven kan konstruere enkle modeller / Eleven har viden om symbolsprog i modeller
Modellering	Eleven kan anvende modeller med stigende abstraktionsgrad	**Modellering i naturfag 2:** Eleven kan anvende enkle modeller til at vise helheder og detaljer / Eleven har viden om modellers detaljeringsniveau
Undersøgelse	Eleven kan gennemføre enkle undersøgelser på baggrund af egne forventninger	**Undersøgelser i naturfag 2:** Eleven kan opstille forventninger, der kan testes i undersøgelser / Eleven har viden om enkle undersøgelsers muligheder og begrænsninger

Introduktion til eleverne

Om CO^2 og klimaforandringer

Jordens klima er under forandring. Menneskets udledning af CO_2 får klodens gennemsnitlige temperatur til at stige på grund af det, man kalder drivhuseffekten. Og det skader både natur og mennesker.

Både vejret og menneskene bliver påvirket meget forskelligt af, at klimaet forandrer sig – alt efter hvor på kloden de bor. I Danmark kan det for eksempel betyde, at det dels bliver varmere og at vi dels kan få flere tilfælde af kraftig storm og regn.

I Etiopiens ørkenregion Afar betyder klimaforandringerne, at der kan komme mindre regn. Derfor må nomaderne, der bor i ørkenen, gå længere og længere efter drikkevand og søge længere og længere efter planter, som deres dyr kan spise.

Når olie, kul og gas afbrændes, kommer der mere CO_2 op i luften. Det forsvinder ikke bare, det lægger sig som et lag oppe i det store luftlag rundt om Jorden. Laget med luft omkring Jorden kalder vi for atmosfæren. Når der kommer mere CO_2 i atmosfæren, har varmen svært ved at komme væk fra Jorden. Det giver højere temperaturer ned på Jorden – og også oppe i atmosfæren.

Hvad kan vi så gøre? Vi kan f.eks. bruge solenergi, vindenergi eller atomkraft. Vi kan lade være med at fælde så mange træer – og plante en masse nye. Vi kan flyve mindre. Vi kan også købe mindre nyt tøj og alle andre nye ting, som skal laves på en fabrik og transporteres afsted. Vi kan bygge huse, der holder rigtigt længe. Og der er mange andre ting, vi også kan gøre, som vil hjælpe.

Til læreren: Videoer med mere viden om CO^2

Hvis du har brug for en hurtig update på CO_2 og drivhuseffekt, så ligger der et par korte videoer fra Energimuseet på disse links herunder. Vurdér om du kan vise dem i klassen også som optakt til forsøgsopstillingen.

Kul og olie: kortlink.dk/h8bx (2:44 min)
Drivhuseffekt: kortlink.dk/wdwd (1:39 min)

Opgave:
Drivhuseffekt i et syltetøjsglas

Nu skal I lave et forsøg, hvor I skaber drivhuseffekt i et syltetøjsglas. Syltetøjsglasset fungerer som et lille drivhus. Lyset fra Solen kan godt komme ind – men varmen har svært ved at komme ud igen.

I 1.-2. klasse laver i forsøget sammen. I 3.-5. klasse kan eleverne arbejde sammen i mindre grupper. De får udleveret elevarket.

Materialer til hver gruppe:

- 1 syltetøjsglas
- 2 små termometre
- Sort karton

Sådan gør I:

1. Læg et termometer ned i syltetøjsglasset på et stykke sort karton, og skru låget på.
2. Vend glasset, så der kommer mest mulig sol i glasset. Sørg for, at glasset ligger fast.
3. Læg det andet termometer på et stykke sort karton ved siden af syltetøjsglasset. Der må ikke være noget, der skygger.
4. Tal om, hvad I tror, der vil ske.
5. Notér temperaturen i skemaet hvert femte minut (se elevarket).
6. Tal om, hvad forsøget viste.
7. Lad eleverne reflektere over:
    - Hvad sker der, når temperaturerne stiger pga. CO_2 og klimaforandringer?
    - Hvordan påvirker det mennesker, dyr og planter?
    - På hvilke måder påvirkes mennesker, dyr og planter forskelligt, alt efter hvor i verden de bor?
    - Hvad kan vi alle gøre for, at der ikke bliver varmere i 'Jordens drivhus'?

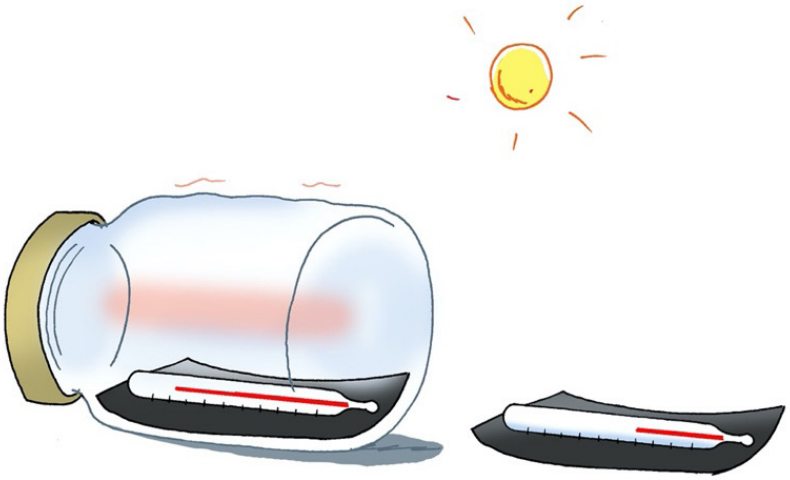

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

©Niels Poulsen

#07 Ørkenpigen Elevark

Tid	Inde	Ude
0 min.	°C	°C
5 min.	°C	°C
10 min.	°C	°C
15 min.	°C	°C
20 min.	°C	°C
30 min.	°C	°C
40 min.	°C	°C

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

BØRNENES U-LANDS KALENDER 2020

Natur/teknologi, 1.-5. klasse
Omfang: 1-2 lektioner

Lav selv en solfanger

Afar-regionen i Etiopien er et af de varmeste beboede steder på Jorden. Nogle af nomaderne har små solfangere med sig, så de kan oplade mobiltelefoner.

Solens stråler kan også bruges til opvarmning. Og nogle farver er bedre til at absorbere solens varme end andre. I denne opgave skal I lave en enkel forsøgsopstilling med mælkekartoner, hvor I undersøger hvilke farver, der er bedst til det.

Når I arbejder med opgaven, berører I verdensmål 13, der handler om klimaindsats, og verdensmål 7, der handler om bæredygtig energi.

Inspiration til læringsmål

- Målet er, at eleverne ud fra egne undersøgelser får indsigt i, hvordan en solfanger fungerer.

Inspiration til tegn på læring

- Eleverne kan undersøge, hvilken farve der er bedst til at absorbere Solens varmestråler, og hvor det er bedst at placere en solfanger.

Kompetencer og målpar

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Natur/teknologi efter 2. klasse		
Kommunikation	Eleven kan beskrive egne undersøgelser og modeller	**Formidling 1-2:** Eleven kan fortælle om egne resultater og erfaringer / Eleven har viden om enkle måder til at beskrive resultater
Undersøgelse	Eleven kan udføre enkle undersøgelser på baggrund af egne og andres spørgsmål	**Undersøgelser i naturfag 1-2:** Eleven kan udføre enkle undersøgelser med brug af enkelt udstyr / Eleven har viden om enkle undersøgelsesmetoder
Modellering	Eleven kan anvende naturtro modeller	**Modellering i naturfag 1-2:** Eleven kan skelne mellem virkelighed og model / Eleven har viden om naturtro modeltyper
Natur/teknologi efter 4. klasse.		
Kommunikation	Eleven kan beskrive enkle naturfaglige og teknologiske problemstillinger	**Ordkendskab 1-2:** Eleven kan mundtligt og skriftligt anvende centrale fagord og begreber / Eleven har viden om fagord og begreber
Modellering	Eleven kan anvende modeller med stigende abstraktionsgrad	Modellering i naturfag 1: Eleven kan konstruere enkle modeller / Eleven har viden om symbolsprog i modeller

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

Modellering	Eleven kan anvende modeller med stigende abstraktionsgrad	Modellering i naturfag 2: Eleven kan anvende enkle modeller til at vise helheder og detaljer / Eleven har viden om modellers detaljeringsniveau
Undersøgelse	Eleven kan gennemføre enkle undersøgelser på baggrund af egne forventninger	Undersøgelser i naturfag 2: Eleven kan opstille forventninger, der kan testes i undersøgelser / Eleven har viden om enkle undersøgelsers muligheder og begrænsninger

Introduktion til eleverne

Solen er en uudtømmelig kilde for energi. Man kan sige, at Solen er jordens motor. Hvis vi ikke havde Solen, så havde vi heller ikke en Jord. Alt levende – planter, dyr og mennesker – er afhængige af den energi, der er i Solens stråler.

Mennesker bliver bedre og bedre til at fange energien i sollyset og bruge den til noget nyttigt. Ved hjælp af solfangere kan vi lave elektricitet. Selv langt ude i den tørre Afar-ørken har nogle af nomaderne små solfangere, så de kan oplade deres mobiltelefoner.

Vi kan også bruge Solens energi til at opfange dens varme og give varme i husene eller varme vand op med. I de lande, som har mange solskinstimer året igennem, er det almindeligt at have vandtanke på taget. Vandet i tankene bliver opvarmet af Solen.

Tal med eleverne om fordelene ved at bruge solenergi, f.eks.:

- Solenergi er en ubegrænset ressource.
- Solenergi kan nedsætte brug af olie, kul og gas (fossile energikilder).
- Solenergi er en CO_2-neutral energiform og bidrager til at reducere udledningen af drivhusgasser.
- Solenergi forurener ikke.

Solfanger i Afar-ørkenen.

Opgave:
Lav en solfanger

I denne opgave skal eleverne undersøge, hvordan de kan lave den bedste solfanger.

Eleverne skal undersøge, hvilken farve der er bedst til at absorbere solens varmestråler, og hvor det er bedst at placere en solfanger.

Materialer til hver gruppe:

- Fem tomme skolemælkekartoner eller brugte sodavandsdåser
- Pensler
- Maling i forskellige farver
- Fem termometre

Sådan gør I:

1. Lad eleverne opstille egne hypoteser: Hvile farver, tror I, er bedst til at absorbere solens stråler?
2. Mal de tomme skolemælkekartoner i forskellige farver.
3. Fyld lige meget vand i kartonerne.
4. Sæt et termometer i alle kartoner.
5. Stil mælkekartonerne i solen, i vindueskarmen eller under en kraftig lampe.
6. Det er vigtigt, at der kommer lige meget lys på alle kartonerne.
7. Mål temperaturen i mælkekartonerne. Her kan I bruge skemaet i opgavearket.
8. Aflæs skemaet: Hvordan stemmer resultaterne overens med elevernes indledende hypoteser?

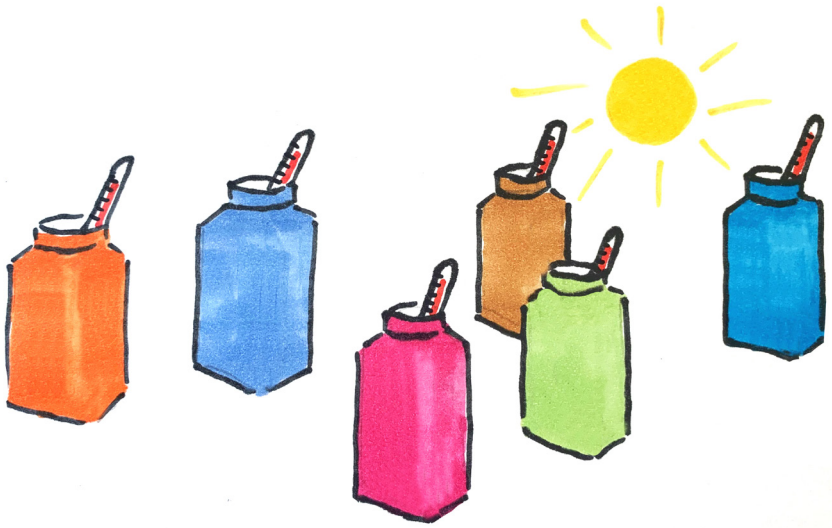

#08

Tid	Farve:	Farve:	Farve:	Farve:	Farve:
	Temperatur	**Temperatur**	**Temperatur**	**Temperatur**	**Temperatur**
0 min.					
15 min.					
30 min.					
45. min					
60 min.					

BØRNENES U-LANDS KALENDER 2020

Natur/teknologi og dansk, 3.-5. klasse
– også 1.-2. klasse, hvis I laver dyrebiografien sammen i klassen
Omfang: 2-3 lektioner

Dyrebiografi om flodhesten

I denne opgave skal eleverne lære, at pattedyr har særlige kendetegn, der fortæller os noget om deres levevilkår:

Hvorfor ser dyrene ud, som de gør, og hvordan kan man beskrive dem i en dyrebiografi, hvor man bruger metoden med de 7 F'er: Føde, Form, Farve, Findested, Formering, Fjender og Forsvar.

Opgaven tager udgangspunkt i flodhesten, der lever i flere af Etiopiens søer.

Inspiration til læringsmål

- Eleverne skal blive i stand til at beskrive særlige kendetegn og livsbetingelser ved flodheste og ved pattedyr som dyregruppe.
- Eleverne skal kunne forklare karakteristika ved dyr ud fra de 7 F'er: Føde, Form, Farve, Findested, Formering, Fjender og Forsvar.

Inspiration til tegn på læring

- Eleverne kan med egne ord beskrive særlige kendetegn og livsbetingelser ved flodhesten og ved pattedyr som dyregruppe.
- Eleverne kan beskrive selvdesignede fantasidyr ud fra de 7 F'er: Føde, Form, Farve, Findested, Formering, Fjender og Forsvar.

Kompetencer og målpar

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Dansk efter 4. klasse		
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer	**Fremstilling 1:** Eleven kan udtrykke sig kreativt og eksperimenterende / Eleven har viden om ordforråd og sproglige valgmuligheder
Natur/teknologi efter 4. klasse.		
Kommunikation	Eleven kan beskrive enkle naturfaglige og teknologiske problemstillinger	**Ordkendskab 1-2:** Eleven kan mundtligt og skriftligt anvende centrale fagord og begreber / Eleven har viden om fagord og begreber
Modellering	Eleven kan anvende modeller med stigende abstraktionsgrad	**Mennesket 1:** Eleven kan med modeller fortælle om menneskers og dyrs indre og ydre opbygning / Eleven har viden om menneskers og dyrs indre og ydre opbygning

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

Perspektivering	Eleven kan relatere natur og teknologi til andre kontekster	**Naturen lokalt og globalt 1:** Eleven kan fortælle om dyre- og planteliv andre steder på Jorden / Eleven har viden om naturområder
Undersøgelse	Eleven kan gennemføre enkle undersøgelser på baggrund af egne forventninger	**Naturen lokalt og globalt 2:** Eleven kan undersøge dyrs og planters tilpasninger til naturen. / Eleven har viden om dyrs og planters levesteder og livsbetingelser

Introduktion til eleverne

Facts om flodhesten

- Der lever kun flodheste i afrikanske lande syd for Sahara. I Etiopien findes de f.eks. i søerne Awassa, Langano og Tana, hvoraf den sidste er landets største. Vis evt. eleverne et kort over Etiopien på Google Maps og zoom ind på søerne. Mange af flodhestene i Tana-søen holder til ved udmundingen til Den Blå Nil i den sydligste del af søen.
- Flodhestene tilbringer stort set hele dagen i vandet, hvor de ligger skulder ved skulder. Om natten kommer flodhestene på land for at græsse. De foretrækker at græsse i nærheden af vandhuller og floder, men kan blive nødt til at vandre flere kilometer i deres søgen efter føde. De spiser gerne 40-45 kg græs i døgnet.
- Når flodhestene om natten går på land for at græsse, afmærker de ruten med gødning og urin. Mens halen svinges fra side til side, afgives gødningen og spredes langs græsningsruten. Ved at følge duftsporet kan flodhesten finde tilbage til floden eller vandhullet.
- En flodhest truer ved at åbne gabet og fremvise de imponerende og knivskarpe hjørnetænder i undermunden. Et gab er ofte nok til at holde andre hanner på afstand. Den dominerende han tillader da også, at andre hanner opholder sig i hans territorium, blot de respekterer, at han bestemmer. Det er sjældent, at flodheste direkte slås.
- Flodhesten er tilpasset et liv i vandet. Ører, øjne og næsebor sidder så højt på hovedet, at flodhesten både kan trække vejret, høre og se, selvom både krop og det meste af hovedet er under vand.
- Flodhesten er ikke en videre god svømmer, men løber på bunden eller hopper på bagbenene. Den kan opholde sig op til 5 minutter under vandet uden at skulle op til overfladen for at trække vejret.
- Flodhesten udskiller en rød olieret væske gennem huden, hvorfor den sommetider kaldes "dyret, der sveder blod". I virkeligheden er væsken med til at holde huden fugtig og beskytter den mod solen.
- En hun kan få en kalv hvert andet år og er drægtig i otte måneder. Kalven vejer ca. 50 kg og beskyttes efter fødslen af flokken. Ungen fødes under vandet og stiger straks efter fødslen op som en prop til overfladen. Ungen dier også under vandet.
- Flodhesten har ikke mange fjender, men som kalv kan den være bytte for både krokodiller og landlevende rovdyr.

Refleksion med klassen om pattedyr og særlige kendetegn

Fortæl eleverne om, at man kan kategorisere dyr og dyregrupper ud fra deres særlige kendetegn. Start med en øvelse, hvor I sammen taler om, hvad alle pattedyr har til fælles. Skriv kendetegnene op på tavlen, efterhånden som eleverne kommer med dem.

1. Fælles kendetegn

Indled med at tale med eleverne om, hvad alle pattedyr har til fælles:

- De føder levende unger (ikke æg)
- De fleste lever på land. Kender I pattedyr, der ikke lever på land?
- De fleste har hår eller pels
- De får ilt gennem lungerne
- Ungerne dier hos moderen
- De har højt udviklede hjerner, som betyder, at de kan lære
- De er varmblodede
- De har tre små knogler i mellemøret: hammeren, ambolten og stigbøjlen

2. Særlige kendetegn

Nogle af de særlige kendetegn ved et dyr giver også dyret en helt særlig funktion. Kattedyr har for eksempel lange kløer, så de kan sætte hurtigt af. Og mange slanger har en elastisk kæbe, så de kan gabe over et bytte, der er større end dem selv. Hvad bruger f.eks. elefanten sin snabel til?

- til at få fat på blade i træerne eller til at hive græs op med
- til at suge vand op med
- til at udstøde lyde med
- til at forsvare sig med: Den svinger snablen faretruende fra side til side
- til at snuse, føle og gribe med

Opgave 9A: Beskriv en flodhest med de syv F'er

Sådan gør I:

Nu skal eleverne lave en dyrebiografi om flodheste ved hjælp af de 7 F'er: Føde, Form, Farve, Findested, Formering, Fjender og Forsvar.

Indled med at skriv F-ordene op på tavlen, og uddyb, hvad de enkelte begreber betyder. Brug et vilkårligt pattedyr som eksempel og lad eleverne byde ind. Her er det fx **elefanten**, verdens største landlevende pattedyr:

- **Føde:** Planter, blade, grene og græs.
- **Form:** Stor og tung. Store, flade fødder. Lille hale. Store ører (forskel på afrikanske og indiske elefanter).

- **Farve:** Grå.
- **Findested:** I mange afrikanske og asiatiske lande. De lever i flokke.
- **Formering:** Elefanthunner er drægtige i 22 måneder og føder én unge.
- **Fjender:** Ingen naturlige fjender. Rovdyr kan dog godt finde på at angribe syge elefanter og elefantunger. Mennesket er elefantens største fjende. Krybskytter. Ekstra information: I nogle lande er elefanten en truet dyreart, men nogle steder er det begyndt at vende, blandt andet i de afrikanske lande Botswana og Zimbabwe.
- **Forsvar:** Tyk hud. Nogle har også stødtænder. Snablen kan den true og slå med.

Når I er færdige med øvelsen og eleverne har forstået metodikken, er det tid til at lave en dyrebiografi om flodheste.

Prøv quizzen om flodheste på hjemmesidens sektion 'Opdag Etiopien'. Eleverne kan gøre det sammen i klassen, hver for sig eller i små grupper.

Hvis eleverne arbejder I mindre grupper: Print det medfølgende elevark ud og giv hver gruppe et eksemplar, som de kan arbejde med at udfylde. Lad eleverne evt. supplere beskrivelsen med en tegning af en flodhest, hvor kendetegnene er fremhævet.

Opgave 9B: En fri dyrebiografi

Lav en dyrebiografi om et andet dyr eller et fantasidyr

Du kan nu gentage opgaven ved at lade eleverne selv vælge et andet dyr at lave en dyrebiografi om. Du kan også give dem mulighed for at designe egne fantasidyr ud fra de 7 F'er. Ved selv at designe fantasidyr med faglige krav skal eleverne gøre sig mange overvejelser. Disse overvejelser er en god støtte for eleverne i deres læreproces – også selv om det er et helt vildt fantasidyr, de kommer frem til.

Dyrebiografi om:

Det skal I gøre:

1. Udfyld skemaet.
2. Lav en flot tegning af dyret

Føde: Hvad spiser dyret? Hvor finder det føde henne?	
Form: Hvordan ser dyret ud? Hvad vejer det?	
Farve: Hvilke farver og mønstre har dyret?	
Findested: Hvor lever dyret?	
Formering: Hvor mange unger får dyret?	
Fjender: Hvem er dyrets fjender?	
Forsvar: Hvordan kan dyret forsvare sig?	
Er der andet I ved om dyret?	

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

BØRNENES U-LANDS KALENDER 2020

Bevægelse i Natur/teknologi, 1.-5. klasse
Omfang: 1-2 lektioner

Gæt et etiopisk dyr

Gæt et etiopisk dyr er en sjov klasseaktivitet, hvor eleverne skal mime etiopiske dyr og resten af klassen skal gætte og byde ind med deres viden. Her i opgavearket finder du billeder af 16 forskellige dyr, som lever i Etiopien, som I skal bruge til aktiviteten.

Inspiration til læringsmål

- Eleverne har viden om dyrelivet i Etiopien

Inspiration til tegn på læring

- Eleverne kan i par mime et etiopisk dyr og byde ind med viden om etiopisk dyreliv i klassen

Kompetencer og målpar

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Natur/teknologi efter 4. klasse.		
Perspektivering	Eleven kan relatere natur og teknologi til andre kontekster	**Naturen lokalt og globalt 1:** Eleven kan fortælle om dyre- og planteliv andre steder på Jorden / Eleven har viden om naturområder

Opgave

Der lever mange forskellige dyr i Etiopien. I lavlandet er det kameler, æsler, og geder. Men der er også okser, bavianer og vortesvin. Det frodige højland byder blandt andet på flodheste, pelikaner og en masse forskellige fuglearter.

Sådan gør I:

1. Lav et print af billedkortene og klip kortene ud. Du behøver kun ét sæt kort til hele klassen
2. Eleverne danner par. Hvert par trækker et dyrekort.
3. Elev-parrene skal nu på tur mime over for resten af klassen, hvad det er for et dyr, de har på kortet. Beslut inden I går i gang, om det er tilladt at lave lyde.
4. Når resten af klassen har gættet dyret, skal eleverne byde ind med, hvad de ved om det pågældende dyr: Hvor lever det? Hvad spiser det? Har det fjender? Er det en truet dyreart? Er det et krybdyr, et husdyr, et rovdyr? Hvilken lyd giver dyret fra sig? Findes dyret mon i andre lande end Etiopien? Osv.

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

#10 Ørkenpigen Elevark

BØRNENES U-LANDS KALENDER 2020

Kamel

Okse

Ged

Æsel

Bavian

Afrikansk fiskeørn

Pelikan

Flodhest

Krokodille

Stork

Vortesvin

Bi

Firben

Grib

Græshoppe

Gepard

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

2020 BØRNENES U-LANDS KALENDER

Billedkunst, 1.-2. klasse
Omfang: 2-4 lektioner

Lav en etiopisk dyreplakat

Her skal I lave jeres egne dyreplakater. Der er mange spændende dyr i Etiopien, nogle genkender eleverne måske straks, mens andre har brug for at blive forklaret.

Hvilke af de 8 dyr kan eleverne genkende, og hvilke kan man kun opleve i Etiopien? Tag en snak om dyrene, før I går i gang med opgaven. Til slut kan I hænge plakaterne op og holde en lille fernisering, hvor hver elev fortæller om deres plakat.

Denne opgave er udarbejdet af Matylda Rosenbæk og Monica Selassie, der sammen har skrevet bogen 'Etiopien – en børnebog om landet med de 13 måneder', Forlaget Meloni og Etiopiens Børn 2019.

Inspiration til læringsmål

- Eleverne ved, at der findes endemiske (særlige for landet) og udrydningstruede dyr i Etiopien.
- Eleverne ved, at man kan lave et samlet billede ud af mange forskellige elementer.

Inspiration til tegn på læring

- Eleverne kan fortælle om endemiske og udrydningstruede dyr i Etiopien.
- Eleverne kan lave et plakat med etiopiske dyrearter og landskabselementer.

Kompetencer og målpar

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Billedkunst efter 3. klasse		
Billedfremstilling	Eleven kan udtrykke sig i plane, rumlige og digitale billeder	**Maleri og collage 3:** Eleven kan fremstille en collage med et tematisk indhold / Eleven har viden om materialers anvendelses- og udtryksmuligheder
Billedanalyse	Eleven kan samtale om egne og andres billeder	**Billedkomposition 1+2:** Eleven kan samtale om billeders opbygning og indhold / Eleven har viden om billedopbygning, enkle fagord og begreber
Billedkommunikation	Eleven kommunikerer gennem billeder	**Udstilling 1:** Eleven kan præsentere egne billeder på skolen / Eleven har viden om enkle præsentationsformer

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

Introduktion

Nogle dyrearter er endemiske. Planter kan også være endemiske. Det betyder, at de kun findes ét sted i verden. Eksempler på endemiske dyrearter er kiwi-fuglen (New Zealand), komodovaranen (øen Komodo i Indonesien) og den store Galapagos-skildpadde.

Etiopien har også flere endemiske dyrearter, fx gelada-bavianen og løven med den sorte manke. Løven menes dog at være tæt på uddød.

Der lever også mange andre spændende dyr i Etiopien. Den plettede hyæne lever mange steder, mens de store savannedyr som elefanter, giraffer og zebraer kun lever i den sydlige del af landet.

Opgave: Lav din egen dyreplakat

Det skal I bruge:

- Print af vedlagte ark md savannelandskab, naturelementer og dyr (gerne i A3)
- Saks
- Lim

Sådan gør I:

1. Vis eleverne billeder af den samlede plakat her i opgavearket, så de har en forestilling om, hvad det er de skal lave.
2. Giv dem hver de tre printark.
3. Tal om de forskellige elementer: Hvad er det? Hvad kan de lide eller ikke lide og hvorfor?
4. Naturelementer og dyr klippes ud, sørg for at klippe inden i det sorte omrids.
5. Elementerne placeres på savannebaggrunden, forskellige placeringer afprøves. Tal om, hvad der skal være bagerst og hvad der skal være forrest. Her kan eleverne vælge alle elementer, eller den kan nøjes med at udvælge et par stykker til deres plakat.
6. Elementerne limes på baggrunden.
7. Plakaten signeres.
8. Alle elevplakaterne hænges op.
9. Hver elev præsenterer sin plakat.

#11 Ørkenpigen
Ark til læreren

BØRNENES U-LANDS KALENDER 2020

Billede af fire færdige plakater

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

#11

Ørkenpigen
Elevark

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

#11 Ørkenpigen Elevark

BØRNENES U-LANDS KALENDER 2020

Klip billederne ud

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

#11 Ørkenpigen Elevark

BØRNENES U-LANDS KALENDER 2020

Klip billederne ud

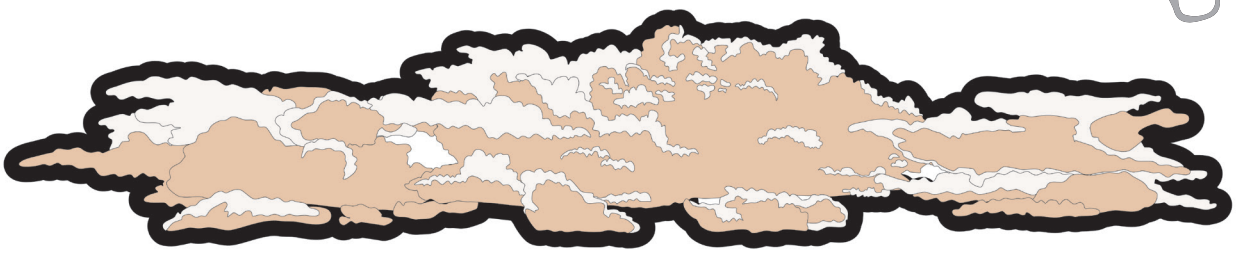

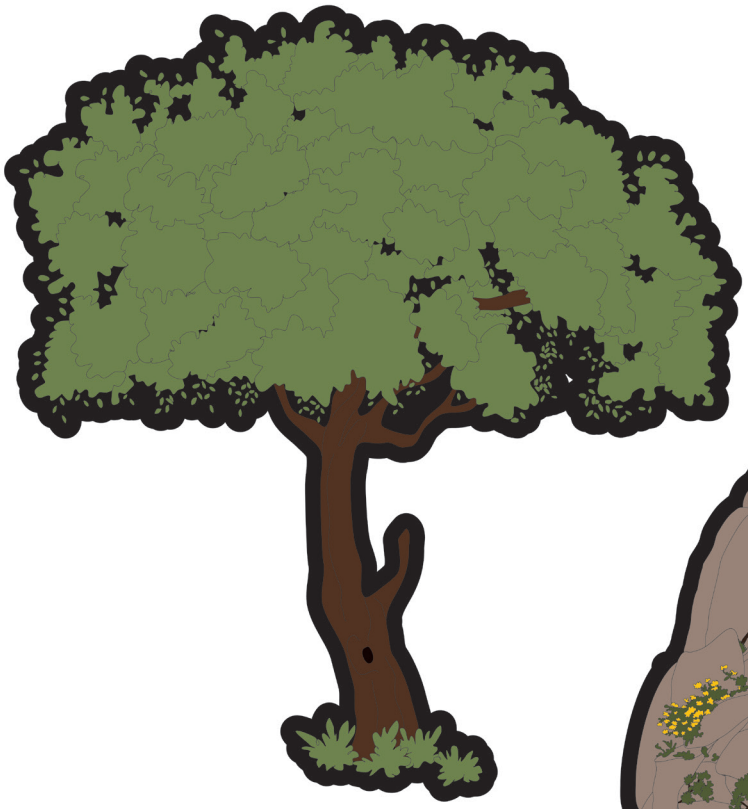

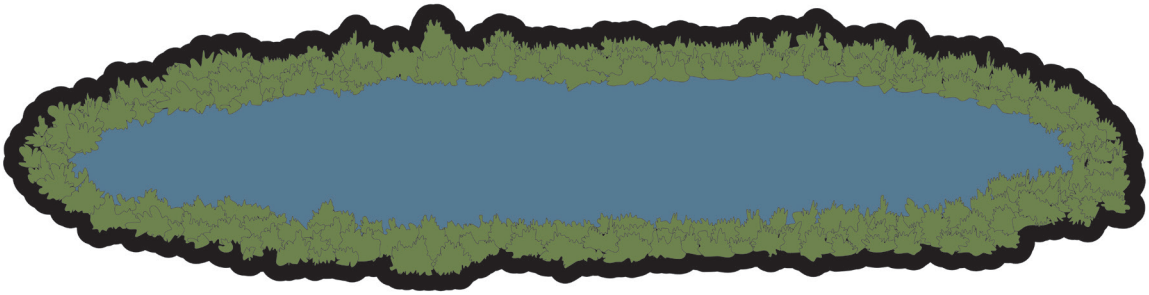

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

BØRNENES U-LANDS KALENDER 2020

Billedkunst, 3.-5. klasse
Omfang: 3-6 lektioner

Lav en landskabscollage

Etiopien er et land med meget stor geografisk diversitet. Fra høje bjerge til dybe dale og fra ørken til tropeskov.

I denne opgave arbejder eleverne sammen i små grupper med tre typer af landskaber, og de skal lave deres egne flotte collager inspireret af de former og farver, der findes i hhv. et bjerglandskab, et ørkenlandskab og et vandlandskab.

Opgaven er udarbejdet af Matylda Rosenbæk og Monica Selassie, der sammen har skrevet bogen 'Etiopien – en børnebog om landet med de 13 måneder', Forlaget Meloni og Etiopiens Børn 2019.

Inspiration til læringsmål

- Eleverne skal lære, hvad der er karakteristisk ved de forskellige geografiske miljøer, der findes i Etiopien.
- Eleverne skal kunne samarbejde i en gruppe om at danne et samlet billede af mange forskellige elementer.

Inspiration til tegn på læring

- Eleverne kan vælge og blande farver ud fra et fælles opbygget koncept, der er karakteristisk for et specifikt geografisk miljø.
- Eleverne kan arbejde i en gruppe med komposition, perspektiv og balance.
- Eleverne kan forklare deres valg i opbygning af collage.

Kompetencer og målpar

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Billedkunst efter 3. klasse		
Billedfremstilling	Eleven kan udtrykke sig i plane, rumlige og digitale billeder	**Maleri og collage 1:** Eleven kan male ud fra idéer og oplevelser / Eleven har viden om farveblanding samt anvendelse af enkle teknikker og redskaber
Billedfremstilling	Eleven kan udtrykke sig i plane, rumlige og digitale billeder	**Maleri og collage 3:** Eleven kan fremstille en collage med et tematisk indhold / Eleven har viden om materialers anvendelses- og udtryksmuligheder
Billedanalyse	Eleven kan samtale om egne og andres billeder	**Billedkomposition 1+2:** Eleven kan samtale om billeders opbygning og indhold / Eleven har viden om billedopbygning, enkle fagord og begreber

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

Billedkommunikation	Eleven kommunikerer gennem billeder	**Udstilling 1:** Eleven kan præsentere egne billeder på skolen / Eleven har viden om enkle præsentationsformer

Opgave:
Sådan laver I landskabscollager

Til sidst i dette opgaveark finder du tre billedplancher, der viser hhv. et bjerglandskab, et ørkenlandskab og et vandlandskab. Desuden er der et eksempel på, hvordan en collage kan ende med at se ud.

Inden I går i gang med opgaven, kan I tale om de tre plancher: Hvilke farver er der i de forskellige landskaber, hvilke naturelementer (bjerge, træer, sletter mm.) er fremtrædende og hvilke dyr kunne der være?

Du kan også vise eleverne eksemplet på slutproduktet, så de ved, hvilken retning de skal arbejde i.

Det skal I bruge:

- Papir
- Maling
- Pensler
- Saks/hobbykniv
- Lim

Sådan gør I:

1. Klassen deles op i grupper á 2-3 elever i hver.
2. Grupperne vælger ét af de tre landskaber i opgavearket, de vil arbejde med.
3. De diskuterer og skitserer, hvilke elementer de vil have med i deres landskab og hvordan baggrundsfladen skal se ud.
4. Eleverne vælger, hvilke farver, deres landskab skal indeholde.
5. Baggrund og elementer males i forskellige størrelser og farver, der changerer fra lys til mørk.
6. Elementerne klippes ud.
7. Elementerne placeres på baggrundsarket, og forskellige placeringer afprøves for at opnå det rigtige perspektiv og dybde i billedet.
8. Evt. ekstra elementer males og klippes, nogle allerede udklippede elementer kan måske males mørkere eller detaljeres yderligere.
9. Elementer limes på baggrundspapiret.
10. Hver gruppe præsenterer deres landskabscollage for resten af klassen.

#12 Ørkenpigen
Ark til læreren

BØRNENES U-LANDS KALENDER 2020

Bjerglandskab

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

#12 Ørkenpigen
Ark til læreren

BØRNENES U-LANDS KALENDER 2020

Ørkenlandskab

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

#12 Ørkenpigen
Ark til læreren

BØRNENES U-LANDS KALENDER 2020

Vandlandskab

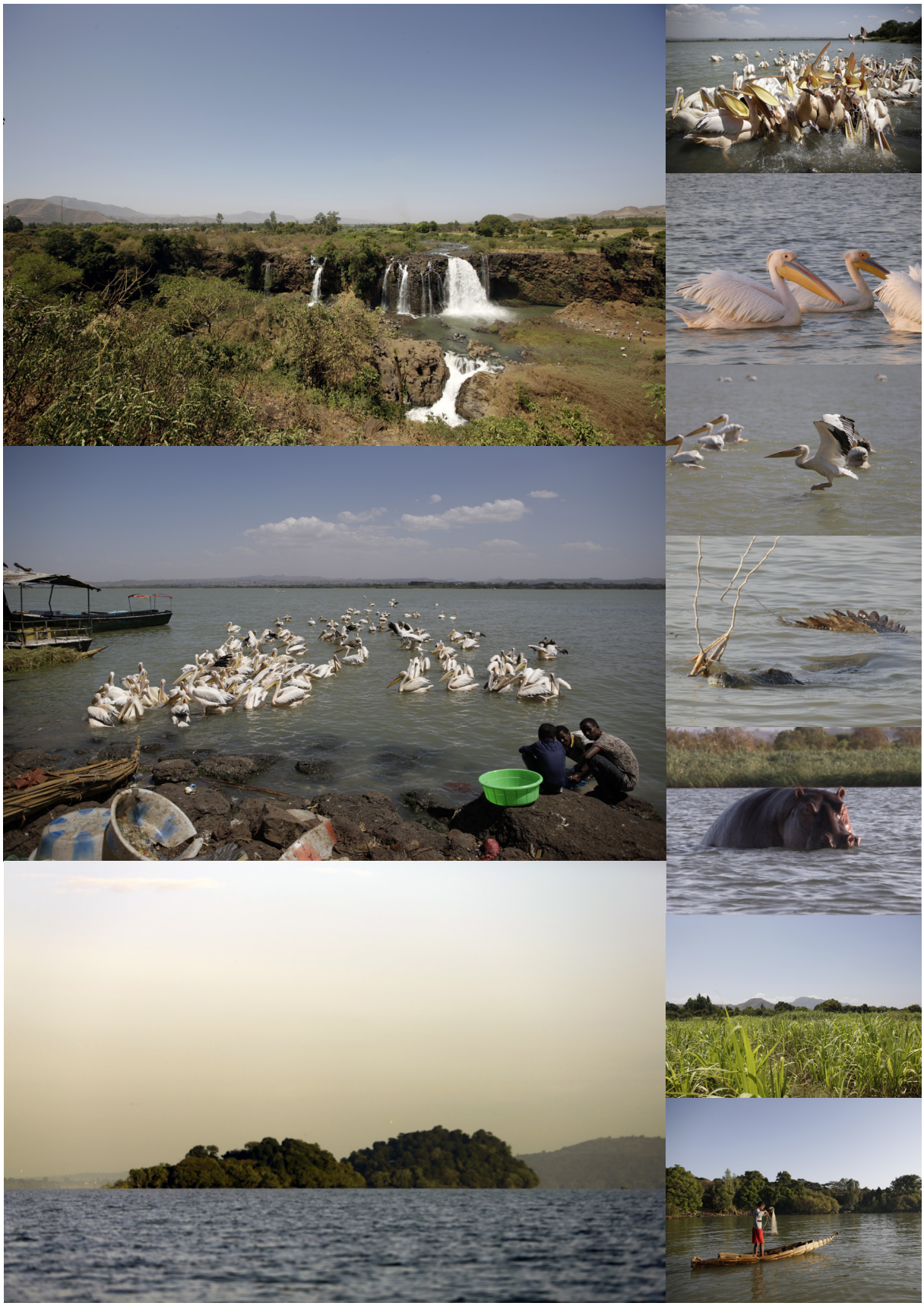

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

#12 Ørkenpigen
Ark til læreren

BØRNENES U-LANDS KALENDER 2020

Eksempel på udformning af bjerglandskab med græsslette, træer og okser

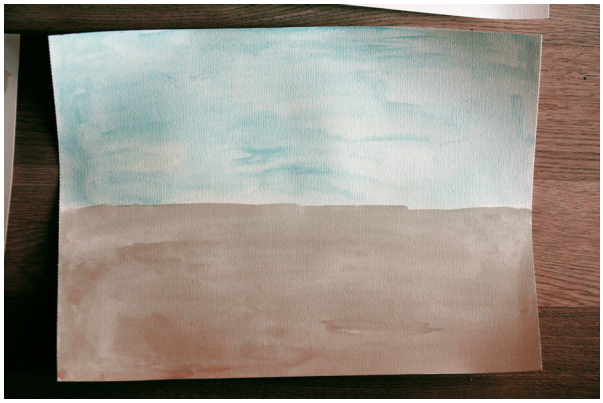

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

BØRNENES U-LANDS KALENDER 2020

Dansk, 1.-5. klasse
Omfang: 2-4 lektioner

Lav foldebøger om Etiopien

Med foldebøger kan eleverne lave et fagligt og kreativt produkt, hvor de både kommunikerer i ord og billeder, form og rum.

Undervisningsmaterialet om Etiopien rummer mange spændende temaer, som giver eleverne mulighed for at fordybe sig og lave et produkt, de er stolte af.

Sværhedsgraden kan nemt tilpasses, så både de store og små elever fra 1. til 5. klassetrin kan være med.

Inspiration til læringsmål

- Eleverne ved, hvordan man kan lave tematiserede og kreative foldebøger.

Inspiration til tegn på læring

- Eleverne kan lave en foldebog om et etiopisk tema med tegninger, tekst og billeder.

Kompetencer og målpar

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Dansk efter 2. klasse		
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i nære og velkendte situationer	**Fremstilling 1:** Eleven kan udarbejde enkle tekster med billeder og skrift / Eleven har viden om sprogets opbygning i ord og sætninger og om sammenhæng mellem skrift og billede
Dansk efter 4. klasse		
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer	**Fremstilling 1:** Eleven kan udtrykke sig kreativt og eksperimenterende / Eleven har viden om ordforråd og sproglige valgmuligheder
Billedkunst efter 3. klasse		
Billedfremstilling	Eleven kan udtrykke sig i plane, rumlige og digitale billeder	**Skulptur og arkitektur 1:** Eleven kan fremstille rumlige konstruktioner / Eleven har viden om materialer og sammenføjningsteknikker til at skabe rumlige konstruktioner

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

Introduktion:
Inspiration og forslag til temaer

Produktion af foldebøger er en både sjov og engagerende opgave for eleverne, og der er masser af stof og temaer i årets undervisningsmateriale at tage fat på. Her nogle ideer:

- **Foldebog om elevfortællingen 'Ørkenpigen'**. Hvis I læser 'Ørkenpigen' i klassen, vil det være oplagt at lave foldebøger, der bruger karakterer, farver, mønstre, tegninger og fotos fra historien.
- **Foldebog om Afar-folket:** Hvordan ser der ud i stenørkenen? Hvordan bor nomaderne? Hvilke dyr har de? Hvad kan gro i en ørken? Hvor er der vand? Hvad laver børnene?
- **Foldebog om Etiopiens dyreliv** Hvilke dyr kan man finde i Etiopien? Er der forskel på dyrelivet og naturen i det frodige højland og det tørre lavland?
- **Foldebog om børnene i Etiopien:** Hvordan lever børnene i Etiopien? I storbyen Addis Ababa, på landet og i ørkenen?

Masser af inspiration og billedmateriale til indholdet

Sidst i dette opgaveark finder du forskellige elementer fra bogen 'Ørkenpigen', som er lige til at printe, klippe ud og bruge i foldebøgerne. Der er også udklipsark i Opgaveark 11: Dyreplakat (tegninger) og Opgaveark 12: Lav en landskabscollage (fotos).

I kan både finde inspiration i elevbogen (enten den trykte udgave eller PDF'en på hjemmesiden i lærer-universet) og på hjemmesidens sektion 'Opdag Etiopien', hvor der både er film og billedserier.

Endelig ligger de fleste billeder fra hele materialet til download i Billedbanken i læreruniverset – hvor de er opdelt i temaer, så de er nemmere at finde og overskue.

Mere inspiration til at arbejde med foldbøger

I bogen 'Foldebøger i dansk' giver Carina Kaltoft og Malene Meyer 12 eksempler på enkle foldebøger. Her i opgavearket har vi udvalgt to af dem: Pop-up-bogen og Husbogen. Deres bog kan varmt anbefales til yderligere inspiration – der er mange tips og ideer, også til andre typer af foldebøger.

Endelig findes der en masse inspiration i de to Facebookgrupper 'For os der underviser i indskolingen' (søg på foldebøger) og 'Foldebøger i undervisningen', der er Carina Kaltofts og Malene Meyers egen gruppe.

Se evt. også denne flotte foldebog fra 2019, hvor Børnenes U-landskalender handlede om Bangladesh:
https://www.facebook.com/kisserw.winter/videos/10157779918072258

Opgave: Lav foldebøger om Etiopien

Materialer:

- Papir og farvet karton i A4
- Skolesakse
- Blokke med linjer
- Papirclips
- Limstifter
- Farveblyanter og tuscher
- Udklipsark (sidst i dette opgaveark og i Opgaveark 11: Dyreplakat (tgninger) og Opgaveark 12: Lav en landskabscollage (fotos).
- ... men kun fantasien sætter grænser: Stofrester, bølgepap, klistermærker osv.

Sådan gør I:

Pop-up-bogen

Denne foldebog er god til at skabe scener fra 'Ørkenpigen', men egner sig også godt til bredere miljøbeskrivelser, eksempelvis fra Afar-ørkenen, Tana-søen eller det lidt bredere emne 'Etiopiens natur og dyreliv', som vi har brugt i vores eksempel.

Se foldevejledning sidst i dette opgaveark.

Husbogen

Husbogen er nem at folde, men har flere gemte flader, som der både kan tegnes, skrives tekst og klistres billeder på. Og husk, at der også er plads på bagsiden af huset.

Se foldevejledning sidst i dette opgaveark.

Godt råd fra Carina Kaltoft og Malene Meyer: lærerens eksempel-fold

Carina Kaltoft og Malene Meyer giver et godt tip til, hvordan du sætter eleverne i gang med arbejdsprocessen: Fold en foldebog i klassen, mens eleverne ser på – og skriv nogle overskrifter ind på hovedfladerne i foldebogen, der guider til, hvordan det faglige stof skal fordeles på siderne – fx 'Om ørkenen, 'Om Halima', 'Om husdyr' osv. De fortæller:

"Som en del af vores egen forberedelse til et forløb, hvor foldebogen indgår, laver vi et eksempelfold på den type foldebog, eleverne skal arbejde med. De faglige fokusområder, som eleverne skal arbejde med i foldebogen, skriver vi også ind. Lærereksemplet tjener som stillads for eleverne, så de kan danne sig et umiddelbart overblik over indhold og udformning. Desuden har det til formål at tydeliggøre, hvilket fagligt indhold eleverne skal arbejde med.

Det er vigtigt for os, at det lærerproducerede eksempel ikke bliver en stram rettesnor for, hvordan eleverne skal gribe opgaven an. Derfor har vi altid et "fladt" og udekoreret udseende, da vi ønsker, at eleverne får lyst til at gå deres egne veje og selv udvikle på foldebogens indhold og udtryk."

Fra "Foldebøger i dansk", side 13.

Vejledning: Pop-up-bogen

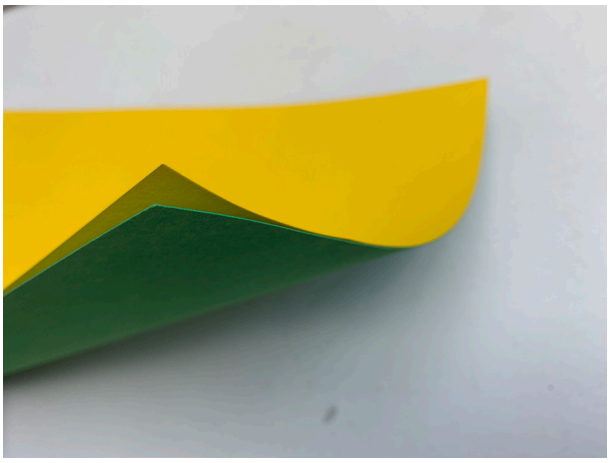

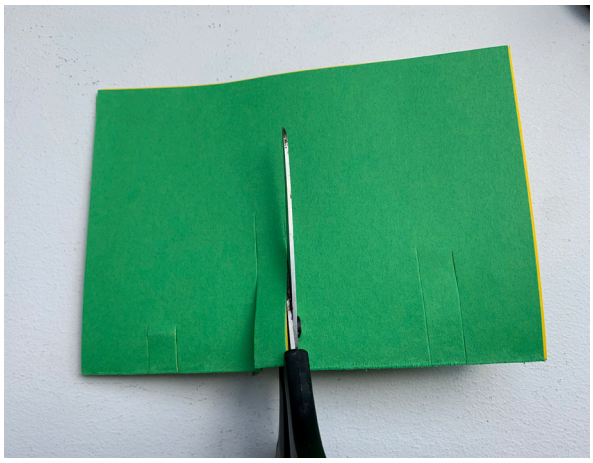

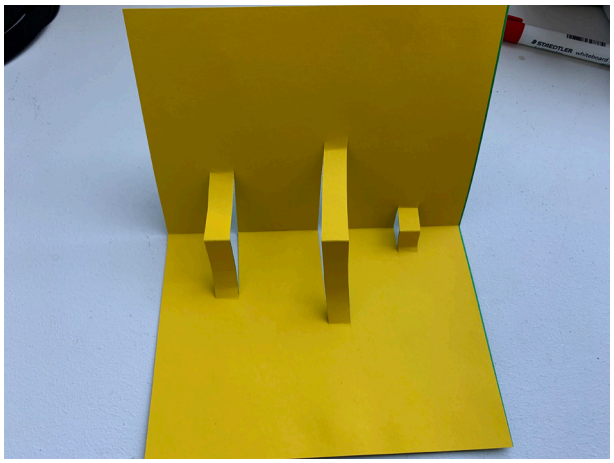

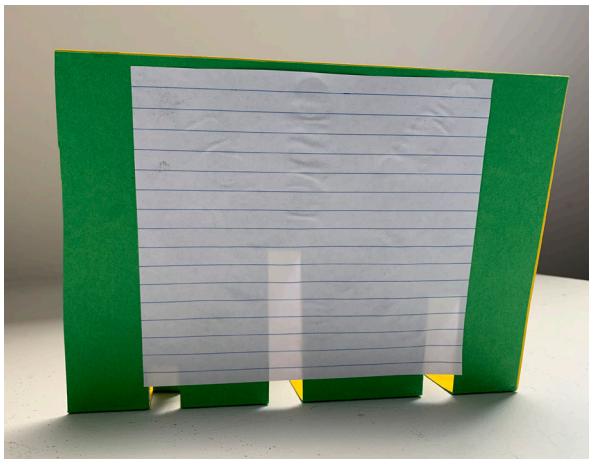

Vejledning: Husbogen

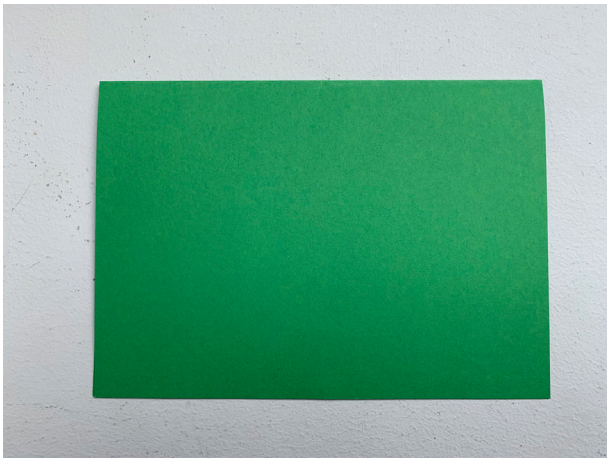

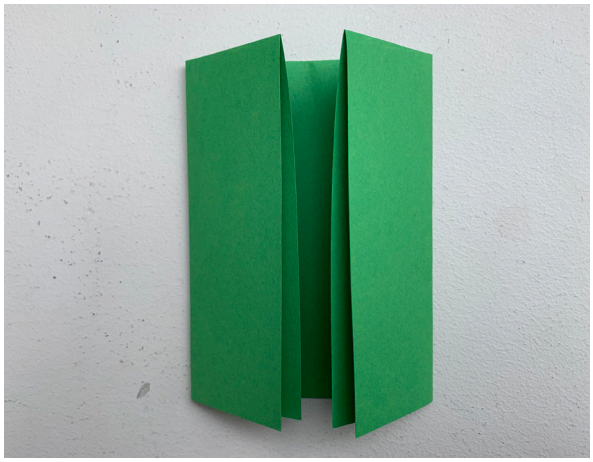

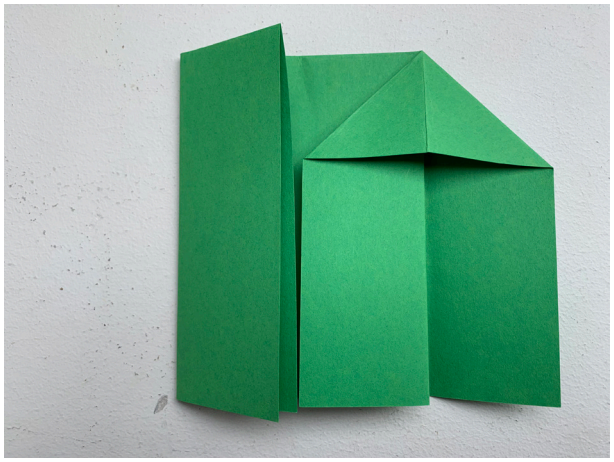

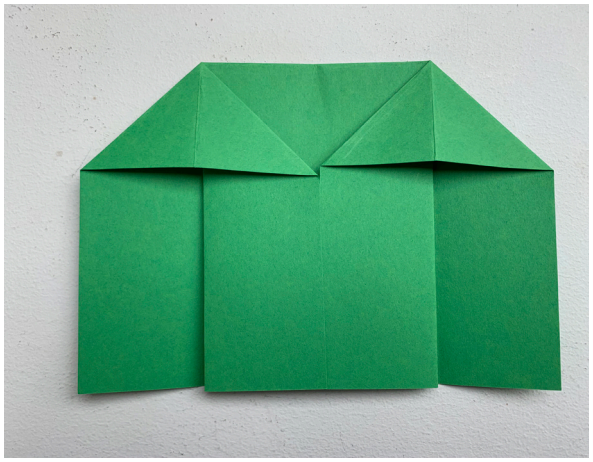

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

BØRNENES U-LANDS KALENDER 2020

Billedkunst og matematik, 3.-5. klasse
Omfang: 2-4 lektioner

Flotte amhariske tal

Her skal eleverne arbejde med de amhariske tal fra 1-10.

Først lærer de at tælle til 10 på det etiopiske sprog, amharisk. Dernæst laver de en flot væg med tallene, og endelig laver de i små grupper simple regnestykker til hinanden med de smukt slyngede tal.

Inspiration til læringsmål

- Eleverne kan lade sig inspirere af temafarver og bruge dem i egne værker.
- Eleverne kender til de etiopiske tal fra 1-10 og kan bruge dem til at lave simple regnestykker med.

Inspiration til tegn på læring

- Eleverne maler talskabeloner med farver, der er inspireret af Etiopien.
- Eleverne samarbejder i grupper om at lave enkle regnestykker til hinanden.

Kompetencer og målpar

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Dansk efter 4. klasse		
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer i eget og andres liv gennem undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster	**Oplevelse og indlevelse 1:** Eleven kan udtrykke sig om tekstens univers / Eleven har viden om tomme pladser og teksters tid og rum
Matematik efter 3. klasse		
Tal og algebra	Eleven kan udvikle metoder til beregninger med naturlige tal	**Regnestrategier 1:** Eleven kan foretage enkle beregninger med naturlige tal / Eleven har viden om strategier til enkle beregninger med naturlige tal
Tal og algebra	Eleven kan udvikle metoder til beregninger med naturlige tal	**Regnestrategier 2:** Eleven kan udvikle metoder til addition og subtraktion med naturlige tal / Eleven har viden om strategier til hovedregning, overslagsregning samt regning med skriftlige notater og digitale værktøjer
Billedkunst efter 3. klasse		
Billedfremstilling	Eleven kan udtrykke sig i plane, rumlige og digitale billeder	**Maleri og collage 1:** Eleven kan male ud fra idéer og oplevelser / Eleven har viden om farveblanding samt anvendelse af enkle teknikker og redskaber

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

Opgave 14 A:
Lav flotte amhariske tal

Kort om de etiopiske tal og bogstaver

Det er både meget gamle og meget smukke tal, I nu skal arbejde med.

Etiopiens officielle sprog er amharisk – det fælles sprog, som tales af flest mennesker i landet. Det amhariske sprog hører til i den semitiske sprogstamme lige som hebraisk, arabisk og syrisk. Amharisk stammer fra Ge'ez, det sprog, der taltes i det gamle kongerige Aksum. Det amhariske sprog bygger på et alfabet, der er oprindeligt etiopisk. Tallene menes at være lånt fra græsk og fra sabæisk, der blev brugt i oldtidsriget Saba, det nuværende Yemen. "Klammerne" over og under tallene er en slags markører, så man kan skelne tal og bogstaver fra hinanden.

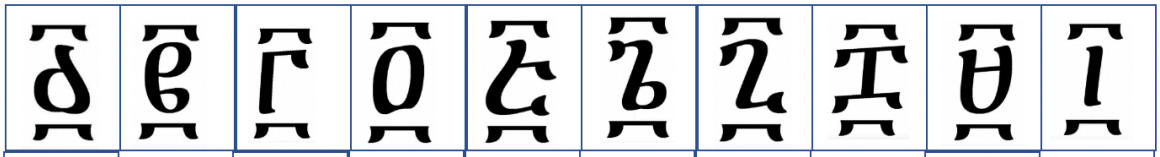

1 - Ahnd	2 - Hulet	3 - Sost	4 - Arat	5 - Amist	6 - Sidist	7 - Sabat	8 - Simint	9 - Zeten	10 - Aser

Materialer:

- Udprint af de store tal-skabeloner, som ligger i bilag til dette opgaveark. Giv tre tal til hver elev eller hver gruppe
- Sakse
- Farvet karton
- Maling, farver
- Limstifter

Sådan gør I:

1. Indled med at lære tallene at kende. På hjemmesidens sektion 'Opdag Etiopien' ligger der en film, hvor I kan høre, hvordan etiopiske børn tæller til 10 på amharisk. Brug den til at lære tallene at kende.
2. Lad eleverne vælge tre tal. Det kan være lykketal eller tal, som de synes er flotte.
3. Klip de store tal ud. Hvert tal består af tre dele: Selve talsymbolet plus top-og bund-klammerne.
4. Udfyld tallene med farver, der på en eller anden måde er inspireret af Etiopien. Det kunne fx være farverne i Etiopiens flag: Rød, grøn og gul. Eller det kan være farver fra ørkenen eller fra højlandet – dem kan I se på billederne i elevbogen "Ørkenpigen" eller på hjemmesiden. I kan også hente inspiration til farver i den etiopiske ortodokse kirkes kirkekunst. Se opgaveark 15: Engleværksted.
5. Lim tallene på et stykke farvet karton og klip til, så der er lidt luft omkring tallet.
6. I har nu tal nok til at kunne lave en flot vægudstilling på skolen.
7. Lad eleverne præsentere deres tal-værk: Hvorfor har de valgt netop disse tal, og hvilke farver har de brugt?

Opgave 14 B:
Regn den ud på amharisk

I denne opgave skal eleverne i mindre grupper lave enkle amhariske regnestykker (addition og subtraktion) med tallene 1-10 til hinanden.

Materialer:

- Print af de små talrækker, som ligger i bilag til dette opgaveark. Der er ni rækker på et ark. Her kan eleverne se både de amhariske tal og de tilsvarende danske.
- A4-ark
- Sakse
- Limstifter

Sådan gør I:

1. Del eleverne op i mindre grupper. Lav et lige antal grupper.
2. Hver gruppe skal have en lille bunke etiopiske tal og en talrække, så de hele tiden kan holde styr på de etiopiske og de danske tal.
3. Grupperne laver nu 3-4 enkle regnestykker med de etiopiske tal, som de limer på et A4-ark.
4. Når grupperne er færdige bytter de regnestykker og har nu til opgave at oversætte dem til dansk.
5. Grupperne afleverer regnestykkerne tilbage, og alle tjekker, at der er regnet rigtigt.

Fx: 1 + 2 = 3:

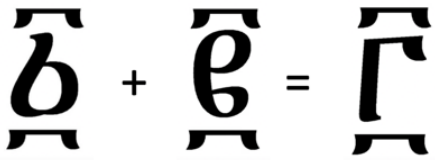

#14 Ørkenpigen Elevark

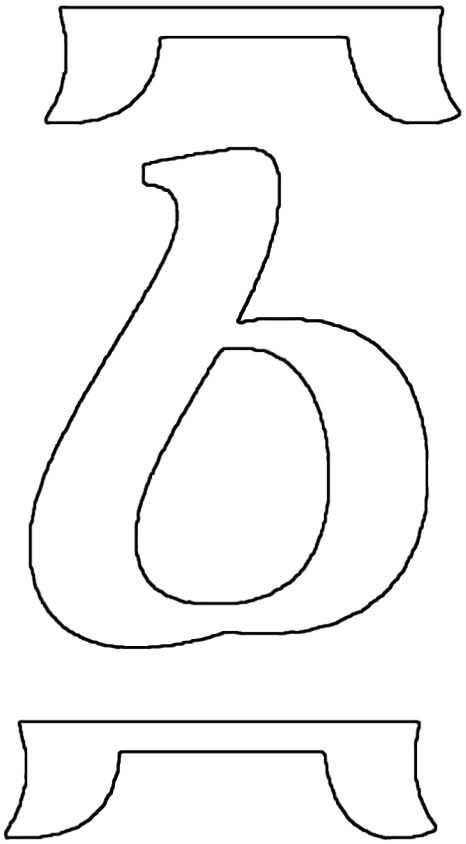

1.

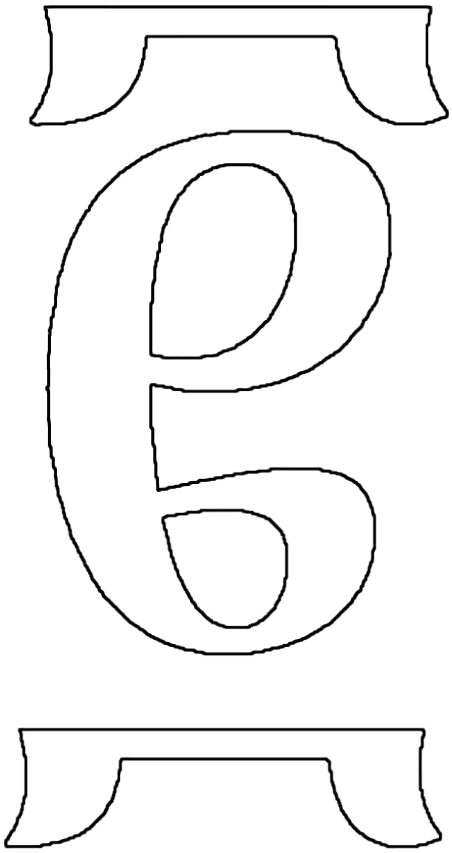

2.

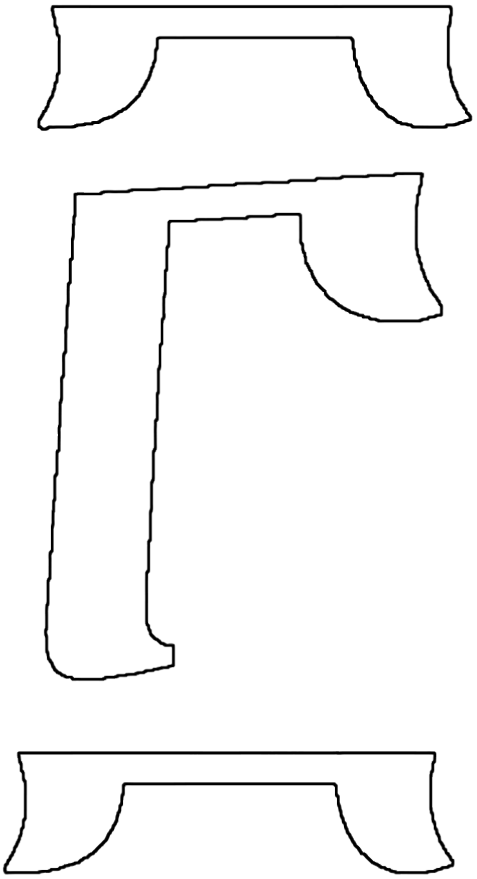

3.

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

#14 Ørkenpigen Elevark

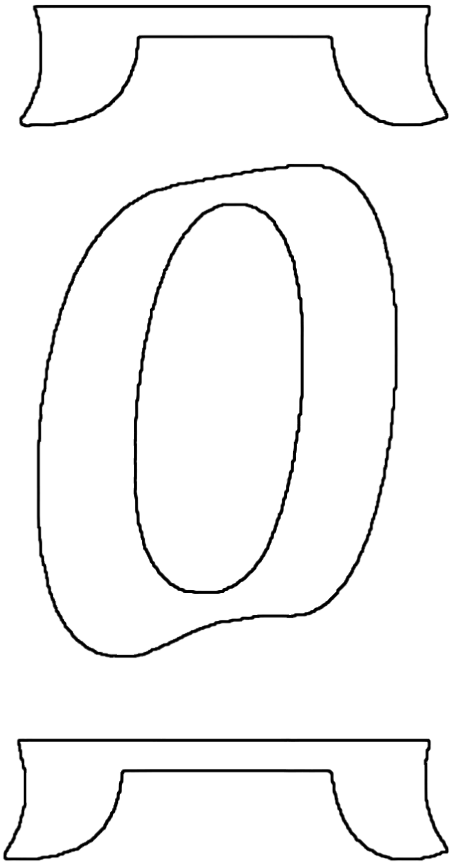

4.

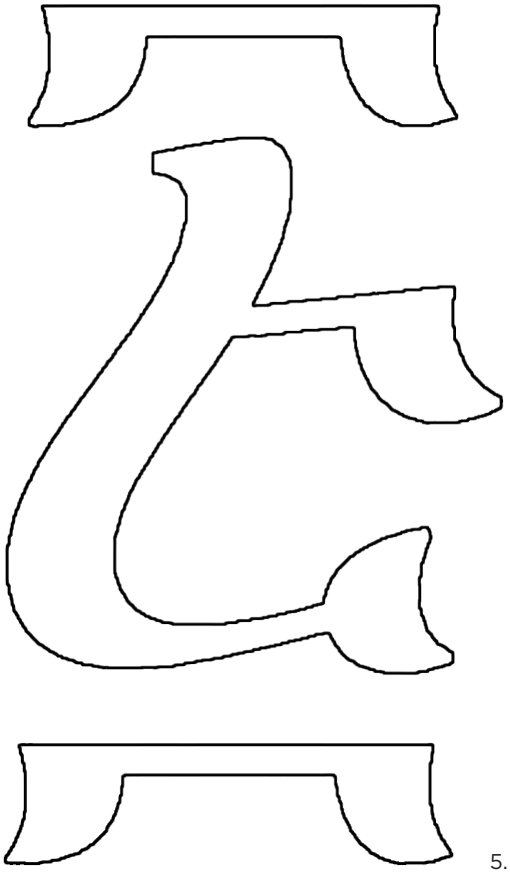

5.

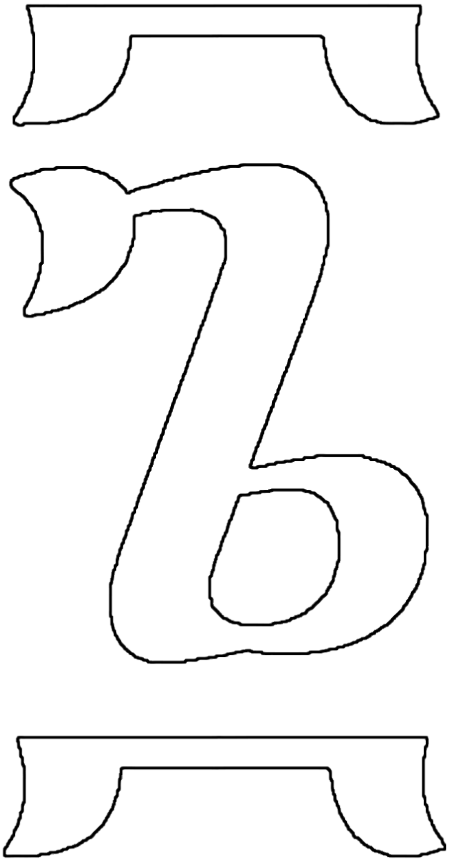

6.

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

#14 Ørkenpigen Elevark

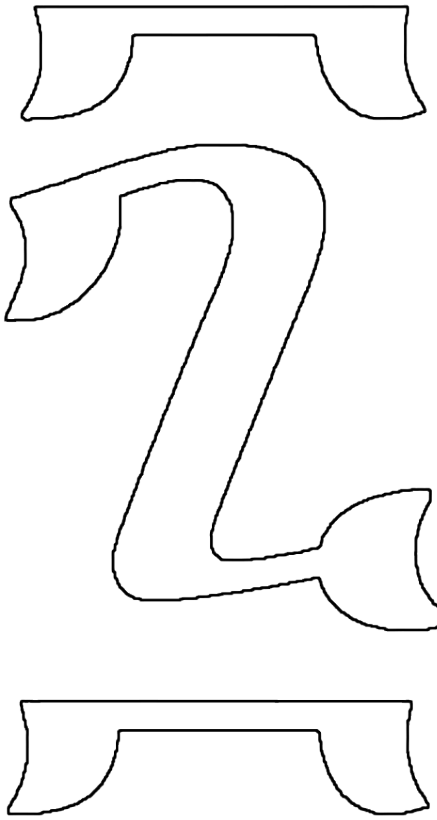

7.

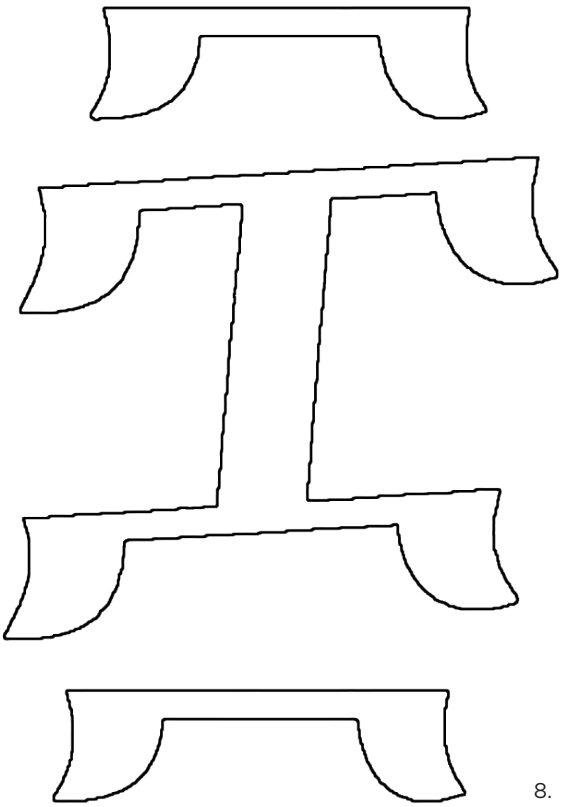

8.

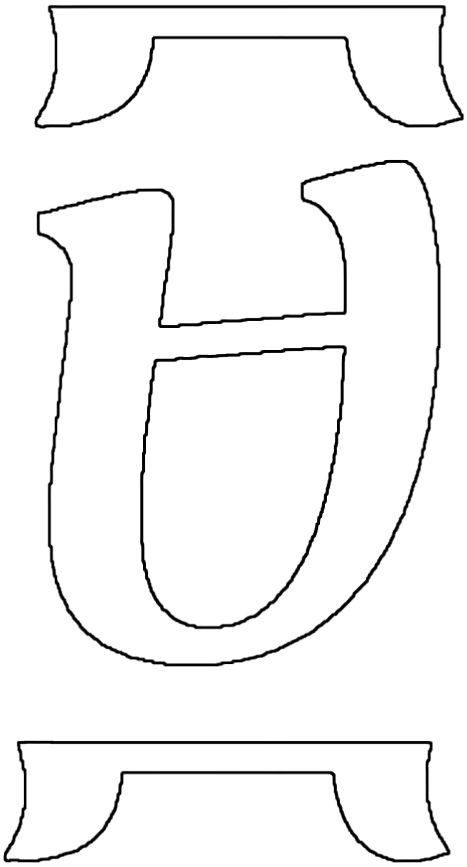

9.

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

#14 Ørkenpigen Elevark

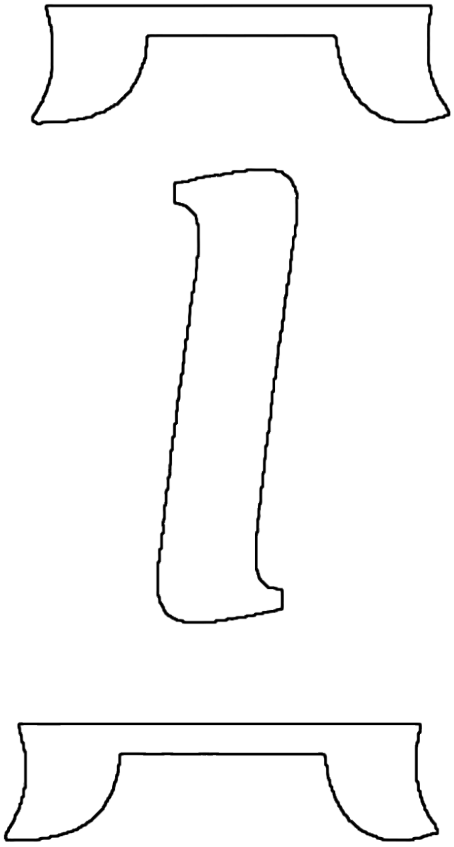

10.

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

#14 Ørkenpigen Elevark

BØRNENES U-LANDS KALENDER 2020

1 - Ahnd	2 - Hulet	3 - Sost	4 - Arat	5 - Amist	6 - Sidist	7 - Sabat	8 - Simint	9 - Zeten	10 - Aser
1 - Ahnd	2 - Hulet	3 - Sost	4 - Arat	5 - Amist	6 - Sidist	7 - Sabat	8 - Simint	9 - Zeten	10 - Aser
1 - Ahnd	2 - Hulet	3 - Sost	4 - Arat	5 - Amist	6 - Sidist	7 - Sabat	8 - Simint	9 - Zeten	10 - Aser
1 - Ahnd	2 - Hulet	3 - Sost	4 - Arat	5 - Amist	6 - Sidist	7 - Sabat	8 - Simint	9 - Zeten	10 - Aser
1 - Ahnd	2 - Hulet	3 - Sost	4 - Arat	5 - Amist	6 - Sidist	7 - Sabat	8 - Simint	9 - Zeten	10 - Aser
1 - Ahnd	2 - Hulet	3 - Sost	4 - Arat	5 - Amist	6 - Sidist	7 - Sabat	8 - Simint	9 - Zeten	10 - Aser
1 - Ahnd	2 - Hulet	3 - Sost	4 - Arat	5 - Amist	6 - Sidist	7 - Sabat	8 - Simint	9 - Zeten	10 - Aser
1 - Ahnd	2 - Hulet	3 - Sost	4 - Arat	5 - Amist	6 - Sidist	7 - Sabat	8 - Simint	9 - Zeten	10 - Aser
1 - Ahnd	2 - Hulet	3 - Sost	4 - Arat	5 - Amist	6 - Sidist	7 - Sabat	8 - Simint	9 - Zeten	10 - Aser

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

BØRNENES U-LANDS KALENDER 2020

Fag: Billedkunst og Kristendomskundskab, 1.-5. klasse
Omfang: 2-4 lektioner

Engleværksted

Den etiopiske kirkekunst er fuld af engle. Men hvad er en engel egentlig, og optræder der engle andre steder end i Bibelen?

I denne opgave skal I både tale om engle, og I skal lave et engleværksted, hvor eleverne prøver kræfter med den etiopiske ortodokse kirkes enkle og helt særlige udtryksform, der kan minde lidt om ikoner.

Tak til Louise Højlund og Preben Medom Hansen fra Den folkekirkelige skoletjeneste i Silkeborg Provsti for lån af tekst fra materialet "Engle – de milde og de vilde".

Inspiration til læringsmål

- Eleverne kender til den etiopisk ortodokse kirkes særlige kunstneriske udtryk.
- Eleverne har viden om engle i Biblen og i kulturen.

Inspiration til tegn på læring

- Eleverne kan give eksempler på bibelske fortællinger med engle.
- Eleverne kan fortælle om de forskellige opgaver, som engle har i de bibelske fortællinger: Budbringere, vagter, beskyttere, krigere.
- Eleverne kan fremstille tegninger/malerier inspireret af farver og former i den etiopisk ortodokse kirkekunst.

Kompetencer og målpar

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Kristendomskundskab efter 3. klasse		
Bibelske fortællinger	Eleven kan udtrykke sig om centrale bibelske fortællinger	**Fortælling og kultur 1:** Eleven kan genkende personer og genstande fra centrale bibelske fortællinger i sprog, kunst og samfund / Eleven har viden om bibelske fortællingers brug i kulturen
Billedkunst efter 3. klasse		
Billedfremstilling	Eleven kan udtrykke sig i plane, rumlige og digitale billeder	**Tegning og grafik 2:** Eleven kan tegne helheder og detaljer ud fra iagttagelsen / Eleven har viden om iagttagelses- og tegnemetoder
Billedanalyse	Eleven kan samtale om egne og andres billeder	**Billedfunktion 3:** Eleven kan redegøre for visuel- le tegn herunder symbolers betydning / Eleven har viden om visuelle tegns betydning

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

Baggrund til eleverne

Budbringerne fra oven

Oprindeligt kommer ordet engel fra det oldgræske 'angelos', der simpelthen betyder budbringer. Ordet kan bruges både om mennesker, der er budbringere, og om guddommelige væsener, der bringer bud fra et sted til et andet – f.eks. fra en gud til mennesker.

Denne form for sendebud kendes både fra den græske verden, hvor Zeus og de andre guder bl.a. brugte den bevingede Hermes som deres budbringer. Men også i den orientalske verden kendte man til engle.

Når man i den kristne tradition også har engle, kan det religionshistorisk forklares med at kristendommen har baggrund i både den græske og den nærorientalske tradition. De mennesker, der har skrevet Bibelen, har altså haft forestillingen om engle som budbringere mellem Gud og mennesker som en helt naturlig del af deres tankeunivers.

Englene kan rigtig meget i Bibelen

I Bibelen kan engle have flere forskellige roller. De er Guds hjælpere på mange måder:

- Engle netop være budbringere – det kender vi f.eks. fra englen, der kommer og fortæller Maria, at hun skal føde Jesus. Og englene, der kommer til hyrderne ude på marken og fortæller, at nu er Jesus født.
- Engle kan ledsage Gud på besøg på jorden – det kender vi f.eks. fra historien om da Gud med to engle besøgte Abraham.
- Engle kan også optræde som frelsende og beskyttende hjælpere og f.eks. lede israelitterne gennem Det Røde Hav.
- De kan også være straffe-engle. F.eks. når de udløser straf over ugudelige byer, slår fjender ihjel eller endda er dødsengle over for egypternes drengebørn.
- Englene fungerer desuden som skjold for Guds hellighed og kraft, som det er farligt at komme alt for tæt på for almindelige mennesker – eller som vogtere. F.eks når de vogter med flammesværd for indgangen til Edens have.

Guddommelig kraft vækker også frygt

Derfor er et af de træk, der hyppigt optræder ved møder mellem mennesker og englene, at de også kan fremkalde frygt. Det er sådan en blanding mellem frygten for et væsen, der er mægtigere end os – og så ærefrygten for et væsen, der er guddommeligt. Andre gange fremkalder de bare glæde og tryghed. Som ved Maria og ved hyrderne på marken.

Englene er vigtige i Etiopien

Engle spiller en stor rolle i den etiopiske ortodokse kristendom, og de optræder overalt i kirkekunsten.

Her er de altid vist i den helt særlige etiopiske udgave med mandelformede øjne, afro-frisurer og kulørte vinger. Sagnet siger også, at det var en hær af engle, der hjalp Kong Lalibela med at udhugge de 11 kirker direkte ned i klipperne – hver af kirkerne hugget ud i ét stykke.

Sankt Georg-kirken er en af elleve kirker, som Kong Lalibela huggede ud af klippen – ifølge sagnet med hjælp af en englehær.

Opgave: Mal etiopiske engle

I skal nu lave et engle-værksted, hvor eleverne skal arbejde med englemotiver inspireret af de farver og former, som er blevet brugt i den ortodokse kirkekunst i Etiopien i mange århundreder.

I de mindste klasser kan I nøjes med at farvelægge skabeloner, mens de ældre elever kan give sig i kast med mere detaljerede og krævende tegninger og malerier. De kan også lave skitser af deres egne engle, inspireret af farver og former i bilagene.

Materialer:

- Udprint af engle som findes i slutningen af dette opgaveark.
- Papir
- Blyanter, viskelæder
- Sort tusch til at tegne op med
- Karton
- Sytråd
- Sakse
- Farveblyanter, fedtfarver eller akvarel

Sådan gør I:

Hvad er engle?
Start forløbet ved at spørge til elevernes forestillinger om engle. Giv 30 sekunders individuel tænketid eller et minuts tid til par-samtale, inden der samles op:

- Hvad er en engel?
- Hvor kender I engle fra? Bøger? Film? Billeder? Sange?
- Hvad laver engle? Hvad er deres opgave? (budbringere, vagter, beskyttere, krigere)
- Er engle altid gode?
- Hvad betyder det, hvis nogen siger "Du er en engel"
- Et gammel udtryk hedder: "Der går en engel gennem stuen". Hvad betyder det mon?
- Jul og engle? Det var ærkeenglen Gabriel, der fortalte Jomfru Maria, at hun skulle føde Guds søn og kalde ham Jesus.
- Fyld på med viden om engle fra baggrundsafsnittet ovenfor.

Engleværkstedet:
Brug bilagene til dette opgaveark til at vise, hvordan engle og andre bibelske skikkelser ser ud i den etiopiske ortodokse kirkekunst og tal med eleverne om, hvad de gennemgående træk er:

- Klare farver, mest i brune, orange, gule og grønne nuancer. Men der kan også være blåt og rødt.
- Enkel stil – der er noget tegneserieagtigt over dem. De er også lidt i familie med gamle græske eller russiske ikoner.
- Ansigtstræk: Mandelformede øjne med sorte pupiller, sort afro-hår, næse og mund er streger.

- Englen i fuld figur er ærkeenglen Michael. Han kan kendes ved, at han bærer et sværd.
- Se også på de to malerier på det sidste bilag. Det ene er Adam og Eva i Edens Have. Det andet er Sankt Georg, der dræber dragen. Bemærk at slangen og dragen kun har ét øje. På mange gamle kirkemalerier er onde skabninger afbilledet med et kun ét øje.

Mens I taler, kan eleverne eksperimentere lidt med at lave nogle enkle skitser med blyant og papir.

Nu kan I gå i gang med selve produktionen. Eleverne kan lave to typer produkter. Et billede/maleri eller et stykke julepynt.

Englemalerier:
Billederne er 22 cm (den lange led) x 11 cm.

1. Eleverne måler og klipper et 'lærred' ud af hvidt A4-karton eller et andet materiale, som der kan males/tegnes på.
2. Nu skal de vælge ét af motiverne fra eksemplerne, som de gerne vil arbejde med.
3. Eleverne laver en skitse med blyant. På den måde kan de viske streger ud, hvis de ikke er tilfredse.
4. Tegn stregerne op med en sort tusch.
5. Farvelæg tegningen.

Englepynt:
Englepynten kan der være tre af på et A4-ark. De måler ca. 20 cm på den lange led og 8 cm på bredeste led.

1. Lav nogle print af engleskabelonerne.
2. Eleverne klipper skabelonerne ud og kan nu selv lave det antal figurer, de har brug for ved at tegne rundt om figuren og klippe dem ud.
3. Eleverne fylder figurerne ud ved at tegne skitser med blyant: Ansigt, vinger med fjer og skyer forneden.
4. Tegn skitserne op med en sort tusch.
5. Figuren er nu klar til at blive farvelagt.
6. Til slut laves et lille hul og en sytråd sættes i, så englen har et ophæng.
7. Eventuelt kan eleverne også tegne/farvelægge bagsiden med samme motiv. Så er englen ekstra flot på f.eks. et juletræ. Ellers kan de blot farvelægge bagsiden mere frit i de samme farver som på forsiden.

#15 Ørkenpigen
Elevark

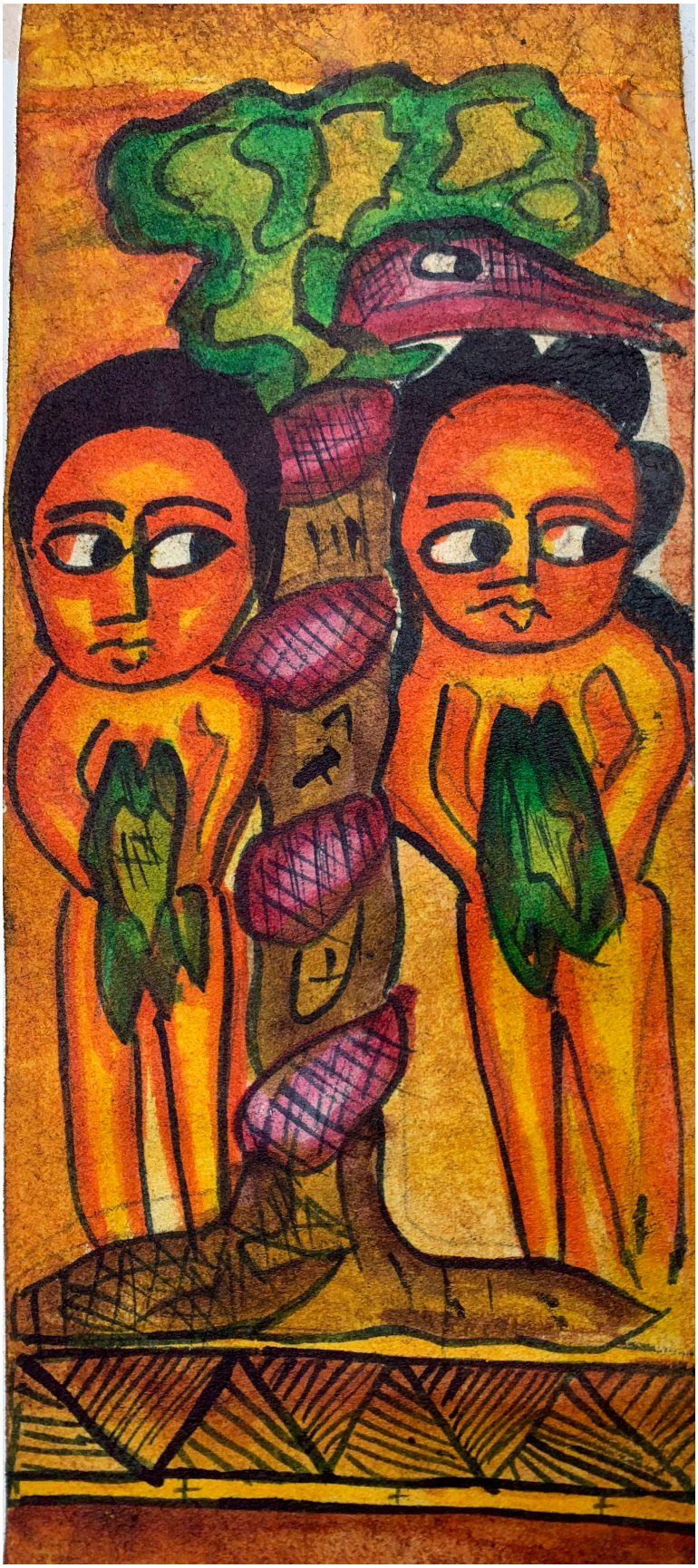

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

#15 Ørkenpigen
Elevark

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

#15 Ørkenpigen
Elevark

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

#15 Ørkenpigen Elevark

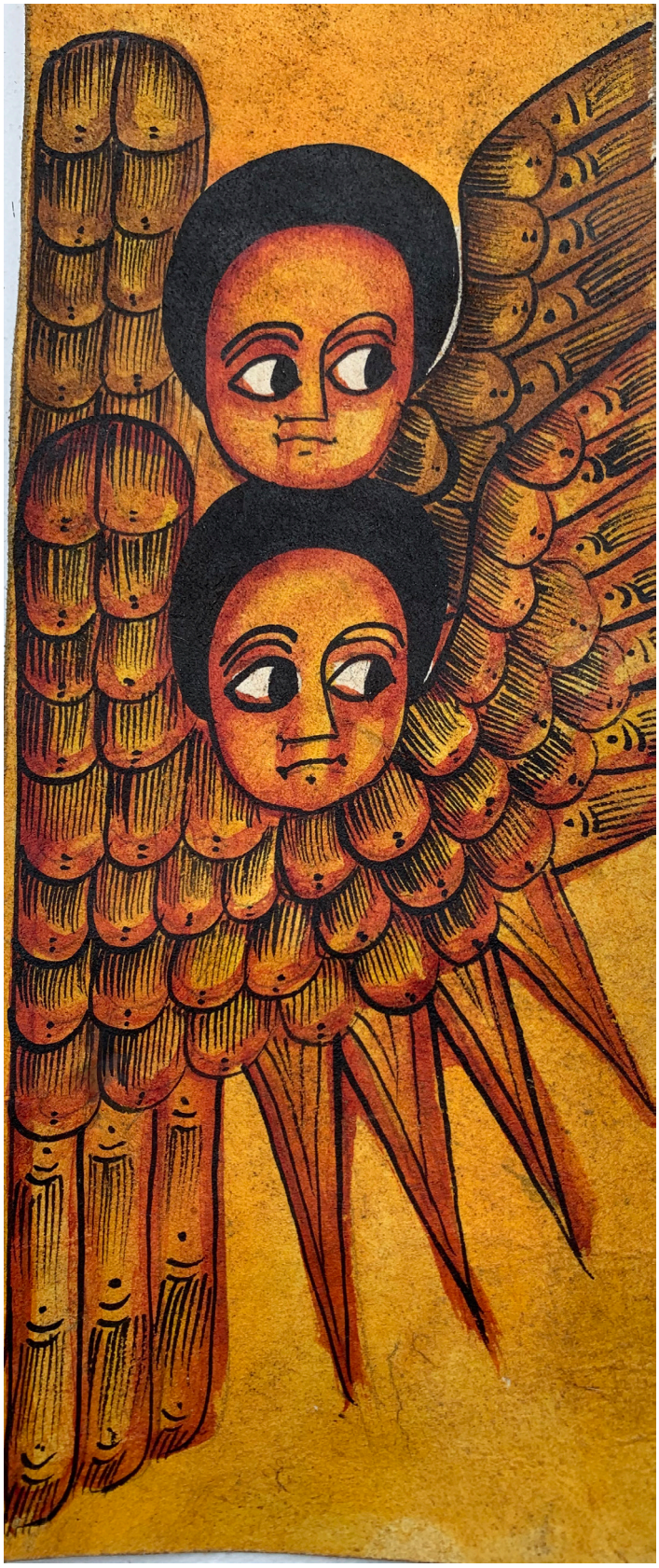

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

#15 Ørkenpigen
Elevark

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

#15 Ørkenpigen Elevark

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

#15 Ørkenpigen Elevark

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

#15 Ørkenpigen
Elevark

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

#15 Ørkenpigen
Elevark

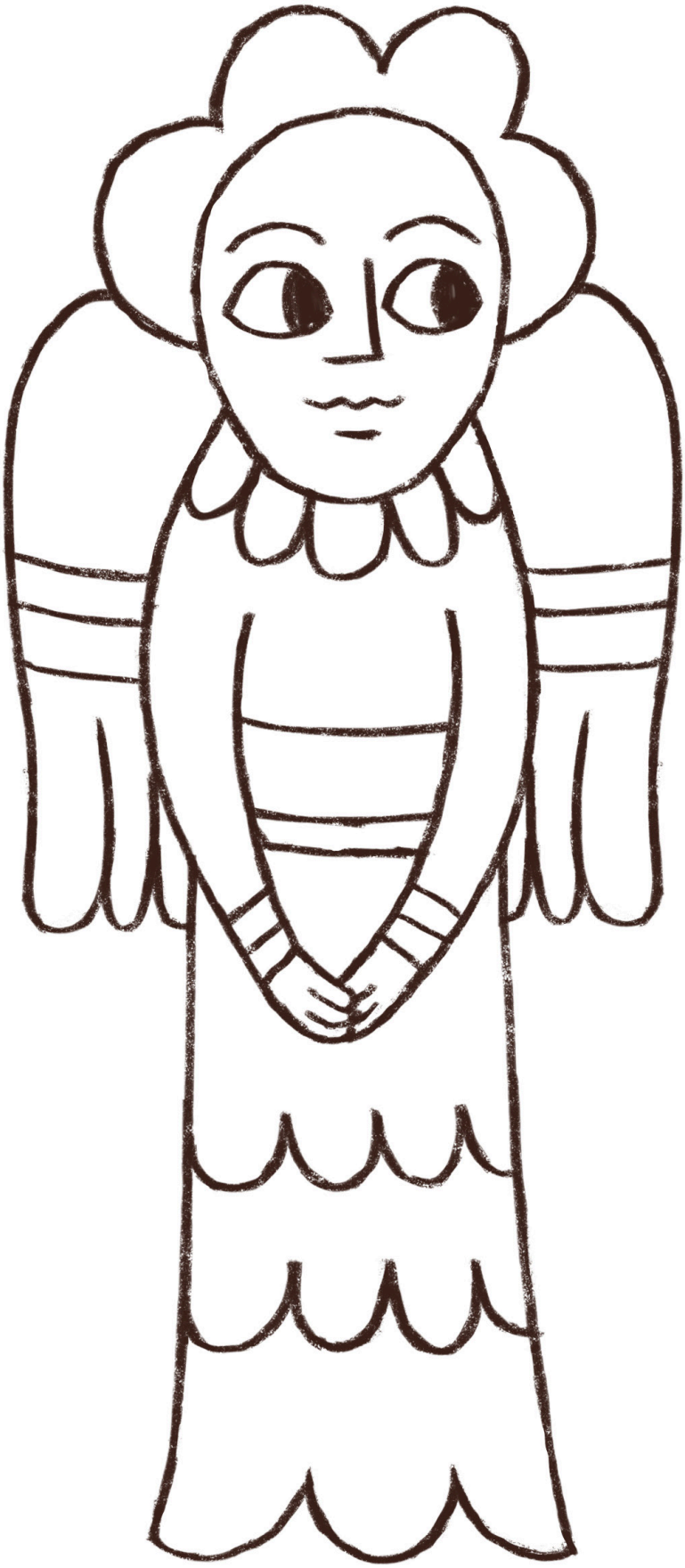

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

#15 Ørkenpigen
Elevark

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

#15 Ørkenpigen Elevark

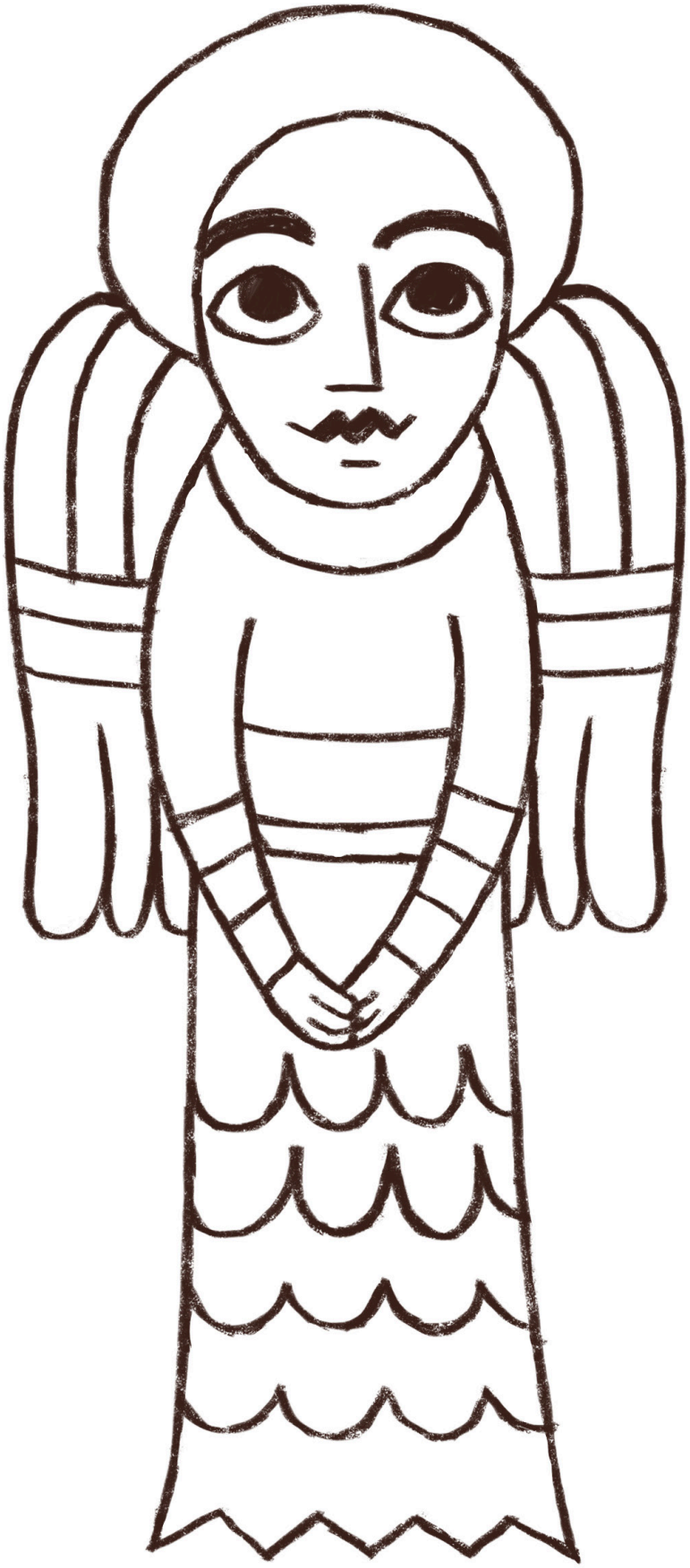

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

2020 BØRNENES U-LANDS KALENDER

Fag: Håndværk og design 1.-5. klasse
Omfang: 2-3 lektioner

Byg en sivbåd i miniformat

Mange fiskere i Tana-søen bruger papyrus-båden, som hedder en 'tankwa'. Det har de gjort siden oldtiden.

I denne opgave skal eleverne selv bygge en tankwa af strå eller sugerør. Lad eleverne selv designe bådene eller følg anvisningerne.

Inspiration til læringsmål

- Eleverne ved, at man har brugt sivbåde af papyrus i århundreder i Etiopien.
- Eleverne ved, hvordan man kan bygge en enkel sivbåd, der kan flyde.

Inspiration til tegn på læring

- Eleverne kan tale med om, hvad papyrus har været brugt til, og hvor planten vokser.
- Eleverne kan i samarbejde bygge en etiopisk sivbåd i miniformat ud af forskellige materialer.

Kompetencer og målpar

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Håndværk og design efter 3./4./5./6. klasse		
Håndværk - materialer	Eleven kan forarbejde materialer i forhold til produktets form, funktion og udtryk	**Materialeforarbejdning 4:** Eleven kan med vejledning forarbejde bløde og hårde materialer i forhold til produktets form og funktion / Eleven har viden om bløde og hårde materialers forarbejdningsmuligheder
Design	Eleven kan arbejde med enkle designprocesser knyttet til egen produktfremstilling	**Produktrealisering 1:** Eleven kan alene eller i fællesskab fremstille produkter efter oplæg / Eleven har viden om arbejdstilrettelæggelse alene eller i fællesskab
Design	Eleven kan arbejde med enkle designprocesser knyttet til egen produktfremstilling	**Idéafprøvning 1-2:** Eleven kan afprøve idéer i forskellige materialer og teknikker i konkrete sammenhænge / Eleven har viden om ide-afprøvning af materialer og teknikker i konkrete sammenhænge.

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

Baggrund til læreren

Tana-søen er Etiopiens største sø. Den ligger i ca. 1.800 meters højde i Amhara-provinsen i den nordlige del af landet. Søen er kendt for sine mange små øer, hvor der har været kirker og klostre i århundreder.

Den er også kendt for, at Den Blå Nil udspringer i den sydligste del af søen ved byen Bahir Dar. Den Blå Nil bidrager med ca. 85 % af vandet i Nilen, som løber gennem Egypten og munder ud i Middelhavet. I Sudan mødes Den Blå Nil med Den Hvide Nil, der har sit udspring i Uganda i den nordlige del af Victoria-søen.

En bådmodel fra oldtiden

Tana-søen er også kendt for, at fiskerne i århundreder har bygget og brugt tankwa'er til at sejle ud på søen og fiske fra. Selvom en stor del af fiskeriet i Tana-søen i dag er industrialiseret, så ser man stadig mange fiskere benytte sig af tankwa'en.

Og når man kigger på relieffer og malerier i egyptiske grave fra oldtiden, ser man flodbåde til fiskeri på Nilen, der ser ud til at være bygget på præcis samme måde.

Tankwa'er laves af sivplanten papyrus, der vokser flere steder langs Tana-søens bredder. Det er et både let og stærkt materiale. Bådene kan dog kun klare nogle timer på søen, inden de begynder at tage vand ind. Derfor skal bådene stå til tørre, indtil de er klar igen.

Nogle af eleverne har måske hørt om papyrus i en helt anden sammenhæng: I det gamle Egypten blev sivene også brugt til at fremstille en slags papir af. Man har fundet store mængder af gamle egyptiske håndskrifter, skrevet med hieroglyffer – med blæk på papyrus-ark. Det er ikke mindst takket være papyrus, at vi ved så meget om livet i det gamle Egypten.

Byg tankwa'er med strå eller sugerør

I opgaven skal eleverne bygge deres egne tankwa'er i mini-format. Der er flere måder at arbejde med opgaven på.

Stil materialer fra materialelisterne til rådighed og lad eleverne studere billederne af en tankwa. Herefter kan de selv eksperimentere. Se billeder af tankwa'er sidst i opgavearket. Nedenfor i opgaven finder du trin-for-trin-guider, I kan følge.

Alle de fremstillede mini-tankwa'er skal naturligvis udsættes for en flydetest til sidst. Sugerørs-udgaven af tankwa'en er tænkt til de mindste, da den både er enkel at fremstille og flydesikker.

Prøv at finde bæredygtige sugerør. Hvis du kun kan få dem i plast, så tal med leverne om, at sugerørene - og alt andet plast - ikke må ende i naturen.

Opgave 16 A:
Byg en tankwa-båd med strå

Indled med at tale om, hvad papyrus er:

- I oldtiden og den tidlige middelalder brugte man papyrusplanten til fremstilling af en slags papir til at skrive på.
- Ordet papir kommer af papyrus
- Papyrus er også blevet brugt til at lave reb, fodtøj, kurve, tæpper, persienner og mange andre ting af.
- Det var de gamle egypterne, der først fandt ud af at bruge papyrus. Dengang voksede der masser af papyrus langs Nilen. I dag vokser de mest i Etiopien.
- De vokser i vandkanten og kan blive op til 5 meter høje.

Materialer:

- Et bundt strå
- En rulle kraftig snor
- En saks
- Klodser til at afstive bådens skrog

Sådan gør I:

Stråene her er indkøbt i et byggemarked.

1. Tag en god håndfuld strå (voksenhånd)

2. Klip stråene i ca. 40 cm længde. Bind snor stramt om bundtet i begge ender ca. 5 og 10 cm inde.

3. Bøj stråene og fastgør forenden af båden som vist her.

4. Bagenden bukkes også lidt op. Udvid og stabilisér bådens rum med legoklodser, træklodser eller andet hårdt materiale.

5. Så er tankwa'en klar til at blive flydetestet.

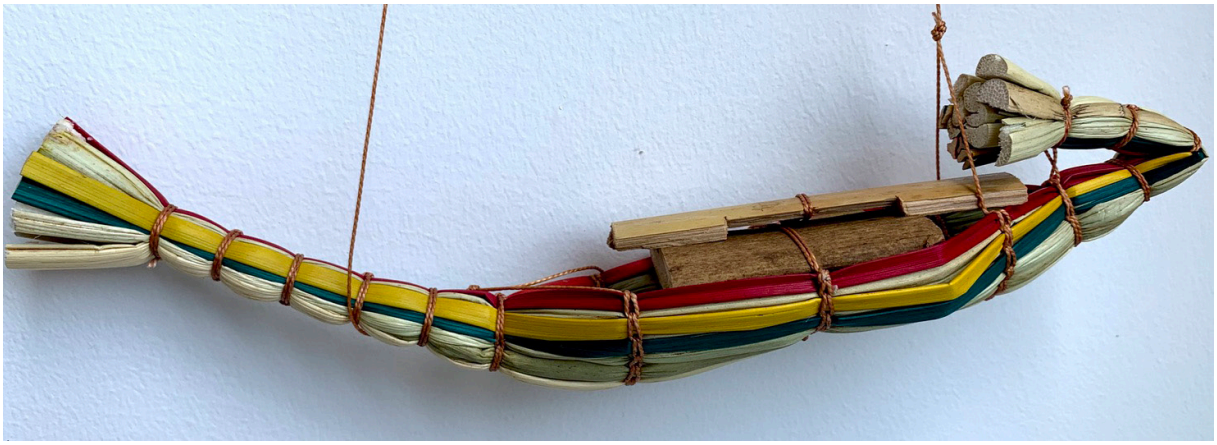

Dette er en noget mere kunstfærdig mini-udgave af en tankwa lavet i papyrus af en lokal kunsthåndværker på en af øerne i Tana-søen.

Opgave 16 B:
Byg en tankwa-båd med sugerør

Materialer:

- 22 sugerør (til én båd) - dem med et 'knæk' i den ene ende.
- Tape
- Kraftig snor
- Saks

Der skal bruges 22 sugerør til en tankwa. Sæt sugerørene sammen to og to ved at skubbe det ene lidt ind i det andet. Så ender I med 11 stk dobbeltlange sugerør med knæk i begge ender.

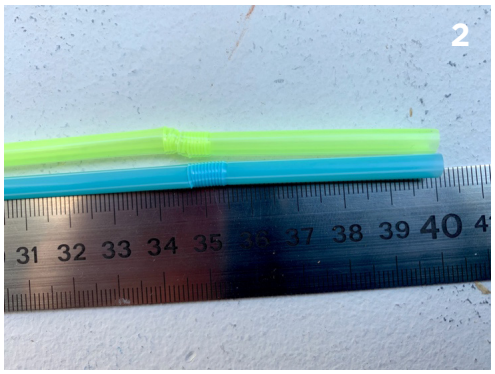

Mål hver enkelt 'dobbelt-sugerør' af og sørg for, at alle 11 er lige lange og at alle knækkene er ud for hinanden. De skal være ca. 40 cm lange.

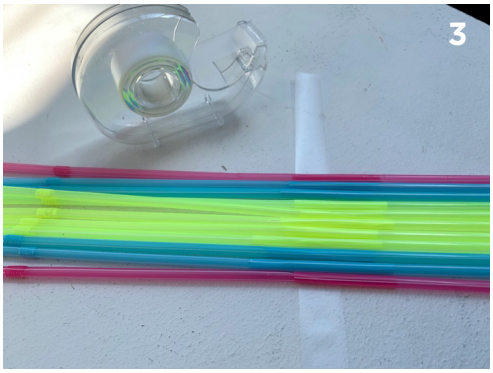

Læg et stykke tape ud med limen opad. Placér de sammensatte sugerør ved siden af hinanden.

Læg den resterende tape henover, så I nu har en "tømmerflåde". Knæk enderne opad.

Bind enderne sammen med et stykke snor.

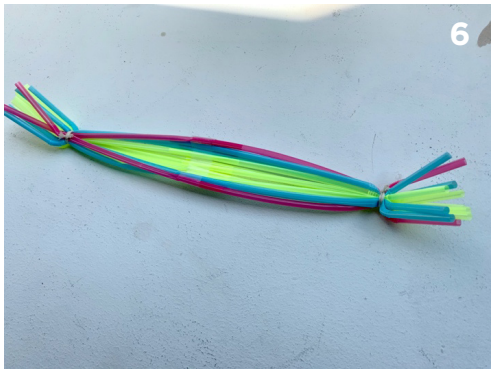

Tankwa'en er klar til at blive testet.

#16

Sådan gør I:

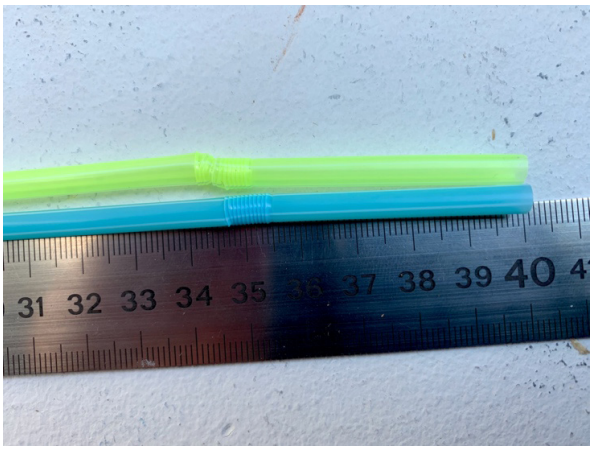

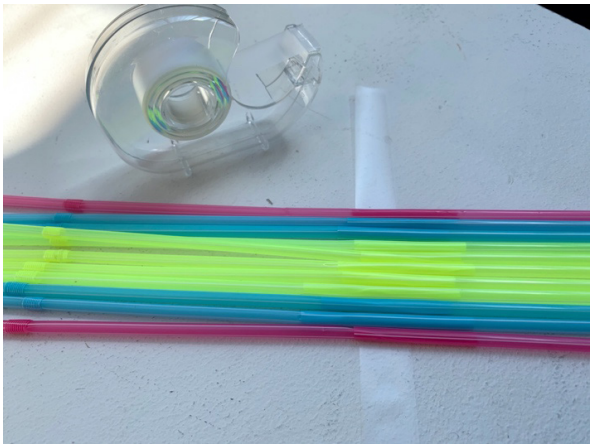

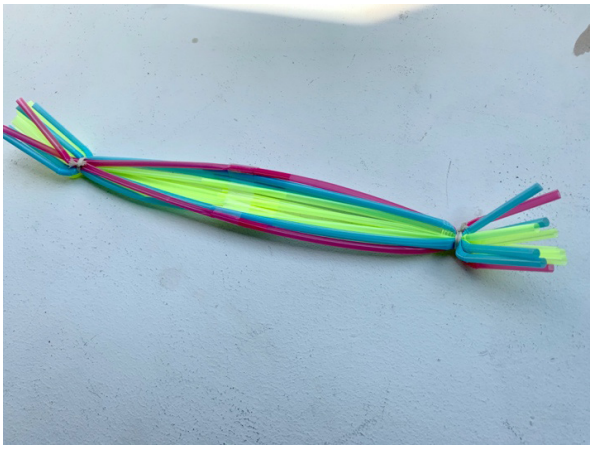

Eksempler på tankwa'er i brug i Tana-søen.

2020 BØRNENES U-LANDS KALENDER

Fag: Idræt, 1.-5. klasse
Omfang: Varierende

Lav cirkus som børnene i Cirkus Fekat

I Addis Ababa findes der en lille cirkus-skole for børn. Det kan I bruge som inspiration til at sætte eleverne i bevægelse.

I dette opgaveark får i ideer til en række små cirkusnumre, som kan ende med at blive til en hel cirkusforestilling.

Inspiration til læringsmål

- Eleverne kan i grupper samarbejde om en leg/spil.

Inspiration til tegn på læring

- Eleven samarbejder om at udtænke, øve og udføre forskellige cirkusnumre.

Kompetencer og målpar

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Idræt efter 2. klasse		
Idrætskultur og relationer	Eleven kan samarbejde om idrætslige aktiviteter og lege	**Samarbejde og ansvar 1-2:** Eleven kan samarbejde i par eller mindre grupper om idrætslege / Eleven har viden om samarbejdsmåder
Idræt efter 5. klasse		
Idrætskultur og relationer	Eleven kan deltage aktivt i idrættens kultur og fællesskab	**Samarbejde og ansvar 2:** Eleven kan udvise ansvar i idrætsaktiviteter / Eleven har viden om roller i idrætsaktiviteter

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

Introduktion til eleverne

Kort om Cirkus Fekat – en blomst springer ud

I en støvet sidegade i Etiopiens hovedstad Addis Ababa ligger Cirkus Fekat.

Det blev grundlagt af en lille gruppe unge fra et af byens mange fattige kvarterer. De opdagede hurtigt, at artisteriet kunne bruges til velgørende formål.

Udover at opføre et månedligt show optræder Cirkus Fekat på børneafdelingen på Etiopiens største offentlige sygehus i to timer, seks dage om ugen. Projektet kalder de Smile Medicine. De besøger også børnehjem, projekter for gadebørn og fængsler.

Hver eftermiddag holder Fekat også cirkus-skole for områdets børn. Her kan de komme og have det sjovt, bevæge sig og være en del af et sammenhold. Det er gratis for børnene at deltage i cirkusskolen. Gennem alle deres aktiviteter håber cirkus-folkene, at de kan være med til at skabe social forandring og udvikling.

Cirkus Fekat arbejder ud fra én grundlæggende forudsætning: Jo flere mennesker, der er involveret i cirkus, jo bedre bliver verden. De oplever, at cirkus er en stærk platform for positiv udvikling.

Cirkus Fekat har været finansieret af private donationer, men er gennem årene blevet mere og mere selvfinansierende i form af entréindtægter.

Fekat skulle betyde noget i retning af "springe ud" på den måde blomster gør det.

Opgave:
Lav cirkus som børnene i Cirkus Fekat

Sådan gør I:

Introduktion med film

Indled med at se den lille film 'Fuld fart på'.

- Den ligger både på hjemmesiden i sektionen 'Opdag Etiopien' og i Filmbanken, som du finder i hjemmesidens læreruniverset. Her kan I se, hvad børnene laver, når de møder op om eftermiddagen i cirkus-skolen.

I finder også en række film med cirkusnumre på Cirkus Fekats egen hjemmeside. Adressen hedder: https://fekatcircus.com/

- Klik på Shows i topmenuen og derefter på menupunktet '**#acts**'. Filmen er indlejret på siden. Hvis I gerne vil have den op i fuld størrelse: Højreklik på filmen (eller på en Mac: klik med to fingre). Klik på 'Copy video URL' eller 'Kopiér videoens webadresse' . Indsæt herefter linket i et nyt browser-vindue. Nu åbner filmen på Youtube.

Fortæl eleverne om ideen bag Cirkus Fekat:

- Kan verden blive et bedre sted, hvis man laver cirkus? Hvad mener de med det?
- Hvad sker der med ens humør, når man bevæger sig og har det sjovt sammen?
- Har børn i fattige områder i Addis Ababa samme muligheder for at bevæge sig og have det sjovt som børn har det i Danmark?

FN's børnekonvention om at lege

Tal om, at der i FN's Børnekonvention (artikel 31) er beskrevet, at børn har ret til at lege og dyrke fritidsinteresser.

- FN's Børnekonvention - artikel 31: Deltagerstaterne anerkender barnets ret til hvile og fritid, til at lege og dyrke fritidsinteresser, som er passende for barnets alder, og til frit at deltage i det kulturelle og kunstneriske liv. Det betyder, at børn skal have fritid og tid til at lege samt lov til at deltage i forskellige aktiviteter.

Hvilke cirkusnumre skal vi lave?

- Lav en brainstorming med eleverne: Hvilke cirkusnumre kender vi? Skriv dem op. Del klassen ind i mindre grupper. Hver gruppe vælger et nummer, som de har lyst til at øve.
- Lad evt. eleverne øve sig lidt hver dag som breaks i undervisningen.
- I afslutningen af forløbet om Etiopien kan den samlede gruppe af cirkusnumre være en del af et arrangement, hvor eleverne viser, hvad de har arbejdet med – sammen med fx deres digitale fotohistorier eller kalendere og andre kreative produkter.

Mere inspiration til cirkusnumre

- Det Danske Spejderkorps har i deres aktivitetsdatabase oplistet en hel række sjove cirkusnumre, fx linedans, klovnerul, akrobatik, trylleri og jonglering. Dem finder du her på hjemmesiden: https://aktiviteter.dds.dk/aktivitet/1041
- Cirkusmuseet har lavet inspirationshæftet "Cirkus". Det ligger frit tilgængeligt hos Skoletjenesten på adressen: https://skoletjenesten.dk/sites/default/files/2019-03/Inspirationsflyer.pdf

2020 BØRNENES U-LANDS KALENDER

Madkundskab, 1.-5. klasse
Omfang: 2-4 lektioner

Dele-mad fra Etiopien

Et måltid i Etiopien er ikke rigtigt uden madpandekagen injera. Princippet er, at flere små retter placeres oven på pandekagen. Man river så stykker af injeraen af med fingrene og bruger det til at samle retterne op med. Der er altså ikke brug for bestik.

Her i opgavearket får du to forskellige opskrifter på injera og en række enkle opskrifter på småretter.

*Opskrifterne i opgavearket er inspireret af **"MAMA AFRIKA - en kogebog om hverdagsmad i Afrika"**. Den er skrevet af kokkene Nikolaj Kirk og Mikkel Maarbjerg og indeholder opskrifter fra en lang række afrikanske lande. Bogen er udkommet på FADL's Forlag.*

Inspiration til læringsmål

- Eleven kan sammenligne den danske og den etiopiske madkultur.

Inspiration til tegn på læring

- Eleven kan fortælle om typiske råvarer og krydderier, der indgår i det etiopiske køkken.

Kompetencer og målpar

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Madkundskab efter 4./5./6./7. klasse		
Madlavning	Eleven kan anvende madlavningsteknikker og omsætte idéer i madlavningen	**Smag og tilsmagning 2:** Eleven kan tilsmage og krydre maden / Eleven har viden om tilsmagning og krydring
Måltider og madkultur	Eleven kan fortolke måltider med forståelse for værdier, kultur og levevilkår	**Måltidskultur 2:** Eleven kan præsentere eksemplariske måltider fra forskellige kulturer / Eleven har viden om tids- og stedsbestemte mad- og måltidskulturer

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

Baggrund til læreren

Den store etiopiske madpandekage

Det traditionelle etiopiske køkken er gennem tiden blevet påvirket af handelsrejsende fra Middelhavet og Asien. Maden er derfor ofte stærk, og der indgår mange forskellige krydderier.

Helt centralt i det etiopiske køkken er den syrlige og luftige madpandekage injera. Den bages på en surdej, som er lavet af vand og teff-mel. Teff er en græsart, der næsten udelukkende dyrkes i Etiopien og Eritrea. De små teff-frø indeholder protein og fibre. Og så er de glutenfri.

Bemærk, at selve dejen tager tid at lave, da den skal fermentere i 2-3 dage, inden den er klar. Derfor får du både en autentisk opskrift og en lidt hurtigere udgave uden teff-mel. Kniber det med tiden, kan I eventuelt erstatte injeraen med arabiske fladbrød. Teff-mel kan købes i de fleste helsekostforretninger.

I opgavearket finder du også en række små retter til at lægge oven på injeraen. Nogle af dem er tilpasset, så de er nemme for jer at tilberede i skolekøkkenet. I kan også lave andre småretter, som eleverne godt kan lide, fx hårdkogte æg, stegte kartofler, stuvet spinat eller andet, der egner sig til at blive samlet op af et stykke injera med fingrene.

Svinekød bruger man ikke i Etiopien, da hverken de ortodokse kristne, muslimerne eller jøderne spiser det.

Delemad – med eller uden rene børnefingre

I Etiopien serveres injeraen med alle småretterne helt selvfølgeligt som dele-mad, hvilket gør måltidet til en udpræget social aktivitet.

Der spises kun med højre hånd, og man skyller hænderne inden måltidet. En særlig skik omkring måltidet er 'gursha', som på amharisk betyder 'mundfuld'. Gursha er et tegn på venskab og kærlighed. En person river et stykke injera fra fadet og dypper det i en af småretterne. Derefter håndfodrer man en anden person med injeraen. Jo større gursha, des stærkere er venskabet eller familietilknytningen.

Men i klassen er det selvfølgelig nok klogest at nyde injeraen på mere dansk manér: Som portionsmad, hvor børnene får lagt den eller de småretter på injeraen, de helst vil have, og spiser hver sin – og uden at give 'gursha'. Særligt i en tid med risiko for virusinfektioner.

Injera, den autentiske udgave

Tid: 2-3 dage

Ingredienser til 10 injeraer:

- 160 gram teff-mel
- 4 dl vand
- Lidt salt
- Lidt olie til stegning

Sådan gør I:

1. Tag en stor skål, og kom vandet og teff-melet i den. Rør godt sammen til en glat, tynd dej.
2. Dæk den herefter til med et fugtigt viskestykke. Lad den stå et lunt sted i 2-3 dage.
3. Når den begynder at boble kraftigt, så er der opstået en surdej. Nogle gange sker det rimelig hurtigt, andre gange kan det tage mere end tre dage.
4. Rør salt i dejen. Smag til efterhånden som du tilsætter. En meget syrlig dej skal have mindre salt, en mildere dej skal have mere salt.
5. Varm en stegepande op på komfuret og smør den med lidt olie. Bag injeraen på samme måde som man normalt laver pandekager, men husk, at de ikke skal være papirstynde.
6. Injeraen skal kun bages på den ene side. Den er færdig, når der opstår massevis af små huller på hele overfladen. Herefter tages den af panden og køles ned. Fortsæt til dejen er brugt.

Injera, den hurtige udgave

Tid: 2 timer

Ingredienser til 10 injeraer:

- 180 gram hvedemel
- 10 gram salt
- 1/2 tsk. bagepulver
- 4 dl. danskvand
- Saft fra to citroner
- Lidt olie til stegning

Sådan gør I:

1. Kom hvedemelet i en stor skål. Tilsæt bagepulver og rør godt sammen. Hæld danskvand og citronsaft i, og rør ud til en glat flydende dej. Rør så lidt salt i, og lad dejen trække 1-2 timer tildækket med et fugtigt klæde.
2. Varm en stegepande op på komfuret og smør den med lidt olie. Bag injeraen på samme måde som man normalt laver pandekager, men husk, at de ikke skal være papirstynde.
3. Injeraen skal kun bages på den ene side. Den er færdig, når der opstår massevis af små huller på hele overfladen. Herefter tages den af panden og køles ned. Fortsæt til dejen er brugt.

Firfir – injera-stykker i tomatsovs

Tid: 15 min

Ingredienser

- 2 løg
- 1 fed hvidløg
- 2 spsk. olie
- Krydderiblanding af paprika, bukkehornsfrø og tørret chili
- 1 spsk. tomatkoncentrat
- 2 tomater
- 3-4 injeraer
- Evt. 1 jalapeño-chili

Sådan gør I:

1. Pil og snit løg og hvidløg meget fint. Tørsteg det i en gryde i 4-5 minutter. Rør rundt undervejs, så det ikke brænder på. Kom så olien i, og steg yderligere et par minutter. Kom så krydderier og tomatkoncentrat i, og steg yderligere nogle minutter til olien begynder at skille sig fra massen.
2. Snit tomaterne i mindre stykker, og hæld dem i gryden.
3. Hvis I bruger jalapeño: Halver den, fjern vægge og kerner, og snit den i tynde strimler. Kom den med i gryden.
4. Smag til med salt og peber.
5. Riv dine injera-pandekager i grove stykker med fingrene, og kom dem i gryden. Steg det med, så injera-stykkerne opsuger tomatsaucen.
6. Server din firfir på en injera-pandekage.

Shiro – tomat- og kikærtekompot

Tid: 40 minutter

Ingredienser

- 2 rødløg
- 3-4 spsk. olivenolie
- 4-5 tomater
- 0,5 tsk. gurkemeje
- 2 nelliker
- 2-3 grønne chilier
- 20 gram smør
- 80 gram kikærtemel
- 2 dl vand

Sådan gør I:

1. Snit rødløgene i tynde strimler.
2. Hæld olien i en gryde, tilsæt løg og varm op.
3. Lad det simre, indtil løgstrimlerne er møre og bløde. Hak tomaterne fint og hæld dem i gryden.
4. Rør det godt sammen og lad det stege videre i 6-8 minutter under omrøring.
5. Læg låg på, og lad det simre videre i nogle minutter. Fjern låget, og kom gurkemeje, nelliker samt den ene grønne og finthakkede chili i. Tilsæt også smør, og smag til med salt og peber.
6. Kom låg på, og lad det simre videre 12-15 minutter ved moderat varme.
7. Fjern låget, og tilsæt 2 dl vand. Lad det koge op, og hæld så kikærtemelet i under kraftig omrøring.
8. Lad det hele simre sammen, så olien/smørret begynder at skille let fra tomatsaucen. Server derefter med en frisk grøn chili på toppen.

Kifto – krydret oksekød

Tid: 15 minutter

Ingredienser

- 400 gram hakket oksekød
- 1 fed hvidløg
- 100 gram smør
- 2 tsk. cayennepeber – evt mindre, hvis det ikke må være stærkt
- 1 tsk. stødt kardemomme

Sådan gør I:

1. Pil hvidløgsfeddet, og riv det fint. Kom kødet på en varm pande uden fedtstof, og lad det tørstege nogle minutter.
2. Tilsæt smørret og det revne hvidløg. Bland det sammen, og lad det det simre nogle minutter.
3. Tilføj cayennepeber og kardemomme. Smag til med salt og peber.
4. Lad det simre sammen 2-3 minutter og tag det fra varmen.

Misir Wat (rød linsestuvning)

Tid: 40 minutter

Ingredienser:

- 1 løg
- 3-4 fd hvidløg
- 2-3 spsk. smør
- Lidt af jeres krydderiblanding
- 1,5 kop røde linser, tørrede
- 1,5 dl tomater, flåede og hakkede
- 0,5 l vand

Sådan gør I:

1. Pil løg og hvidløg, og hak dem helt fint. Kom dem derefter i en gryde, og tørsteg dem nogle minutter under omrøring, så de ikke branker.
2. Tillsæt smør, og lad det smelte ud i løgene.
3. Tilsæt lidt af jeres krydderiblanding
4. Lad det simre i 5-6 minutter under omrøring, så det ikke sætter sig fast i bunden af gryden.
5. Kom linserne i en skål imens, dæk dem med koldt vand, og lad dem trække nogle minutter, mens der røres rundt i gryden.
6. Sigt vandet fra linserne, og hæld dem ned i gryden sammen med de hakkede tomater og vandet.
7. Smag til med salt og peber.
8. Lad det hele simre ved svag varme, indtil linserne er møre, ca. 20-25 min.

BØRNENES U-LANDS KALENDER 2020

Dansk og Natur/teknologi, 1.-5. klasse
Omfang: 2-4 lektioner

Portrætter: Mød Etiopiens børn

I forbindelse med Børnenes U-landskalender har UNICEF Danmark udarbejdet portrætter af fire etiopiske børn, som bor i hovedstaden Addis Ababa. Du kan finde de fire portrætter på U-landskalenderens hjemmeside under fanen 'Etiopiens Børn'.

Alle portrætterne består af korte tekster, et billedalbum, en vennebog og et tidshjul, der viser barnets dag. Det bringer dine elever tættere på de etiopiske børns hverdag og starter en samtale om forskelle og ligheder i levevilkår.

Her får du forslag til, hvordan I kan arbejde med materialet. Det kan gøres i klassen eller på tværs af klasser og klassetrin.

Inspiration til læringsmål

- Eleverne får indblik i børns liv og hverdag i Etiopien.
- Eleverne får indblik i forskelle og ligheder i børns hverdag på tværs af landegrænser.
- Eleverne reflekterer over, hvordan de selv bruger deres dag

Inspiration til tegn på læring

- Eleverne læser, ser billeder og udfylder selv en vennebog og et tidshjul.
- Eleverne kan fortælle om forskelle og ligheder på livet som barn i Danmark og i Etiopien.
- Eleverne kan reflektere over forskelle og ligheder på børns hverdagsliv på baggrund af tidshjulet.

Kompetencer og mål

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Dansk efter 2. klasse		
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer gennem samtale om litteratur og andre æstetiske tekster	**Fortolkning 2:** Eleven kan deltage i enkel fortolkning / Eleven har viden om metoder til enkel fortolkning

UDENRIGSMINISTERIET Danida

Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer gennem samtale om litteratur og andre æstetiske tekster	**Perspektivering 1:** Eleven kan sætte tekstens tema i relation til eget liv / Eleven har viden om måder at sammenligne tekster med egne oplevelser
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i nære og velkendte situationer	**Præsentation og evaluering 1:** Eleven kan præsentere sit produkt i nære sammenhænge / Eleven har viden om enkle præsentationsformer
Dansk efter 4. klasse		
Læsning	Eleven kan læse multimodale tekster med henblik på oplevelse og faglig viden	**Forberedelse 1:** Eleven kan strukturere sin baggrundsviden / Eleven har viden om metoder til strukturering af viden
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer	**Præsentation og evaluering 1:** Eleven kan udføre en mundtlig fremlæggelse / Eleven har viden om metoder til mundtlig formidling
Natur/teknologi efter 4. klasse.		
Perspektivering	Eleven kan relatere natur og teknologi til andre kontekster	**Mennesket 1:** Eleven kan sammenligne egne levevilkår med andres / Eleven har viden om levevilkår forskellige steder i verden

Opgaven

Sådan gør I:

Fælles elementer for 1.-5. klasse

Introduktion til Addis Ababa

Hvis ikke klassen allerede har arbejdet med Etiopien, skal du indlede med at fortælle om landet og særligt om hovedstaden Addis Ababa.

I lærervejledningens faktasektion kan du finde en masse viden. Læs særligt side 8 om grundlæggelsen af byen og side 21 om det moderne Addis Ababa – men også gerne resten af kapitlet om 'Livet i Etiopien'. Mens du fortæller, kan du evt. vise eleverne billeder fra lærervejledningen. Dem kan du finde klar til visning i hjemmesidens lærer-univers under "Billedbank". Hvis ikke du har den trykte lærervejledning, findes den også som PDF på hjemmesiden.

Arbejdsproces for 1.-2. klasse

1. Udforsk portrætterne – sammen eller i grupper

Arbejd med de fire portrætter. Her er forslag til, hvordan det kan gøres.

A) Sammen i klassen

- Undersøg i klassen ét portræt ad gangen. Svar på elevernes spørgsmål undervejs, så der skabes en samtale om børnenes liv i Etiopien.
- Slut af med at lave en planche med overskriften "Hvad lagde vi særligt mærke til". Lad eleverne byde ind med, hvad de har bemærket i løbet af portrætgennemgangen, f.eks. "Selam har ikke sit eget værelse". Eventuelt kan der laves tegninger i stedet for at skrive elevernes refleksioner op.
- Perspektivér hele tiden til elevernes egne forhold og rettigheder. Det kan både handle om skolegang, omgivelser, hjem, skole, fritid og familie mv.

- Når I har lavet en færdig planche, kan I gå videre til næste portræt. Sammenlign også gerne portrætterne på tværs: Er der forskel på, hvordan familierne bor, hvordan familierne er sammensat, og er det forskelligt, hvad de interesserer sig for?

B) Del klassen op i grupper

- Form grupper på et par elever og lad dem selv gå på opdagelse i portrætterne.
- Grupperne skal vælge ét af portrætterne, de vil gå i dybden med, men sørg for at alle portrætterne behandles.
- Grupperne skal blive enige om 3-5 ting, de særligt har bemærket i deres arbejde med portrætterne. Hvis de kan løse opgaven på skrift, kan du printe elevarket ud til dem. Alternativt kan de tegne deres opdagelser eller fremlægge dem mundtligt.

2. Fremlæggelse i klassen

Gennemgå gruppernes bemærkninger fælles i klassen, og skriv dem på tavlen eller på en planche. I de yngre klasser er det ekstra vigtigt, at I samler op i plenum, da portrætterne af børnene i Etiopien kan rejse mange spørgsmål. Sammenlign gerne portrætterne og elevernes opdagelser.

3. Lav en vennebog

- Lad eleverne læse vennebøgerne, der findes på hjemmesiden. Det kan enten gøres fælles i klassen eller i små grupper.
- Lad herefter eleverne udfylde deres egen vennebog, som du finder skabeloner til sidst i opgavearket. Det kan enten gøres i klassen eller som hjemmeopgave, hvor børnenes forældre kan hjælpe til.
- Snak om indholdet i vennebøgerne. Tal særligt om de forskelle og ligheder, der er på, hvad børnene fra Etiopien og børnene fra Danmark har udfyldt.
- Lad eleverne bytte deres vennebog med andre elever i klassen. På den måde lærer de også mere om hinanden.

4. Tidshjulet

- Lad eleverne gå på opdagelse i tidshjulet og lære om hverdagen i Etiopien.
- Tal gerne om hvilke forskelle, der findes i de fire tidshjul.
- Eleverne kan udfylde deres eget tidshjul og derefter sammenligne med børnene i Etiopien. Nu kan I tale om hvilke ting, de har tilfælles med børnene fra Etiopien, og hvilke ting der er forskellige.

Arbejdsproces for 3.-5. klasse

1. Tal om levevilkår

Beskrivelser af levevilkår er gode til at sammenligne, hvordan mennesker lever. Det er blandt andet muligt at sige noget om levevilkår i Danmark og andre steder i verden gennem information om:

- Hvor og hvordan de bor.
- Muligheden for at gå i skole.
- Hvor meget fritid, de har, og hvad de bruger den til.

- Hvor mange penge, de har, og hvad de bruger dem til.
- Er der nogle af svarene i vennebøgerne, som dine elever også kunne have skrevet?
- Hvad drømmer de om?

2. Forberedende samtale

- Tal om, hvorvidt alle mennesker har de samme levevilkår i Danmark? Her kan du give eksempler på forskelle, som børn i Danmark lever under.
- Tal også om hvilke forskelle, der er mellem danske børns levevilkår og de, som børnene i Etiopien har.

3. Udforsk portrætterne

- Del klassen op i grupper. Hver gruppe skal udvælge to af portrætterne af de etiopiske børn og derefter udforske, beskrive og sammenligne levevilkårene for de to børn.
- Med fordel kan elevarkene printes og udfyldes.

4. Fremlæggelse

- Alle grupperne har nu arbejdet med to portrætter af børn fra Etiopien, og de har lavet en beskrivelse af børnenes levevilkår.
- Lad grupperne fremlægge deres arbejde for klassen. Tænk eventuelt i kreative måder, som grupperne kan fremlægge på.

5. Tidshjulet

- Lad eleverne gå på opdagelse i de fire etiopiske børns tidshjul, og tal om forskellene på børnene, samt hvad disse forskelle skyldes.
- Lad eleverne udfylde deres eget tidshjul og sammenligne det med de etiopiske børns.
- Tal i klassen om ligheder og forskelle samt årsagerne hertil.
- Som hjemmeopgave kan eleverne lave tidshjul med resten af familien – eksempelvis deres forældre, små søskende og bedsteforældre.

#19 Ørkenpigen Elevark

DENNE VENNEBOG TILHØRER:

Navn:

Alder:

Familie:

Fødeby og land:

Fødselsdag:

Folk:

Sprog:

Yndlingsfag:

Idol:

Jeg kan godt lide:

Mine pligter:

Yndlingsmad:

Yndlingsdrik:

Yndlingsdyr:

Yndlingsfarve:

Det kan jeg ikke lide:

Jeg drømmer om:

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

#19 Ørkenpigen Elevark

DENNE VENNEBOG TILHØRER:

Navn: ABREHAM

Alder: 12 år

Familie: Min mor hedder Zebinder, og så har jeg tre brødre, to søstre og en tvillingebror.

Fødeby og land: Etiopien, Addis Ababa, der er hovedstaden.

Fødselsdag: 15. januar

Sprog: Amharic

Favoritfag i skolen: Matematik

Idol: Abiyou, der er en kendt etiopisk danser

Pligter derhjemme: Jeg hjælper med at lave mad, vaske op og gøre rent i vores hus

Livret: Shiro med etiopisk smør

Favoritdrik: 7up

Yndlingsdyr: Kat

Yndlingsfarve: Gul

Det kan jeg rigtig godt lide at lave: At tegne

Jeg drømmer om:
At blive ingeniør

#19 Ørkenpigen Elevark

DENNE VENNEBOG TILHØRER:

Navn: HERAN

Alder: 12 år

Familie: Min mor hedder Rahel, og min far hedder Nahome. Jeg har også en lillesøster på 11 år, som hedder Havena, og to brødre på 9 år og 6 år, som hedder Bazen og Kaleb.

Fødeby og land: Etiopien, Addis Ababa, der er hovedstaden.

Fødselsdag: 15. april

Sprog: Amharic og engelsk

Favoritfag i skolen: Natur/teknologi

Idol: Min mor og far

Pligter derhjemme: Jeg hjælper mine brødre og min søster med deres lektier. På mit eget værelse skal jeg gøre rent og redde seng.

Livret: Grillet kylling

Favoritdrik: Coca Cola

Yndlingsdyr: Hund

Yndlingsfarve: Lilla

Det kan jeg rigtig godt lide at lave: At lege og bruge tid sammen med min familie

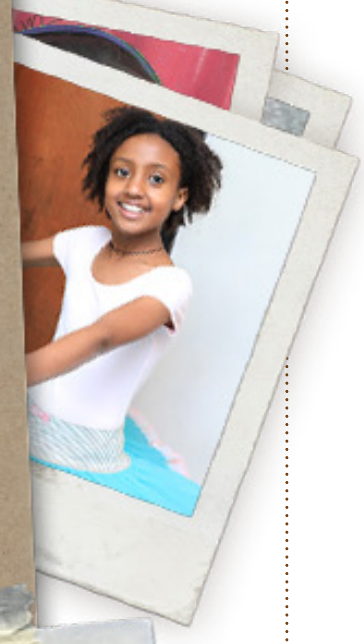

Jeg drømmer om: At blive en kendt modedesigner

#19 Ørkenpigen Elevark

DENNE VENNEBOG TILHØRER:

Navn: SELAM

Alder: 11 år

Familie: Mine forældre hedder Tiruwork og Kidanu, og så har jeg to brødre, som hedder Abraham og Semere og to søstre, der hedder Tigist og Fikir.

Fødeby og land: Etiopien, Addis Ababa, der er hovedstaden.

Fødselsdag: 17. juli

Sprog: Amharic

Favoritfag i skolen: Matematik

Idol: Min mor og far

Pligter derhjemme: Jeg hjælper med at vaske op, gøre rent og brygge kaffe

Livret: Dinich Wot, der er en traditionel etiopisk ret

Favoritdrik: Coca Cola

Yndlingsfarve: Sort og brun

Yndlingsdyr: Hund

Det kan jeg rigtig godt lide at lave: At danse

Jeg drømmer om: At blive læge

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

#19 Ørkenpigen Elevark

BØRNENES U-LANDS KALENDER 2020

DENNE VENNEBOG TILHØRER:

Navn: ZERUBABEL

Alder: 10 år

Familie: Min mor hedder Betelhem, og hun er 35 år, og jeg har en bror, der hedder Ofija.

Fødeby og land: Etiopien, Addis Ababa, der er hovedstaden.

Fødselsdag: 10. oktober

Sprog: Amharic

Favoritfag i skolen: Natur/ Teknologi

Idol: Min far og mor

Pligter derhjemme: Jeg hjælper min mor med opvasken en gJeg hjælper med at vaske op og gøre rent i vores hus.

Livret: Miser Wot, der er en traditionel etiopisk ret

Favoritdrik: Vand

Yndlingsfarve: Sort og hvid

Yndlingsdyr: Hund

Det kan jeg rigtig godt lide at lave: At lege med mine venner

Jeg drømmer om:
At blive læge

BØRNENES U-LANDS KALENDER 2020

Dansk og N/T, 3.-5. klasse.
Omfang: 2 lektioner

Blended learning: Mød familien Hamid

'Mød familien Hamid' er et interaktivt webspil udarbejdet af UNICEF Danmark, hvor dine elever i grupper skal tage stilling til ni dilemmaer, som familien Hamid fra Etiopiens Afar-region står over for.

Spillet er beregnet til elever i 3.-5. klasse, men kan også gennemføres med yngre elever i en mere forenklet udgave. Spillet kan indgå som en del af en temadag eller projektuge.

Dette opgaveark introducerer spillet og giver dig vejledning til processen i klassen. UNICEF Danmark har dog også lavet en detaljeret trin for trin-guide, som du kan finde på hjemmesiden i lærer-universet under menupunktet 'Etiopiens børn'. Den rummer ekstra diskussionsspørgsmål og kobler spillet til at arbejde med en række artikler fra Børnekonventionen.

Inspiration til læringsmål

- At eleverne lærer om Etiopien og børns opvækst, vilkår og skolegang med fokus på Afar-regionen.
- At eleverne tilegner sig viden om Børnekonventionen og børns rettigheder.

Inspiration til tegn på læring

- At eleverne kan sammenligne deres eget liv og deres rettigheder med børns rettigheder i Etiopien.
- At eleverne kan indgå i samtaler, diskussioner og dialoger med udgangspunkt i et virtuelt univers.

Kompetencer og målpar

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Dansk efter 4. klasse		
Kommunikation	Eleven kan følge regler for kommunikation i overskuelige formelle og sociale situationer	**Dialog 2:** Eleven kan lytte aktivt til andre og følge op med spørgsmål og respons / Eleven har viden om lytteformål og undersøgende spørgsmål
Kommunikation	Eleven kan følge regler for kommunikation i overskuelige formelle og sociale situationer	**Dialog 1:** Eleven kan indgå i dialog i mindre grupper / Eleven har viden om samtaleregler
Kommunikation	Eleven kan følge regler for kommunikation i overskuelige formelle og sociale situationer.	**It og kommunikation:** Eleven kan begå sig i et virtuelt univers / Eleven har viden om digitale profiler og digital kommunikation.

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

Natur/teknologi efter 4. klasse.		
Perspektivering	Eleven kan relatere natur og teknologi til andre kontekster	**Mennesket 1:** Eleven kan sammenligne egne levevilkår med andres / Eleven har viden om levevilkår forskellige steder i verden

Opgave: Mød familien Hamid

Sådan fungerer spillet

Mød familien Hamid er er et onlinespil med blended learning (altså med aktiviteter både digitalt og fysisk), der ligger på u-landskalender.dk på siden 'Etiopiens børn'. Denne side rummer de aktiviteter, som UNICEF Danmark selv har lavet og tilbyder til skoler, der arbejder med U-landskalenderen 2020 – eller arbejder med Etiopien og børnerettigheder i en anden sammenhæng.

I spillet bliver eleverne introduceret til livet i en landsby i Afar-regionen i Etiopien. Gennem spillets digitale og fysiske opgaver får eleverne indblik i, hvordan det er at være barn et af de varmeste steder på kloden.

Eleverne præsenteres for ni små historier, der alle indeholder et dilemma, som de løbende gennem spillet i grupper skal diskutere og tage stilling til. Hvert dilemma indledes med en kort tekst, der sætter scenen og giver eleverne baggrundsinformation om dilemmaet. De bliver derefter præsenteret for den løsning, som familien eller landsbyen har truffet. Til sidst følger en forklaring, som uddyber, hvilken beslutning landsbyen eller familien endte med at træffe, og hvilke konsekvenser den fik.

Omdrejningspunktet er livet i landsbyen og i familien, og dine eleverne indtager roller som søskende i børneflokken. Det er med til at give en dybere forståelse for livet som barn i Afar og giver samtidig eleverne mulighed for at sætte sig ind i og diskutere børns rettigheder andre steder i verden.

Der veksles mellem dilemmaer, som eleverne tager stilling til online, og relevante fysiske opgaver, de skal udføre.

Spillet afvikles på en fælles storskærm i klassen – plus en mobil, computer eller tablet pr gruppe af elever.

Eksempel på, hvad der sker på fællesskærmen på smartboardet og på gruppernes mobiltelefoner/devices

Detaljeret trin for trin guide kan downloades

På hjemmesiden finder du også en detaljeret trin for trin-vejledning fra UNICEF Danmark, hvis du har brug for det. Den rummer desuden en række ekstra diskussionsspørgsmål til de forskellige trin i spillet – og en kobling fra spillets tematikker til Børnekonventionen og børns rettigheder generelt. Vejledningen ligger i lærer-universet under menupunktet 'Etiopiens børn'.

Det skal I bruge:

- En fælles skærm eller et smartboard/projektor
- Et device (computer, tablet, mobil, iPad eller andet) pr. gruppe af elever
- Papir og blyanter
- Plastikkrus til hver elev
- En rulle kiks. Der skal være nok til, at én elev fra hver gruppe kan få en.

NB:

Vi anbefaler at bruge browserne Chrome eller Safari. Internet Explorer understøttes ikke. Spillet kan kun spilles online.

Sådan gør I:

Din forberedelse:

1. Prøv selv spillet af først, så du ved, hvad det går ud på. Udover din computer skal du bruge en mobiltelefon, iPad eller et andet device. Så kan du både se lærerskærmen (fællesskærmen) og elevskærmen.
2. Undervejs er der tre opgaver, som eleverne skal løse i grupper.
3. Hvis du har brug for ekstra hjælp, så hent UNICEF Danmarks grundige trinfor trin-vejledning. Den ligger i lærer-universet under menupunktet 'Etiopiens børn'.
4. Find alle materialer frem.

Når eleverne er samlet i klassen:

1. Dan elevgrupper.
2. Start spillet fra u-landskalender.dk på den fælles tavle/projektor.
3. Læs teksterne højt på de indledende skærmbilleder, og tal evt. med eleverne om, hvad de I forvejen ved om FN og børnerettighederne.
4. Udlevér en mobiltelefon eller et andet device til hver gruppe.
5. Eleverne logger ind på deres enhed ved hjælp af URL´en eller ved at scanne QR-koden. Koden kan ses på fællesskærmen (4 symboler).
6. Du kan se på fællesskærmen, hvor mange elever der er logget på.
7. Afspil filmen om pigen Aisha (3:24 minutter). Tal kort med eleverne om, hvordan de oplevede filmen, og hvad de bed mærke i.
8. Følg instrukserne, efterhånden som spillet skrider frem.
9. Spillet afsluttes med en fælles opsamling i klassen. Spørg eleverne, hvad der gjorde mest indtryk på dem, f.eks. manglende skolegang, de etiopiske børns pligter og især børns rettigheder i både Etiopien og Danmark.

Hygiejne (Covid-19)

Sørg for, at eleverne vasker hænderne regelmæssigt. Det anbefales også at desinficere de mobile enheder undervejs, især når eleverne skal afgive deres stemmer. I enkelte opgaver skal eleverne indbyrdes i grupperne dele enten ting eller madvarer. Hvis det ikke kan lade sig gøre under de gældende Corona-retningslinjer eller skolens Corona-regler, kan disse situationer i stedet løses mundtligt, fx kan storesøster i Opgave 2 mundtligt forklare og argumentere for, om hun ville dele eller ikke dele sin mad.

2020 BØRNENES U-LANDS KALENDER

Dansk, Natur/teknologi og Kristendomskundskab, 1.-5. klasse
Omfang: 1-3 lektioner pr. fotohistorie.

Tidsforbruget varierer efter, hvor grundigt I arbejder og hvor mange fotohistorier, I vil lave.

Lav flotte fotohistorier om Etiopien

Med det enkle fotohistorie-værktøj skal eleverne researche i små tematiske billedserier og fakta, de skal udvælge billeder og lyd og skrive korte tekster. Til slut kan de præsentere et flot digitalt produkt.

De kan vælge mellem 11 fotohistorier inden for tre emner – både rettet til dansk, til N/T og til Kristendomskundskab.

Værktøjet er nemt at bruge, der er niveau-differentierede opgaver, og alle tekster kan blive læst op, så også de yngste kan være med.

Indholdsmæssigt kommer eleverne rundt i mange sider af naturen, religionen, livet og børnenes hverdag i Afar-ørkenen, i det frodige højland og i Etiopiens hovedstad Addis Ababa.

Inspiration til læringsmål

- Eleverne har viden om de forskelle og ligheder, der er på børns liv i Etiopien og i Danmark.
- Eleverne kan formidle denne viden i et digitalt produkt.

Inspiration til tegn på læring

- Eleverne kan lave en digital fotohistorie med tekster, hvor de reflekterer og formidler baggrundsviden.

Kompetencer og målpar

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Kristendomskundskab efter 3. klasse		
Kristendom	Eleven kan udtrykke sig om, hvad kristendom er og om centrale begivenheder i kristendommens historie, herunder folkekirkens betydning i Danmark.	**Kristendommens historie 1:** Eleven kan udtrykke sig om enkelte begivenheder i kristendommens historie / Eleven har viden om kristendommens opståen og udvikling
Dansk efter 2. klasse		
Læsning	Eleven kan læse enkle tekster sikkert og bruge dem i hverdagssammenhænge	**Finde tekst 2:** Eleven kan finde tekster ved at navigere på alderstilpassede hjemmesider / Eleven har viden om sideopbygning på hjemmesider

UDENRIGSMINISTERIET Danida

Læsning	Eleven kan læse enkle tekster sikkert og bruge dem i hverdagssammenhænge	**Sammenhæng 1:** Eleven kan forbinde tekstens emne med egen viden, erfaring og ideer / Eleven har viden om samspil mellem tekst og læser
Kommunikation	Eleven kan kommunikere med opmærksomhed på sprog og relationer i nære hverdagssituationer	**IT og kommunikation 1:** Eleven kan anvende it til hverdagskommunikation / Eleven har viden om digital kommunikation i skrift, billede og lyd
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i nære og velkendte situationer	**Præsentation og evaluering 1:** Eleven kan præsentere sit produkt i nære sammenhænge / Eleven har viden om enkle præsentationsformer
Dansk efter 4. klasse		
Læsning	Eleven kan læse multimodale tekster med henblik på oplevelse og faglig viden	**Forberedelse 1:** Eleven kan strukturere sin baggrundsviden / Eleven har viden om metoder til strukturering af viden
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer	**Præsentation og evaluering 1:** Eleven kan udføre en mundtlig fremlæggelse / Eleven har viden om metoder til mundtlig formidling
Dansk efter 6. klasse		
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i formelle situationer	**Præsentation og evaluering 1:** Eleven kan fremlægge sit produkt for andre / Eleven har viden om modtagerforhold
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i formelle situationer	**Præsentation og evaluering 2:** Eleven kan revidere sin arbejdsproces frem mod næste produktionsforløb / Eleven har viden om revision af arbejdsproces og målsætning
Natur/teknologi efter 4. klasse.		
Perspektivering	Eleven kan relatere natur og teknologi til andre kontekster	**Mennesket 1:** Eleven kan sammenligne egne levevilkår med andres / Eleven har viden om levevilkår forskellige steder i verden

Tips til læreren

Sæt processen godt i gang:

1. Dan grupper à 2-3 elever.
2. Klik på knappen "Fotohistorie", og log ind med UNI-Login. I kan også hente iPad-app'en "Børnenes U-landskalender 2020" i AppStore. Den giver jer samme værktøj og funktioner, bare som iPad-app.
3. Vælg ét af de tre temaer.

Teksterne læses højt

Hold øje med det lille højtaler-ikon, som findes ved alle tekster i fotohistorie-værktøjet. Ved at klikke på ikonet bliver teksterne læst højt, så selv svage læsere kan være med.

Nemt at lære at kende, nemt at arbejde med – også for de små

Fotohistorie-værktøjet er nemt at bruge, og det rummer alt, hvad eleverne har brug for – også til deres research i fakta og billeder. Du kan finde en trin for trin-vejledning i både den trykte lærervejledning og i hjemmesidens lærer-univers. Du kan også se – og vise eleverne – den lille tutorial-video, der ligger i både Filmbanken og inde i selve værktøjet. Den er ofte nok til, at eleverne kan gå i gang.

Brug elevbogens faktastof

For at lave en god fotohistorie behøver I ikke at have læst elevbogens historie om 'Ørkenpigen', men bogen rummer en masse faktastof om Etiopien, som vil gøre elevernes fotohistorier endnu bedre.

Alternativ til at skrive lange tekster i fotohistorie-værktøjet

Fotoværktøjet kan bruges på flere måder. Hvis eleverne skal vise deres fotohistorie og samtidig holde oplæg for klassen eller forældrene – og hvis de har meget på hjerte – så kan de nøjes med at skrive få stikord til hvert billede. Så kan de vise fotohistorierne uden tekster på og printe et separat manuskript, som de taler ud fra, når de viser deres fotohistorier.

Feedback – gør historierne endnu bedre

Når eleverne arbejder med fotohistorierne, har de hele tiden mulighed for at gå tilbage og skifte billeder ud og ændre i teksterne. Det betyder, at du kan vælge at lægge en fase ind i forløbet, hvor eleverne får og giver feedback – på klasseniveau eller grupperne imellem. Herefter kan eleverne genåbne deres fotohistorier og på den måde få et endnu bedre produkt ud af det. Samtidig lærer de at give og modtage konstruktiv kritik.

Temaer og fotohistorier

Tema: Verdens varmeste ørken

I dette tema skal eleverne besøge Afar-folket, der lever som nomader og semi-nomader i den østlige del af Etiopien. De skal undersøge ørkennaturen, besøge en landsby i den stenede ørken og se, hvad der sker på det ugentlige marked i den lille ørkenby Asaita.

Fotohistorier til dette tema:

1.-5. klasse

Tag ud i ørken-naturen

I denne fotohistorie tager eleverne ud og undersøger naturen i Etiopiens Afar-ørken, der et af de varmeste beboede steder på Jorden. Ved at klikke rundt i ørkenlandskabet vil eleverne opdage, at der findes flere forskellige typer af ørken, at det også kan regne i en ørken og at nogle dyre- og plantearter har tilpasset sig det golde landskab. Og midt i det hele er der en aktiv vulkan og giftige svovlsøer.

1.-5. klasse

Det barske ørken-liv

Hvordan er det at bo i en stenet ørken? I denne fotohistorie kommer eleverne helt tæt på livet i en ganske lille ørken-landsby og kan sammenligne med det børneliv, de kender fra Danmark. Hvad spiser folk? Hvor får de vand fra? Hvordan ser der ud inde i de kuppelformede telte? Hvad laver børnene? Og hvorfor spiller dyrene en så stor rolle for nomadefolket i Afar-regionen?

1.-5. klasse

Marked midt i ørkenen

Det ugentlige marked i byen Asaita. Her kommer nomaderne ind fra ørkenen for at købe og sælge kameler og kvæg, tøj og tekstiler, flet og fødevarer. Elevernes opgave er at gå på opdagelse på markedet og lave en fotohistorie om, hvad man kan købe her, og hvad børnene laver. De kommer også med ud i bomuldsmarken, der ligger tæt på ørkenfloden Awash.

Primært for 3.-5. klasse

Livet i ørkenen

Denne fotohistorie er tværgående. Det betyder, at eleverne kan hoppe frem og tilbage i temaets tre panoramaer og lave en fotohistorie med præcis de billeder og lyde, de selv vælger. Fotohistorien kræver lidt mere tid, der er mere stof at holde styr på, og eleverne skal argumentere for de billeder, de vælger. Derfor egner den sig bedst til de lidt ældre elever.

Tema: Højlandets hemmeligheder

En stor del af Etiopien består af et plateau, der ligger i mere end 2000 meters højde. I temaet skal eleverne både undersøge og lave flotte fotohistorier om etiopiernes liv i det frodige højland og om naturen og dyrelivet. De kan også gå på opdagelse i den ortodokse kristendom, som har været i Etiopien siden 300-tallet.

Fotohistorier til dette tema:

1.-5. klasse

Dyr og øer i den store sø

I denne fotohistorie skal eleverne besøge den store Tana-sø i den nordvestlige Amhara-region. Det er her, Den Blå Nil udspringer, og der er et rigt dyreliv med bl.a. flodheste, fisk, pelikaner og andre fuglearter. Eleverne skal også ud i et landdistrikt, hvor de kommer med inden for i en lokal skole og også følger pigernes mange opgaver derhjemme i løbet af en dag.

1.-5. klasse

Etiopiens gamle religion

Størstedelen af etiopierne er ortodokse kristne. Kristendommen har været i Etiopien siden 300-tallet og har gennem tiden udviklet sine egne ritualer og kunstneriske udtryksform. I denne opgave skal eleverne gå på opdagelse i de oldgamle kirker, besøge en præsteskole, opleve den årlige Timkat-festival og meget mere. På den baggrund udvælger de billeder og lyd og laver en spændende fotohistorie.

1.-5. klasse

Det vilde bjergmarked

Her skal eleverne med på et ægte højlandsmarked. Her sælges 'flydende guld', d.v.s. nyhøstet honning, farvestrålende tekstiler, salt fra lavlandets saltmarker, kaffebønner, lædervarer og teff-mel, som man bruger til madpandekagen injera. I denne fotohistorie får eleverne også indsigt i, hvor råvarerne kommer fra, og hvordan de bliver bearbejdet.

Primært for 3.-5. klasse

Det grønne højland

Denne fotohistorie er tværgående. Det betyder, at eleverne kan hoppe frem og tilbage i temaets tre panoramaer og lave en fotohistorie med præcis de billeder og lyde, som de selv vælger. Fotohistorien kræver lidt mere tid og der er mere stof at holde styr på. Derfor egner den sig bedst til de lidt ældre elever.

Tema: Oplev Addis Ababa

Addis Ababa er Etiopiens hovedstad. Byen er i kraftig vækst i disse år, da mange unge opgiver livet på landet og flytter ind til byen i håbet om at finde et arbejde. I dette tema kan eleverne gå på opdagelse på det enorme Mercato-marked, der menes at være Afrikas største. De kan også undersøge, hvordan folk bor i byen og ikke mindst hvad børnene laver her.

Fotohistorier til dette tema:

1.-5. klasse

Afrikas største marked

Mercato-markedet i Addis Ababa er et virvar af mennesker og indtryk. Her handles alt fra madrasser og køkkenting til røgelse, fletvarer og levende fjerkræ. Mercato er også stedet, hvor en stor del af storbyens affald får nyt liv. Både plast, metal og gamle bildæk renses, adskilles, sorteres og sælges videre herfra. Med de mange vilde billeder kan eleverne lave en rigtig flot fotohistorie.

1.-5. klasse

På opdagelse i storbyen

I denne fotohistorie får eleverne et spændende indtryk af Etiopiens voksende hovedstad. De kommer med på et blomstergartneri i byens udkant, de besøger en familie i et slumområde og er med på en af byens mange byggepladser. Eleverne får også indsigt i flere sider af byens børneliv, blandt andet skal de med i et cirkus, hvor børnene træner forskellige former for artisteri.

Primært for 3.-5. klasse

Velkommen til Addis Ababa

I denne fotohistorie kan eleverne frit bestemme, hvilke billeder de vil udvælge til at fortælle om livet i Addis Ababa. Den mere frie form giver mere stof at overskue og egner sig derfor bedst til de lidt ældre elever.

Dansk, 3.-5.- klasse
Omfang: 1-2 lektioner

Skriv til en målgruppe

Disse tre enkle øvelser lærer eleverne, hvad en målgruppe er – og de får hjælp og inspiration til at lave deres egen digitale U-landskalender: De bliver dygtigere til at målrette deres eget valg af emner og deres billedtekster til den målgruppe, de har valgt.

Øvelserne gør også eleverne mere bevidste om, at effektiv kommunikation altid er målrettet en bestemt type modtager: De bliver bedre til at gennemskue, hvornår de selv bliver talt til som en målgruppe – og til selv at målrette kommunikation. Hvad er f.eks. forskellen på, hvordan der tales til børn og til voksne?

Inspiration til læringsmål:

- Eleven kan sætte ord på forskellige målgruppers interesser

Inspiration til tegn på læring:

- Eleven opstiller modsætninger mellem børn og voksnes interesser

Kompetencer og målpar:

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Dansk efter 4. klasse		
Læsning	Eleven kan læse multimodale tekster med henblik på oplevelse og faglig viden	**Sammenhæng 1:** Eleven kan samtale om teksters budskaber / Eleven har viden om teksters påvirkende situation
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer	**Fremstilling 2:** Eleven kan udarbejde multimodale tekster / Eleven har viden om beskrivende og berettende fremstillingsformer
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer	**Forberedelse 1:** Eleven kan udarbejde ideer på baggrund af andre tekster / Eleven har viden om metoder til at undersøge sprog og struktur i tekster
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer i eget og andres liv gennem undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster	**Fortolkning 1:** Eleven kan forklare sin tekstforståelse / Eleven har viden om sammenhæng mellem virkemidler og budskab i tekster
Dansk efter 6. klasse		
Læsning	Eleven kan læse og forholde sig til tekster i faglige og offentlige sammenhænge	**Sammenhæng 1:** Eleven kan vurdere teksters perspektiv på et emne / Eleven har viden om metoder til sammenligning af teksters perspektiver
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i formelle situationer	**Præsentation og evaluering 1:** Eleven kan fremlægge sit produkt for andre / Eleven har viden om modtagerforhold

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

Kommunikation	Eleven kan kommunikere med bevidsthed om sprogets funktion i overskuelige formelle og sociale situationer	**Dialog 1:** Eleven kan påtage sig roller i samtalesituationer / Eleven har viden om frie og formaliserede samtaleformer

Introduktion til eleverne

Klassesamtale om målgrupper

Indled øvelserne med en fælles samtale i klassen med undrespørgsmål eller en fælles refleksion over det fænomen, at noget bliver fortalt forskelligt alt efter, hvem der skal høre det.

Når man fortæller en historie, er det nemlig altid vigtigt at tænke over, hvem der skal høre den. Man taler f.eks. ofte anderledes til voksne end til børn. Og man laver noget andet fjernsyn til store børn end til små børn. Find sammen i klassen eksempler på, hvordan målgruppebevidsthed indvirker på, hvordan vi taler til hinanden i hverdagen.

Idéer til samtaler

1. **Reklamer** er ofte meget målgruppebevidste. Tal om, hvordan reklamer er anderledes for børn end for voksne. Eller for piger og drenge.
2. Vi får **nyheder** og information fra mange medier. F.eks. tv, YouTube, aviser og radio. Er der forskel på, hvordan medierne fortæller nyheder til børn og voksne? Og får alle voksne mon de samme nyheder?
3. Ofte er man også målgruppebevidst, når man laver **produkter**. F.eks. er pigetøj som regel anderledes end drengetøj. Diskutér hvornår og hvorfor man laver forskellige produkter til drenge og piger eller voksne og børn. Det kan være bøger, tøj, fødselsdagsgaver, mad, musik og meget andet.

De tre forslag til opgaver

De følgende sider kan du udskrive til eleverne eller vise dem på storskærmen.

Alle tre øvelser kan gennemføres i plenum med hele klassen – eller i grupper på f.eks. 4-5 elever, der evt. bagefter kan fremlægge deres resultater i plenum efterfulgt af en fælles konklusion.

Øvelserne stiller eleverne overfor en konkret opgave, hvor de skal vælge blandt 10 pointer. De skal vælge de pointer, som de tror, vil være bedst til at overtale voksne eller børn til noget bestemt.

Det er nemlig kernen i, hvordan man gør, når man arbejder med målgruppekommunikation: Hvis man skulle skrive en fængende tekst til målgruppen i de tre eksempler, så ville man netop fokusere på de pointer, der bedst kan overtale dem.

Øvelse 1:
En tur i cirkus

Hvis du skulle overtale enten dine forældre eller en kammerat til en tur i cirkus, hvad ville du så sige? Læs følgende argumenter.

Diskutér først, hvilke af argumenterne I tror ville virke bedst overfor forældre. Sæt en rød ring rundt om dem.

Diskutér bagefter, hvilke af argumenterne I tror ville virke bedst overfor en af jeres kammerater. Sæt en grøn ring rundt om dem.

1. Der er rabat i dag.
2. Det er en god måde at være sammen hele familien.
3. Man kan få slik i pausen.
4. Man kan klappe dyrene bagefter.
5. Man kan lære noget vigtigt af akrobaterne. De er et godt eksempel på, hvad man kan opnå, hvis man slider hårdt i det med at øve sig hver dag.
6. Der er musik og sjove klovne.
7. Vi kan tage nogle fede selfies og vise alle andre, hvor sjovt vi har det.
8. Alle de andre børn skal med.
9. Jeg skriger, indtil du siger ja.
10. Det er en vigtig del af dansk kultur.

Øvelse 2:
En rejse til Etiopien

Hvis du skulle overtale dine forældre eller en ven til en rejse til Etiopien, hvad ville du så sige? Læs følgende argumenter.

Diskutér først i gruppen, hvilke af argumenterne I tror ville virke bedst overfor forældre. Sæt en rød ring rundt om dem.

Diskutér bagefter, hvilke af argumenterne I tror ville virke bedst overfor en af jeres kammerater. Sæt en grøn ring rundt om dem.

1. Kulturen er fantastisk – de har spændende mad og oldgamle kirker!
2. Vi kan tage selfies og vise alle andre, hvor sjovt vi har det.
3. Jeg skriger, indtil du siger ja.
4. Vi lærer en hel masse.
5. Det er en god måde at være sammen hele familien.
6. Det er vigtigt at se andre måder at leve på.
7. Vi kan prøve en ægte sivbåd, vandre i bjergene og drikke kaffe.
8. Vi kan shoppe på Afrikas største marked.
9. Der er dejlig varmt.
10. Der er rabat i dag.

Øvelse 3:
Kan du gennemskue de voksne?

Du er også selv en målgruppe. Forestil dig nu, at dine forældre gerne vil have dig med på museum.

Sæt først en rød ring om de argumenter, som dine forældre vil bruge for at få dig med.

Sæt bagefter en grøn ring om de argumenter, som du tror, at dine forældre selv synes er vigtigst.

Er de forskellige eller de samme?

1. Det er en god måde at være sammen hele familien.
2. Der er rabat i dag.
3. Jeg skriger, indtil du siger ja.
4. Vi lærer en hel masse.
5. Man kan få is i caféen.
6. Vi kan tage selfies og vise, hvor sjovt vi har det.
7. Vi trænger til at komme ud.
8. Der er en børneafdeling.
9. Der er en børneafdeling, og så kan jeg få en lur, mens I leger. Det bliver så sjovt!

BØRNENES U-LANDS KALENDER 2020

Dansk, 3.-5. klasse
Omfang: 1-2 lektioner

Billedtekster og overskrifter

Disse tre øvelser lærer eleverne, hvordan en god billedtekst kan gøre et billede mere spændende og informativt – eller give det ny mening. Og hvordan man laver en god overskrift.

Billedtekster er meget vigtigere, end mange tænker. Og Børnenes Egen U-landskalender består netop af billeder, som eleverne udvælger, og billedtekster, som de skriver til.

Du får også baggrundsviden og eksempler, du kan bruge som introduktion og klassesamtale. Øvelserne kan laves i grupper eller hver for sig.

Inspiration til læringsmål:

- Eleven kan bevidst vælge samspil mellem tekst og billede i henhold til formål
- Eleven kan udforske samspillet mellem tekst og billede

Inspiration til tegn på læring:

- Eleven sætter ord på forskellige billedteksters virkemidler

Kompetencer og målpar:

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Dansk efter 4. klasse		
Læsning	Eleven kan læse multimodale tekster med henblik på oplevelse og faglig viden	**Sammenhæng 1:** Eleven kan samtale om teksters budskaber / Eleven har viden om teksters påvirkende situation
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer	**Fremstilling 2:** Eleven kan udarbejde multimodale tekster / Eleven har viden om beskrivende og berettende fremstillingsformer
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer i eget og andres liv gennem undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster	**Fortolkning 1:** Eleven kan forklare sin tekstforståelse / Eleven har viden om sammenhæng mellem virkemidler og budskab i tekster
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer i eget og andres liv gennem undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster	**Vurdering 2:** Eleven kan deltage i samtaler om teksters kvalitet / Eleven har viden om kvalitetskriterier

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

Dansk efter 6. klasse		
Læsning	Eleven kan læse og forholde sig til tekster i faglige og offentlige sammenhænge	**Forberedelse 1:** Eleven kan orientere sig i tekstens dele / Eleven har viden om rubrikker, billeder, diagrammer og grafik
Læsning	Eleven kan læse og forholde sig til tekster i faglige og offentlige sammenhænge	**Sprogforståelse 1:** Eleven kan anvende overskrifter og fremhævede ord til at skabe forståelse af tekster / Eleven har viden om ord og udtryk, der forklarer nyt stof
Læsning	Eleven kan læse og forholde sig til tekster i faglige og offentlige sammenhænge	**Sammenhæng 1:** Eleven kan vurdere teksters perspektiv på et emne / Eleven har viden om metoder til sammenligning af teksters perspektiver
Læsning	Eleven kan læse og forholde sig til tekster i faglige og offentlige sammenhænge	**Sammenhæng 2:** Eleven kan vurdere teksters anvendelighed / Eleven har viden om kriterier for teksters anvendelighed

Klassesamtale om billedtekster

Præsenter klassen for, hvad billedtekster er. I elevbogen er der billedtekster til næsten alle billederne. Fortæl om gode og mindre gode billedtekster, og hvorfor de er vigtige. Du får inspiration i baggrundsafsnittet nedenfor.

På de følgende sider får du også en række eksempler, du kan bruge i klassen – vis dem på storskærmen eller del dem ud, og diskutér, hvilke billedtekster, der fungerer godt og hvorfor. Desuden får du tre små øvelser, eleverne selv kan arbejde med – alene eller i grupper.

Baggrund til samtalen

Det særlige ved billedtekster er, at de skal spille sammen med et helt andet medie end ord, nemlig en illustration. Og så er billedtekster supervigtige for læseren. Derfor er det godt at vide noget om, hvordan billeder og tekst fungerer sammen.

Fire vigtige pointer om billedtekster

- En god billedtekst kan gøre en verden til forskel for, hvordan man opfatter billedet – og hvad man lærer.
- Næst efter overskriften, så er billedteksterne ofte det allerførste – og måske det eneste! – man læser, når man bladrer op på en side eller når man kommer ind på en webside. Derfor er en billedtekst en vigtig chance for at fortælle læseren noget særlig vigtigt. Det ved alle dygtige redaktører, og derfor gør de sig umage med dem.
- Skriver man blot "en ko" ved et billede af en ko, så giver billedteksten intet til billedet. Så kan den godt undværes. Og så er billedet kun pynt.
- Man må altid give læseren lidt mere, hjælpe lidt til. Den gode huskeregel er altid at spørge sig selv: Hvorfor skal min læser se på dette billede, hvad skal hun lære af det eller hvad vil jeg gerne fortælle hende med det?

Tre måder at lave billedtekster på

1. Billedtekster kan forklare om, hvad der er på billedet.
2. Billedtekster kan bruges som en lille faktatekst, der giver læseren en vigtig viden – og hvor billedet bare bruges som et eksempel.
3. Billedtekster kan også bruges på en helt tredje måde, der mere handler om at 'drille' læseren lidt, lave sjov eller lege med fantasien: Teksten kan helt ændre betydningen af billedet ved at fortælle om noget, man ikke ser på billedet. Eller måske noget, man forestiller sig vil ske om et lille øjeblik. Nogle kalder dette en udvidende billedtekst.

Se tre eksempler på arket på følgende side – dem kan du evt. vise til klassen.

Også vigtigt på de sociale medier og i reklamer

Billedteksten kan altså fuldkommen styre, hvordan vi ser billedet, og hvad vi får ud af det. Så på en måde er billedteksterne og overskrifterne det allervigtigste.

Det gælder i høj grad også på nettet.

På de sociale medier er billedteksten helt i centrum: Næsten al kommunikation på Facebook, Instagram, Snapchat og andre platforme fungerer ved hjælp af et billede med en lille overskrift og en kort (billed-)tekst.

Plakater og reklamer fungerer omtrent på samme måde: De har næsten altid form af et billede plus en kort tekst. Og i artikler og bøger er det som nævnt ofte billedteksterne, der bliver læst først.

På de næste sider finder du:

- 2 ark med eksempler til at vise frem til klassesamtale.
- 1 elevøvelse med billedtekster
- 2 elevøvelser med overskrifter

Eksempel 1:

Når der er fest i kirken i Etiopien, tager de allesammen fint tøj på, både præsterne og alle de andre.

Eksempel 2:

Jesu dåb er en fest: I januar holder de en kæmpe fest i hele Etiopien. Festen hedder Timkat. De fejrer den dag, hvor Jesus blev døbt. Timkat betyder nemlig dåb. Der er flotte optog med præster og musik i mange byer.

Eksempel 3:

Mon ham der bagved har fået noget i øjet, eller er han bare ked af, at han mangler en tromme?

#23 Ørkenpigen
Eksempler på billedtekster

BØRNENES U-LANDS KALENDER 2020

Samtale i klassen:

Hvilke billedtekster fungerer bedst? Hvordan ændrer teksten billedet?

1: En kæmpe mad-pandekage - det elsker de i Etiopien, og det spiser de også rigtigt ofte. Her kommer der kød på den. Andre gange spiser de den med grøntsager og sovs på.

2: Kan du lide pandekager? Den er stor, og den er helt klar til at blive spist.

1: Drengen har røde bukser på. Træerne er grønne. Der er også en masse snore, der går ned i vandet. Jeg synes, billedet er pænt.

2: Denne sivbåd er lavet, ligesom man lavede både i oldtiden i Egypten. Den er bare lavet af siv, der er bundet sammen. Den er god at fiske fra.

1: Den er verdens hurtigste dyr på land: Der lever geparder i Etiopien, og de kan løbe over 100 kilometer i timen. De er også rigtigt flotte!

2: Gepard.

1: De hedder græshopper. Græshopper ligner ikke fugle. De ligner heller ikke hunde. Græshopper kan være brune og grønne. Der er mange af dem her på dette billede. Manden vifter med sine arme. Han synes nok, de er irriterende.

2: Hjææælp – en million græshopper! I Afrika kommer der nogle gange kæmpe flokke af store græshopper. Så spiser de alle planter på deres vej. Også korn og grøntsager på markerne.

1: Man må ikke lege med lort. Pigen gør det alligevel. Måske har hun fået lov af sin mor og far. Lorten er brun, og den kommer fra en ko.

2: Pigen her samler kokasser. Når de er blevet helt tørre i solen, kan de nemlig brændes på bålet. Det er smart, hvis man ikke har så meget træ.

1: Her er et vandfald. Der er meget vand, og man må sikkert ikke bade i det. Der er også nogle store klipper, som er sorte og høje. Jeg er ikke så glad for klipper, der er så høje som her.

2: Lige her starter den flod, der hedder Nilen. Det er verdens længste flod. Vandfaldet ligger i Etiopien.

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

Øvelse: Billedtekster

Skriv selv billedtekster. Gør billedet mere spændende ved at fortælle om noget, du har lært om Etiopien.

Klassesamtale: Overskrifter

Overskriften fortæller, hvad teksten handler om, og den skal give folk lyst til at læse teksten. Nogle gange lover overskriften mere, end teksten kan holde. Andre gange er overskriften utydelig eller kedelig.

Her har vi samlet nogle eksempler på overskrifter, som kunne være overskriften til en lille faktatekst eller billedtekst. Hvilke af disse overskrifter ville give dig lyst til at læse en tekst, der står neden under? Og hvilke fortæller for lidt?

Etiopien

Kapitel 1

Sådan leger børnene i ørkenen

Verdens største pandekager?

De spiser

Den farlige flodhest

Øvelse: Overskrifter

Skriv selv overskrifter til korte faktatekster. Prøv, om du kan beskrive præcis, hvad teksten handler om i så få ord som muligt. Eller skriv helt kort det vigtigste eller mest overraskende af det, teksten handler om.

Eksempel:

Gederne sover i stenhuler

Geder og får er vigtige dyr i Afar. De giver både mælk, kød og skind. Geder er også dygtige til selv at finde mad. De kan spise næsten alt. Ofte laver Afar-folket små huler af sten, som gederne bor i om natten. Så er de godt beskyttet.

Skriv nu selv overskrifter til teksterne:

Roser vokser rigtig godt i det milde klima omkring Addis Ababa. Derfor findes der store gårde i området, der dyrker en masse flotte roser. Nogle af dem sælges også i butikker i Danmark.

Her er vi på besøg i en lille skole i Etiopiens højland. Den ser ret slidt ud, men børnene lærer en masse. Heldigvis kommer flere og flere børn i Etiopien i skole, men der er stadig mange fattige børn, der kun går der nogle få år.

Se den flotte kirke her. Den er meget gammel. Den er ikke bygget af mursten. Den er blevet hugget ud af klippen i ét stykke. I Etiopien siger man, at en hær af engle hjalp kong Lalibela med at hugge den ud.

Det myldrer med mennesker her på markedet. Det hedder Mercato. Det ligger i Addis Ababa. Man siger, det er det største marked i hele Afrika. Man kan købe næsten alt her. Også mad, levende dyr, tøj og brugt plastik.

I ørkenen Afar er der meget varmt det meste af tiden. Det er et af de varmeste steder i hele verden, hvor der bor mennesker. Det regner kun få gange om året. Derfor er det svært at finde vand.

Dansk, 3.-5. klasse
Omfang: 1-4 lektioner

Lær at disponere

Hvad er vigtigst? Hvad skal først? Hvad passer godt sammen? I denne opgave opdager eleverne, hvad disponering betyder for en lille fortælling – og de prøver i enkle øvelser selv at lege med 'byggeklodserne'.

God formidling handler i høj grad om fravalg og sortering. Både når man skriver en dansk stil og alle andre steder. Eleverne kan også bruge deres ny viden til at lave en endnu bedre 'Børnenes Egen U-landskalender': Her skal de nemlig selv vælge, hvilke fotos og fakta de vil bruge, i hvilken rækkefølge, og om der skal være en særlig sammenhæng.

Inspiration til læringsmål

- Eleven kan disponere det indsamlede stof

Inspiration til tegn på læring

- Eleven udvælger relevant stof, som kommunikeres og disponeres i en let forståelig struktur

Kompetencer og målpar

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Dansk efter 4. klasse		
Læsning	Eleven kan læse multimodale tekster med henblik på oplevelse og faglig viden	**Forberedelse 1:** Eleven kan strukturere sin baggrundsviden / Eleven har viden om metoder til strukturering af viden
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer	**Forberedelse 1:** Eleven kan udarbejde ideer på baggrund af andre tekster / Eleven har viden om metoder til at undersøge sprog og struktur i tekster
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer	**Forberedelse 2:** Eleven kan opdele fremstillingsprocessen i mindre dele / Eleven har viden om enkle fremstillingsprocesser
Dansk efter 6. klasse		
Læsning	Eleven kan læse og forholde sig til tekster i faglige og offentlige sammenhænge	**Sammenhæng 1:** Eleven kan vurdere teksters perspektiv på et emne / Eleven har viden om metoder til sammenligning af teksters perspektiver
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i formelle situationer	**Forberedelse 2:** Eleven kan udarbejde forprodukter til dramatiske, dokumentariske og interaktive produktioner / Eleven har viden om synopse, manuskript og storyboard

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i formelle situationer	**Fremstilling 1:** Eleverne kan udarbejde anmeldelser, instruktioner og fagtekster / Eleven har viden om kommenterende og forklarende fremstillingsformer

Opgaven

Dette opgaveark indeholder først tre små øvelser om disponering og rækkefølge. Øvelserne kan du enten printe ud til eleverne eller du kan tage det som en klasseopgave i plenum, hvor du viser arkene på storskærmen.

Til sidst er der en opgave, der handler om at arbejde mere i dybden med disponering: Nemlig hvordan eleverne nu kan bruge deres nye viden til at lave en endnu mere spændende digital kalender i web-værktøjet til "Børnenes Egen U-landskalender", hvor de eksperimenterer med at disponere det stof, de vælger at fortælle om bag kalenderens låger.

Opgave 24 A og B:

Skab orden i ordskyen

A – Øvelse om emner

Her finder du en række ord. Brug forskellige farver blyanter eller tuscher, og brug den samme farve til at sætte ring rundt om de ord, du synes kunne passe godt sammen i en gruppe som emner i den samme lille fortælling om en side af Etiopien.

Er der nogle ord, som kan passe i mere end én gruppe? Er der andre, der slet ikke passer i nogen af dine grupper? Hvorfor? Prøv, om du kan give dine grupper navne, der beskriver, hvad gruppen handler om.

B – Øvelse om rækkefølge

Hvis du skulle fortælle en ven om Etiopien, hvilke af emnegrupperne ville du så tage med? Hvilken rækkefølge ville du så fortælle dem i? Hvad vil en god ven synes, er mest spændende at høre først? Hvorfor? Giv grupperne numre, der viser rækkefølgen.

Arbejde
Landsby
Ægteskab
Regn
Ørken
Kaffe
Mobiltelefon
Telt
Marked
Addis Ababa
Lege
Flodhest
Pandekage
Klipper
Vand
Cirkus
Kirke
Pagtens ark
Nomade
Geder
Sivbåd
Sø
Mel
Honning
Engle
Fisker
Kamel
Skole
Fattig
Trafik
Mælk
Nilen
Alfabet
Kød
Tørke

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

Opgave 24 C:

Om at vælge og lave rækkefølge

Trin 1: Udvælge

Her er et billede af Halima, der er hovedpersonen i fortællingen 'Ørkenpigen'. Der er også 14 informationer om hende.

Men man kan ikke altid fortælle alting. Man må vælge det vigtigste. Og det kan man sagtens gøre på flere forskellige måder. Men så får man også lidt forskellige historier ud af det.

Hvis du skulle fortælle om Halima til en, der ikke kendte hende, hvilke fem informationer ville du så vælge? Hvilke synes du, er de vigtigste? Hvorfor?

Sæt en cirkel om de fem informationer, du vælger.

Trin 2: Lave rækkefølge

Rækkefølgen er også vigtig. Man kan ikke fortælle alting på én gang. Men hvad skal fortælles først og hvad skal til sidst?

Sæt nu de fem ting, du valgte om Halima, i den rækkefølge, som du synes vil give den bedste, lille fortælling om hende. Skriv 1 ud for den første ting, 2 for den næste o.s.v.

Eventuelt kan du bagefter prøve at vælge en ny kombination af fem informationer. Nogle af dem må gerne være de samme som før. Marker dem med en ny farve. Hvordan bliver historien anderledes nu?

Her er Halima.

Halima bor i Etiopien.

Halima kan ikke lide prutter.

Halimas familie bor i et telt.

Halimas onkels fætter har haft en brun kamel.

Halima har en far.

Halima synes, det er vigtigt at gå i skole.

Halima vil ikke giftes.

Halima familie er fattig.

Der er flodheste i det land, Halima bor i.

Halima har en særlig ged.

Halima har en bror, der er en god hjælper.

Der mangler vand i Halimas landsby.

Halimas tøj er lavet af uld og bomuld.

Halima vil gerne være lærer.

Opgave 24 D:

5 tips: Sådan kan I lege videre med disponering i Børnenes Egen U-landskalender

Nu kan du evt. lade eleverne arbejde mere indgående og praktisk med de to greb – udvælge og rækkefølge – i en rigtig produktion: Web-værktøjet til Børnenes Egen U-landskalender er nemlig indrettet, så eleverne har nem mulighed for at lege med disponeringen af deres stof.

Når de laver deres kalender, vælger de først at lade den færdige kalender have et bestemt antal låger, f.eks. 12 eller 24. Kalenderen bliver en fortælling om årets land – som kan laves på mange måder. Bag hver låge skal de indsætte et foto, de selv vælger, og skrive en overskrift og en billedtekst til. De vælger selv, hvad hver låge skal handle om.

De kan sagtens bare nøjes med at fylde alle deres låger op hurtigt og 'lige ud ad landevejen'. Men du kan også vejlede dem til at bruge disse muligheder for at arbejde mere indgående med disponeringen:

1 – Oprette for mange låger: Eleverne kan oprette så mange låger, de vil – og de kan sagtens producere indhold til dem alle. Men de skal bare til sidst vælge, hvilke af deres låger, der rent faktisk skal være med og vises på den færdige kalender. Hvis de nu f.eks. har lavet indhold til 20 låger, men deres kalender kun har plads til 12 låger, så skal nogle jo sorteres fra.

Det svarer lidt til arbejdsprocessen med at lave en planche, hvor man først laver en masse flotte udklip – og bagefter vælger dem ud, der er vigtigst og passer bedst sammen.

På denne måde kan eleverne frit oprette låger med alle de tematikker, de umiddelbart synes er interessante at fortælle om. De kan nøjes med at give hver af de foreløbige låger et emne – eller nøjes med at skrive overskriften. Det vil give dem et hurtigt og godt overblik over deres udvalgte stof.

2 – Overblik og udvælgelse: Nu kan eleverne begynde at sortere. Hvis der kun er plads til 12 låger på deres kalender, men de har lavet indhold til 20, så må de vælge nogle fra, så kun de vigtigste eller de mest relevante for deres fortælling står tilbage.

3 – Sammenstille emnegrupper: De kan f.eks. bruge grebet fra øvelse A i denne opgave: De kan flytte rundt på deres låger på skærmen, så de danner nogle grupper af emner. Det er også en god proces for at opdage, om der er nogle låger med et indhold/emne, der falder uden for og godt kan sorteres fra.

4 – Rækkefølge: Når de til sidst har udvalgt de låger/emner, der faktisk skal med, giver kalender-værktøjet dem også mulighed for frit at flytte rundt på rækkefølgen af deres låger: Hvad skal fortælles allerførst og ligge i den færdige kalenders låge 1 – den, som modtageren først åbner? Og hvad skal fortælles bagefter?

5 – Undervejs – evt. printe ud og evaluere: Kalender-værktøjet giver også eleverne mulighed for at printe et overblik over alle de låger, de har oprettet og som er under produktion. Man skal trykke på "Fuld oversigt" nede ved låge-værktøjet. På den printede oversigt kan de se foto, emne, overskrift og billedtekst til hver af de låger, de har under produktion. Det print kan de bruge til at vise og evaluere disponeringen af deres indhold undervejs med en anden elev eller en anden gruppe.

Dansk, 1.-5. klasse
Omfang: 2-8 lektioner

Børnenes Egen U-landskalender:

Lav en flot, digital lågekalender

Her får du tips til, hvordan I arbejder bedst med værktøjet til at lave elevernes egen, interaktive lågekalender. Den kan laves både som en julekalender, en ugekalender eller til andre anledninger. Og så er værktøjet nemt og logisk at arbejde med for eleverne. Den færdige kalender er flot at se på og spændende at åbne og kigge i for dem, der modtager den, f.eks. forældrene.

Den er oplagt at bruge som afslutning på en periode om årets land. Eller som en sjov 'indholdsfortegnelse' over dagene i jeres forløb til eleverne og forældrene.

Her er fordelene:

- Elevernes arbejde med at lave Børnenes Egen U-landskalender rummer masser af danskfaglighed og foregår i et nemt, skræddersyet web-værktøj. Det har indbygget alt, hvad de skal bruge, og de bliver guidet skridt for skridt.
- Eleverne skaber enkeltvis eller i grupper et flot slutprodukt: De laver en digital u-landskalender med låger og spændende indhold – målrettet til f.eks. deres forældre eller til en venskabsklasse, der bagefter kan se kalenderen på deres computer eller mobil.
- Bag lågerne gemmer sig fotos og små tekster om interessante ting fra årets land. Eleverne har selv udvalgt og skrevet det hele.
- Undervejs kan eleverne reflektere over målgruppe og disposition, de udvælger fotos, de skriver billedtekster og overskrifter, de laver en flot reklame, og til sidst kan de følge, hvordan modtagerne faktisk bruger deres kalender.
- I kan vælge at lave en kalender som en nem lynproduktion.
- Men I kan også 'skrue op' og bruge nogle af værktøjets ekstra muligheder og få endnu dybere danskfaglighed og endnu flottere resultat.

Inspiration til læringsmål

- Eleven kan fremstille en digital kalender til en målgruppe baseret på egen research.

Inspiration til tegn på læring

- Eleven formidler fakta i et digitalt produkt og kan sætte ord på sammenhængen mellem produkt og målgruppe

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

Kompetencer og målpar:

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Kristendomskundskab efter 3. klasse		
Kristendom	Eleven kan udtrykke sig om, hvad kristendom er og om centrale begivenheder i kristendommens historie, herunder folkekirkens betydning i Danmark.	**Kristendommens historie 1:** Eleven kan udtrykke sig om enkelte begivenheder i kristendommens historie / Eleven har viden om kristendommens opståen og udvikling
Dansk efter 4. klasse		
Læsning	Eleven kan læse multimodale tekster med henblik på oplevelse og faglig viden	**Forberedelse 1:** Eleven kan strukturere sin baggrundsviden / Eleven har viden om metoder til strukturering af viden
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer	**Fremstilling 2:** Eleven kan udarbejde multimodale tekster / Eleven har viden om beskrivende og berettende fremstillingsformer
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer	**Forberedelse 1:** Eleven kan udarbejde ideer på baggrund af andre tekster / Eleven har viden om metoder til at undersøge sprog og struktur i tekster
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer	**Forberedelse 2:** Eleven kan opdele fremstillingsprocessen i mindre dele / Eleven har viden om enkle fremstillingsprocesser
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer	**Præsentation og evaluering 2:** Eleven kan vurdere produktets kvalitet, formål, struktur og layout / Eleven har viden om enkle evaluerings-metoder
Dansk efter 6. klasse		
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i formelle situationer	**Planlægning 1:** Eleven kan tilrettelægge processer til fremstilling af faglige produkter alene og i samarbejde med andre / Eleven har viden om fremstillingsprocesser
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i formelle situationer	**Forberedelse 2:** Eleven kan udarbejde forprodukter til dramatiske, dokumentariske og interaktive produktioner / Eleven har viden om synopse, manuskript og storyboard
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i formelle situationer	**Fremstilling 1:** Eleverne kan udarbejde anmeldelser, instruktioner og fagtekster / Eleven har viden om kommenterende og forklarende fremstillingsformer

Lærerens forberedelse

1. Brug fem minutter på at få et totalt overblik ved at se den lille video-tutorial om værktøjet. Så ved du, hvordan værktøjet fungerer. Videoen finder du i hjemmesidens Filmbank. Eleverne kan selv se den samme video inde i værktøjet.
2. Sørg for, at hver gruppe eller hver elev har en computer eller tablet med adgang til internettet.
3. Prøv gerne værktøjet igennem selv på forhånd – så kan du vise eleverne på storskærmen, hvordan det fungerer. Værktøjet er enkelt og intuitivt at arbejde med.
4. Vil du gerne have, at elevernes kalendere skal handle om bestemte emner, f.eks. N/T? Det kan du sagtens styre. Eleverne skal nemlig finde deres fakta og fotos i et eller flere af 8 panoramaer, der handler om hver deres vinkel på årets land. Du kan bestemme, at eleverne må vælge frit – eller at de kun kan vælge nogle bestemte panoramaer. Se oversigt nederst i dette opgaveark.
5. Mere vejledning: I lærervejledningen finder du også en praktisk trin-for-trin guide. Du kan desuden se og prøve et eksempel på en færdig kalender (find den på hjemmesiden under 'Børnenes egen kalender' i lærer-universet).

Opgaven

Den hurtige og simple produktion: Sådan laver I kalenderen i klassen

I kan godt vælge blot at lade eleverne lave en lyn-produktion, der fokuserer på hurtigt at lave en flot, digital lågekalender – f.eks. som afslutning på jeres forløb. Det kan de gøre på helt ned til 2-3 lektioner, men kalenderen bliver selvfølgelig endnu bedre, hvis eleverne har mere tid. Og de synes, processen er sjov.

1. **Inddel klassen i grupper** á 3-4 elever. Hver gruppe skal have én computer/tablet. Du kan du også vælge at lade leverne lave hver sin kalender.
2. **Se tutorial-videoen** sammen. Den ligger i Filmbanken i hjemmesidens lærer-univers. Den ligger også inde i selve web-værktøjet, så eleverne selv kan se den.
3. **Vis eleverne den færdige kalender** på storskærmen – der ligger et eksempel i lærer-universet på hjemmesiden under "Børnenes Egen U-landskalender".
4. **Sæt eleverne i gang med selv at producere kalenderen.**
5. **Lad eleverne lave en flot reklame for den.**

Tip – hvis det skal gå ekstra hurtigt: Nøjes med at lave en kalender med få låger, f.eks. 4 eller 7. Og giv eleverne besked på kun at vælge få panoramaer at researche i. Dermed får de nemlig mindre stof at tage stilling til.

Tip til de yngste klasser: Her kan du evt. lave en fælles kalender for hele klassen, som er målrettet til alle klassens forældre; så kan hver gruppe lave nogle få låger, og så færdiggør I kalenderen sammen på tavlen.

Sådan hjælper værktøjet eleverne trin for trin – frem til færdigt resultat

Elevernes kalender fungerer som en flot formidling af deres viden om årets land. Undervejs hjælper værktøjet eleverne til at gennemgå disse otte trin:

1. **De vælger en pæn forside og en målgruppe** til deres kalender.
2. **De reflekterer lidt over deres målgruppe** og skriver noter om den.
3. **De vælger antallet af låger og antallet af panoramaer, de vil researche i** – så det passer til anledningen for kalenderen (julekalender? Advents- eller ugekalender?), til jeres tid og til målgruppen.
4. **De researcher** i de billedserier og små faktatekster om forskellige emner, der gemmer sig inde i hvert af panoramaerne.
5. **De skaber indholdet til lågerne:** De udvælger til hver låge et billede og skriver en fortællende billedtekst og en overskrift.
6. **De disponerer evt. lågerne:** Eleverne kan vælge at flytte rundt på rækkefølgen af deres låger, gruppere dem i emner og overveje, hvilke der er vigtigst. Den proces kan de dog også springe over. Se flere tips nedenfor.
7. **De laver en flot reklame for deres kalender** – det er nemt og er indbygget i værktøjet. Reklamen rummer også det unikke link, som modtagerne skal bruge for at komme ind og se kalenderen fra deres mobil eller computer.
8. **De kan** følge resultatet **bagefter** – hvis de vil: Hvor mange bruger vores kalender?

Ekstra tips til arbejdet med værktøjet

Tip 1:

Den lille sjove:
Lav selv en kalender, som dine elever skal åbne hver dag

Nogle lærere har fortalt os om en sjov idé til at bruge kalender-værktøjet helt anderledes, end vi havde forestillet os:

De laver en dagsplan for klassens forløb om årets land og deres arbejde med U-landskalenderens materiale. Så skal eleverne hver morgen åbne en låge og se et billede og en lille tekst om, hvad de skal arbejde med i dag.

Nogle af de lærere sendte så også et link til denne 'arbejdskalender' ud til alle forældrene på forældre-intra, så forældrene kunne følge med. Det var en stor succes!

Tip 2:

Den grundige produktion:
Så nemt kan du uddybe elevernes læring i et eller flere af trinene

Du kan nemt justere elevernes proces, så de opnår en dybere læring i et eller flere trin af deres arbejde med værktøjet. Det er nemlig indrettet, så der er mulighed for ekstra danskfaglig læring om kommunikation i hvert eneste trin af arbejdet.

Du kan frit vælge, om eleverne skal fordybe sig mere i blot et enkelt af trinene – eller i dem alle.

A. **Reflektér sammen om målgruppen:** Du kan lade klassen vælge den samme målgruppe for alle deres kalendere, f.eks. forældrene og andre voksne i familien eller en venskabsklasse. Tal så om, hvad jeres målgruppe interesserer sig for, om de ved noget om landet, og hvordan man skal fortælle til dem. Det giver eleverne en pejling på, hvad der er interessant at fortælle om i deres kalender. I kan også udvide ekstra med de små øvelser i Opgavearket om 'Skriv til en målgruppe'. Det finder du i Opgavebanken.

B. **Lav en kalender med mange** låger. Eleverne skal så gennem mere stof, de skal skrive flere tekster, og de kan vælge at arbejde mere med disponeringen.

C. **Arbejd med disponeringen:** I værktøjet har eleverne et godt overblik over deres låger, og de kan flytte rundt på rækkefølgen af dem. Derfor kan du lade dem eksperimentere med disponeringen. De kan lave grupper af låger med bestemte emner, og de kan overveje rækkefølgen. De kan også godt lave indhold til flere låger, end der er plads til i den færdige kalender. Så må de til sidst vælge ud, hvilke låger, der faktisk skal vises på kalenderen. Se flere tips og små øvelser til disponeringen opgavearket 'Lær at disponere'. Det ligger også i Opgavebanken.

D. **Brug en reflekterende og evaluerende arbejdsproces:** Værktøjet er indrettet, så eleverne kan arbejde i en proces, hvor de går frem og tilbage mellem trinene i arbejdsprocessen og derfor får fri mulighed for at ændre og forbedre deres produkt. De kan gå frem og tilbage mellem deres noter om målgruppen, deres research i panoramaerne, og deres produktion af indhold til lågerne. Så kan de tjekke, om de er på rette spor i forhold til stoffet og den ramme, de selv har sat. Du kan også indføre enkle evalueringsloops undervejs – se tips til evaluering nedenfor.

E. **Lær endnu mere om kommunikation:** Du kan også indlede med at følge det lille, danskfaglige kommunikationsforløb og bruge de tre opgaveark i opgavebanken om at skrive gode billedtekster/overskrifter, om målgrupper og om disponering. Her arbejder I gennem enkle øvelser med tre helt centrale formidlings-kompetencer. Mini-forløbet er også nærmere beskrevet på en side i lærervejledningen.

Tip 3:

Afpas antallet af panoramaer til jeres tid og til antallet af låger

- Til en kalender med 24 låger skal eleverne have meget materiale. Her er det passende at vælge mindst 3-4 panoramaer.
- Til en kalender med kun 4 låger er det nok med 1-2 panoramaer.

Vejled dine elever, så de ikke får valgt alt for mange panoramaer. De kan hele tiden vælge flere panoramaer til undervejs i processen, hvis de vil have mere stof, men de kan ikke vælge dem fra igen.

Hvert panorama handler om en vinkel på årets land (se skemaet nederst i dette opgaveark) og rummer typisk 10-12 hotspots med billeder og en lille faktatekst. De billeder og fakta er det stof, som eleverne bagefter kan bruge til at lave deres egne låger.

Så jo flere panoramaer, eleverne vælger at gå på opdagelse i, desto mere materiale og viden får de – og desto mere tid skal de bruge på deres research.

Tip 4:

Vælg et emne til lågen – eller opfind emnet selv

Når eleverne opretter en låge, bliver de bedt om først vælge et emne, som denne låge skal handle om. De emner, de får at vælge mellem, vises på en dropdown-liste. Værktøjets emneforslag er knyttet til indholdet i hvert panorama. De fleste af emnerne kan man også finde stof til i mere end ét panorama.

Emnerne er kun en inspiration, der kan hjælpe eleverne med at få overblik og ideer. Man kan sagtens lave flere låger med samme emne – men bruge forskellige billeder og lave forskellig tekst til.

Eleverne kan også vælge selv at definere et emne for lågen. Så vælger de bare "Vi finder selv på noget" og kan så med et par ord beskrive emnet for denne låge i det åbne tekstfelt.

NB: Lågens emne vises ikke i den færdige kalender. Emnet er kun en støtte og en 'huskeseddel' til eleverne selv – så de nemmere kan danne sig et overblik over, hvad deres egen kalenders låger skal handle om, inden de går i gang med at vælge fotos og skrive.

Tip 5:

Kalenderen låses, når man trykker "Færdig"

Når eleverne synes, at kalenderen er færdig, skal de til sidst trykke på "Kalenderen er

færdig" nederst i værktøjet. Så kommer der en advarsel frem, der opfordrer dem til at tjekke alle lågerne igennem en ekstra gang for at sikre sig, at alt er i orden.

Når eleverne bekræfter, at kalenderen er færdig, bliver den låst. Nu kan man ikke længere ændre i indholdet.

Samtidig bliver kalenderen offentliggjort på en selvstændig webside, som eleverne får et link til (se mere om linket i tippet om reklamen nedenfor), og som modtagerne kan gå ind på. I kan også selv gå direkte ind og se den færdige kalender i oversigten over skolens kalendere.

Tip 6:

Lav nemt en flot reklame til modtageren

Nederst i værktøjet findes knappen "Lav en reklame". Når man trykker her, får man et enkelt værktøj frem, hvor eleverne kan lave en flot A4-plakat, der reklamerer for deres kalender. Den kan de bruge til at sikre sig, at deres modtagere opdager og bruger deres kalendere.

På reklamen står et link. Det er den unikke internetadresse, som modtageren skal taste ind på sin computer eller mobiltelefon for at få adgang til netop denne elev-kalender og åbne lågerne.

Eleverne kan gøre reklamen flot ved at vælge et godt billede og skrive en overskrift og en lille tekst, der opfordrer til at gå ind og opleve kalenderen. De skal gøre det på en måde, som de tror, vil virke fristende.

De kan sagtens lave flere forskellige reklamer for den samme kalender.

De kan printe den færdige A4-plakat ud og hænge den op, de kan dele den ud i familien – eller du kan som lærer hjælpe dem med at sende den som PDF i en e-mail, på Forældre-intra eller lignende.

Diskutér i klassen, hvordan I bedst gør brug af reklamen.

Tip 7:

Statistik: Hvor meget bliver vores kalender brugt?

Under "Skolens kalendere" kan man bagefter gå ind og se de færdige kalendere.

Nederst under hver kalender vises der her en statistik for netop denne kalender. Den viser, hvor mange gange nogen har besøgt den – og hvilken dag.

På den måde kan eleverne selv se, at nogen rent faktisk har brugt det flotte produkt, de har lavet. Og I kan evt. også bruge det til at afrunde jeres forløb med den overvejelse om effekt, som alle ude i "det virkelige liv" gør sig: Har vi nået vores mål? Har nogen modtaget vores kommunikation? Og skal vi gøre noget for at få flere til at se kalenderen – måske give plakaten til en nabo, onkel eller tante også?

***NB: Det tæller kun som et besøg i statistikken**, når nogen bruger linket fra reklamen til at gå ind på den webside, hvor den helt færdige kalender ligger. Det tæller ikke, når nogen blot ser kalenderen ved at gå ind under "Skolens kalendere" inde i kalender-værktøjet (for så ville alle børnenes egne besøg jo tælle med). Så hvis målgruppen for en kalender er en venskabsklasse på samme skole, skal de gå ind og se den færdige kalender med linket i reklamen, lige som alle andre – ellers tæller deres besøg ikke.*

Tip 8:

Der er tre gode muligheder for evalueringsloops undervejs

Processen indbyder også til at lægge et eller flere evalueringsloops ind undervejs, hvor eleverne præsenterer hinanden eller klassen for deres valg og diskuterer dem.

A. Evaluér på målgruppen: De noter, eleverne laver om deres målgruppe, kan printes ud på et ark. Eleverne kan så evaluere på den målgruppe, de har valgt, og på de tanker om deres målgruppe, de har noteret sig.

B. Evaluér på hele kalenderen – når eleverne er næsten færdige med den – altså inden, de trykker på 'Færdig'. De kan enten bare prøve kalenderen af på skærmen eller de kan printe alle lågerne ud på en liste ved at bruge knappen "Fuld oversigt". Drøft f.eks. disse spørgsmål:
   - Vil målgruppen lære noget nyt af denne kalender?
   - Passer den til målgruppen?
   - Passer overskrift, billedtekst og foto i lågerne til hinanden?
   - Er der komplet indhold i alle låger?

C. Evaluér på resultatet: I kan også evaluere til sidst på, hvor meget målgruppen så faktisk fik set kalenderen. Se mere under Statistik ovenfor.

Tip 9:

Overblik: Her er indholdet i de 8 panoramaer

Hvert af de 8 panoramaer handler om én vinkel på årets land og børnenes liv dér. Et panorama er fyldt med små hotspots, som hver rummer en lille billedserie og en faktatekst. Det er disse fotos og fakta, eleverne skal bruge til at lave indholdet i deres egen kalender.

Eleverne kan frit vælge at bruge få panoramaer eller mange. Du kan også definere valget for dem, hvis kalenderen skal have en bestemt faglig vinkel.

Panorama-billede	Beskrivelse
Tag ud i ørkennaturen	Dyr og planter har tilpasset sig det golde landskab i Afar-ørkenen
Det barske ørkenliv	Hvordan er det at bo i en varm og stenet ørken?
Marked midt i ørkenen	Nomaderne kommer ind fra ørkenen for at købe og sælge dyr og varer på markedet.
Dyr og øer i den store sø	Tana-søen har et rigt dyreliv: flodheste, fisk, pelikaner og andre fugle.
Etiopiens gamle religion	Se de gamle kirker, præsteskolen for børn og den årlige Timkat-festival.
Det vilde bjergmarked	På markedet i højlandet er der nyhøstet honning, farvestrålende tekstiler og friske kaffebønner.
Afrikas største marked	Mercato-markedet i Addis Ababa er et virvar af mennesker og indtryk
På opdagelse i storbyen	Få et spændende indtryk af børneliv i Etiopiens store hovedstad.

BØRNENES U-LANDS KALENDER 2020

Dansk, 1.-2. klasse
Omfang: 1-2 lektioner

School-in-a-box: Pak skolekasser

Hvad skal med, hvis skolen skal pakkes i én boks? I denne opgave skal eleverne arbejde med et webspil, som UNICEF Danmark har lavet. De skal hjælpe etiopiske børn med at pakke skolekasser, der skal rumme alt, hvad der kræves, for at gennemføre forskellige typer undervisning – f.eks. i matematik.

Spillet ligger på hjemmesidens sektion 'Opdag Etiopien'. Det bygger på UNICEF's særlige 'School-in-a-box', som de sender ud over store dele af verden til steder, der akut mangler skoler. De virkelige kasser rummer alt til at undervise 40 børn.

Eleverne skal pakke enkle kasser, lære om tingene og reflektere sammen i klassen.

Inspiration til læringsmål

- Eleverne får et indblik i, hvad det kræver at starte en skole

Inspiration til tegn på læring

- Eleverne kan se, hvilke redskaber man skal bruge for at undervise, og hvorfor de er vigtige.
- Eleverne kan reflektere over forskellen på den undervisning, de selv modtager, og den undervisning, børn i eksempelvis Etiopien modtager.

Kompetencer og målpar

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Dansk efter 2. klasse		
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer gennem samtale om litteratur og andre æstetiske tekster	**Perspektivering 1:** Eleven kan sætte tekstens tema i relation til eget liv / Eleven har viden om måder at sammenligne tekster med egne oplevelser
Kommunikation	Eleven kan kommunikere med opmærksomhed på sprog og relationer i nære hverdagssituationer	**Dialog 1:** Eleven kan veksle mellem at lytte og ytre sig / Eleven har viden om turtagning
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i nære og velkendte situationer	**Forberedelse 1:** Eleven kan formulere undrespørgsmål / Eleven har viden om enkle ideudviklingsmetoder

UDENRIGSMINISTERIET
Danida

Baggrund til læreren

Som en del af årets undervisningsmateriale til Børnenes U-landskalender har UNICEF Danmark digitaliseret UNICEF's skolekasse 'School in a Box'.

Kort fortalt er virkelighedens 'School in a Box' en metalkasse fyldt med alt det, en lærer skal bruge, for at 40 skoleelever kan blive undervist og gå i skole. Med spillets digitale udgave kan dine elever nu gå på opdagelse i indholdet.

I spillet møder eleverne tre børn fra Etiopien, som giver dem forskellige missioner. Eleverne skal selv pakke en lille 'School-in a-Box' med f.eks. alt til matematikundervisning. De kan klikke på og læse om de forskellige ting, inden de pakker dem. Al tekst i spillet er med oplæsning.

'Verdenslageret' i Danmark hjælper børn kloden rundt

UNICEF har udviklet 'School in a Box', der pakkes og sendes ud over hele verden fra UNICEF's verdenslager i Københavns Nordhavn. Den bruges blandt andet ved katastrofer, hvor der akut skal kunne etableres skolegang for mange børn under helt primitive forhold.

UNICEF's verdenslager er det største humanitære lager i verden. Hvert år sendes der forsyninger for 900 millioner kroner ud til verdens børn, og langt de fleste af disse forsyninger kommer fra Verdenslageret i Danmark. Det otte-etagers store Verdenslager er fuld automatisk og udstyret med den nyeste teknologi for at sikre den hurtig hjælp til verdens børn.

Verdenslageret var en gave fra den danske stat og har plads til 36.000 paller, fyldt med forskellige forsyninger, som UNICEF sender ud i verden. For at formindske transporttiden ud til verdens brændpunkter, er der desuden tre regionale lagre. De ligger i Dubai, Panama og Shanghai og gør det muligt at sende katastrofehjælp ud til hvilket som helst sted i verden inden for de første 48 timer, efter at en katastrofe er indtruffet.

I Verdenslageret er der mere end 850 forskellige forsyninger til blandt andet at sikre rent vand, sanitet, hygiejne samt skoleudstyr og medicinsk udstyr. Desuden er der andet udstyr til at forbedre børns sundhed, uddannelse og beskyttelse.

Du kan læse mere om Verdenslageret og se film derfra på linket her: https://www.unicef.dk/unicefs-verdenslager-i-koebenhavn-sender-livreddende-hjaelp-til-verdens-boern/

Sådan fungerer virkelighedens 'School in a box'

Skolekassen 'School in a box' er blevet en fast del af UNICEF's arbejde. Metalkassen indeholder redskaber og materialer til én lærer og op til 40 elever. Formålet med kassen er at sikre en forsættelse af børns uddannelse inden for de første 72 timer af en nødssituation og mulighed for at undervise over hele verden, også når klasselokalet er i skyggen under et træ eller i et telt i en flygtningelejr.

Udover basalt skoleudstyr som hæfter, blyanter, viskelæder og sakse, indeholder kassen også et ur, trækuber til at tælle med, en soldrevet radio og tre laminerede plakater med blandt andet alfabetet.

Det hele er pakket i en metalkasse, der også fungerer som tavle, når den males med den medsendte tavlelak. Inkluderet er også en lokal lærervejledning, så lærere kan skabe rammerne for basal skolegang næsten alle steder.

Indholdet af kassen er kulturelt neutralt og kan derfor bruges alle steder i verden. Kassen bliver ofte suppleret med lokalt indkøbte materialer som for eksempel bøger i det lokale sprog, legetøj, spil og musikinstrumenter.

Fra København til Niger

I 2017 sendte UNICEF 16.296 skolekasser ud i verden. Det år endte 2.712 af dem i det vestafrikanske land Niger. De skal alle ud på en lang rejse, inden de når frem til de elever, der har brug for dem.

Tag f.eks. en skolekasse til Niger: Efter den er pakket på Verdenslageret i København, sejles den med fragtskib til Cotonou, der er hovedstaden i Benin. Fra Benin kører der lastvogne videre til Nigers hovedstad Niamey. Fra Niamey transporteres kasserne videre via land og vand, helt ud til små landsbyer og samfund, så de kan bidrage til børns uddannelse og dermed en udvikling af lokalsamfundet.

Opgaven

Sådan gør I:

Introducér eleverne til skolekassen, dens indhold og UNICEFs formål med den

Hvis ikke klassen er allerede er i gang med et undervisningsforløb om Børnenes U-landskalender, kan du indlede med at fortælle om Etiopien og ikke mindst om Afar-regionen, der er et af de varmeste beboede steder i verden. I lærervejledningens faktasektion kan finde en masse viden om Etiopien. Læs særligt kapitlerne om Afar og om årets projekt.

Derefter kan du introducere børnene til den magiske skolekasse, der sendes ud i verden fra UNICEF's verdenslager her i Danmark. I kan tale om, hvor kassen sendes hen, hvorfra den sendes ud, og hvordan den kan være en hjælp for lærere og elever, der ikke har de samme skolefaciliteter, som vi har herhjemme. Vis gerne billedet af boksen og gennemgå indholdet af den for at give eleverne en bedre forståelse.

Spil spillet i klassen

Spillet kan enten gennemføres sammen i klassen, i mindre grupper, eller individuelt.

1. Find spillet. Det ligger på U-landskalenderens hjemmeside – næsten nederst på sektionen 'Opdag Etiopien'.
2. Åbn den digitale skolekasse ved at klikke på spillet. Klik på den hvide prik for at komme til Etiopien.
3. Tryk på udråbstegnet for at komme til den første mission. Nu kan eleverne selv samle deres helt egen kasse. Undervejs kan de klikke på og læse om skoletingene – eller få de små tkster læst højt.
4. Gå videre, når denne første mission er klaret, ved at følge udråbstegnene. De efterfølgende missioner indeholder opgaver, hvor eleverne får vist, hvad de skal komme i kassen.
5. Nogle af missionerne handler om et bestemt fag, for eksempel matematik, hvor eleverne skal finde ting til matematikundervisning.

Dialogspørgsmål

Efter I har gennemført spillet, kan du tage følgende spørgsmål op for at skabe en dialog i klassen:

- Hvad skulle eleverne i Etiopien bruge for at have f.eks. matematik- eller billedkunstundervisning?
- Hvilke af tingene bruger du, når du går i skole?
- Var der nogle af tingene i kassen, du ikke vidste, hvad var?
- Synes du, der manglede noget i kassen, for at Jamal kunne gå i skole?
- Er der nogle ting i dit klasselokale, som du ikke tænker, at de bruger i Etiopien?
- Hvilke forskelle, tror I, der kan være på at gå i skole i Danmark og i Etiopien?

Sådan ser virkelighedens 'School-in-a-box' ud